

T.C.
KONYA NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

YÜKSEK ÖĞRETİM LİSANS DÜZEYİ MODA VE
TEKSTİL TASARIMI PROGRAMINDA GÖRSEL
SANATLAR EĞİTİMİNİN YERİ

Burcu BAŞARAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd. Doç Nihat ŞİRİN

Konya-2012

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Burcu BAŞARAN
	Numarası	095217021001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Gözel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı/Resim İş Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
Tezin Adı	YÜKSEK ÖĞRETİM LİSANS DÜZEYİ MODA VE TEKSTİL TASARIMI PROGRAMINDA GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNİN YERİ	

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Burcu BAŞARAN
	Numarası	095217021001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı/Resim İş Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Yard. Doç. Nihat ŞİRİN
Tezin Adı	YÜKSEK ÖĞRETİM LİSANS DÜZEYİ MODA VE TEKSTİL TASARIMI PROGRAMINDA GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNİN YERİ	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan **YÜKSEK ÖĞRETİM LİSANS DÜZEYİ MODA VE TEKSTİL TASARIMI PROGRAMINDA GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNİN YERİ** başlıklı bu çalışma 25/06/2012. tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Yrd. Doç. Nihat ŞİRİN		
Prof. Dr. Melik GÖRAY		
Yrd. Doç. Dr. Hafize PEKTAS		

ÖNSÖZ

İnsanlığın ortaya çıkışıyla beraber başlayan örtünme ve güzel görünme isteği giyimi ortaya çıkarmış, insanlık tarihi boyunca gelişen ve bir ticaret unsuru haline gelen giyim modayı doğurmuştur. Kısaca “toplum yaşamına giren geçici yenilik” olarak tanımlanan moda, neredeyse giyim ile eş anlama gelecek biçimde tanımlanmaya ve algılanmaya başlamıştır.

Türkiye sanayisi için oldukça önemli bir konumda olan tekstil ve moda sektörü, uluslar arası pazarda lider olabilmek için fason üretimden marka üretimine geçmek zorundadır. Bu süreçte katma değeri yüksek ürünler üretilebilmesi, bunun içinse öncelikle hedef kitesinin ihtiyaçlarını iyi tanıyıp, özgün ve çekici tasarımlar ortaya koyabilmesi gerekmektedir.

Türkiye’de Kız Sanat Mektepleri’nin kurulmasıyla başlayan moda eğitimi ve Devlet Güzel Sanatlar Akademisi’nde başlayan tekstil eğitimi günümüze dek ilerleyerek gelip, bugün pek çok üniversitede tasarım ağırlıklı olarak tekstil, tekstil tasarımı, moda tasarımı, moda ve tekstil tasarımı gibi isimler altında okutulmaya devam etmektedir.

Tekstil ve moda sektörü rekabet etmede ihtiyacı olan tasarım ve estetik gücü gelişmiş, sanatsal ve mesleki bilgi ve beceriyle donanmış eleman ihtiyacını bu programlarda eğitim gören tasarımcı adaylarıyla karşılamaktadır. Bu öğrencilere kazandırılmak istenen yaratıcı, estetik ve fonksiyonel düşünme, uygulama ve ifade edebilme becerisi ancak görsel sanatlar eğitimi derslerinin de eğitim programlarına dahil edilmesiyle elde edilebilir.

Araştırmanın moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren her türlü kurum ve kuruluşa mütevazı katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu amaçla yapılan araştırmada Türkiye’de bulunan tüm üniversiteler taranıp moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren fakülte ve bölümler tespit edilmiş, bu bölümlerde okutulan ders programları ve içerikleri elde edilip incelenerek görsel sanatlar eğitimine verilen yer belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın ilk bölümü giriş niteliğinde olup, çalışmanın problemi, amacı, denenceleri, önemi, sayıltıları, sınırlılıkları, kapsamı, yöntemi ve tanımlarına değinilmiştir. İkinci bölümde tekstil, tekstil tasarımı ve moda, moda tasarımı kavramları ile tekstil ve moda tasarımcısının taşıması gereken özelliklerden bahsedilmiş, üçüncü bölümde moda ve tekstil tasarımı eğitime yer verilirken, dördüncü bölümde sanat, görsel sanatlar eğitimi ve görsel sanatlar eğitiminin moda ve tekstil tasarımındaki yerinden söz edilmiştir. Beşinci bölümde bulgular ve tablolar yer alırken, altıncı bölümde tartışma ve yorum, yedinci bölümde ise sonuç ve öneriler verilmiştir.

Araştırmayı olumlu ve sabırlı şekilde yönlendiren danışman hocam Yrd. Doç. Nihat ŞİRİN'e, tecrübe ve katkılarını esirgemeyen hocam Yrd. Doç. Dr. Hafize PEKTAŞ'a, çalışmayı tamamlamamda bana destek olan aileme, eşime, ailesine ve biricik kızım DURU'ya çok teşekkür ederim.

Konya 2012

Burcu BAŞARAN

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Burcu BAŞARAN		
	Numarası	095217021001		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı/Resim İş Eğitimi Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐	Doktora	☐
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Nihat ŞİRİN		
	Tezin Adı	YÜKSEK ÖĞRETİM LİSANS DÜZEYİ MODA VE TEKSTİL TASARIMI PROGRAMINDA GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNİN YERİ		

ÖZET

Sanayileşerek gelişen tekstil ve moda sektöründe global pazarda markalaşmanın öneminin artmasıyla doğan yaratıcı iş gücü ihtiyacı, moda ve tekstil tasarımı eğitiminin önemini de artırmıştır. Tekstil ve moda alanında yaratıcı tasarım gücü, estetik beğeni ve ifade biçimi, görsel sanatlar eğitiminin moda ve tekstil tasarımı eğitimine yeterli düzeyde katılmasıyla sağlanabilir.

Fark edilen bu problemin çözümü amacıyla yapılan bu araştırmada Türkiye’de yükseköğretim lisans düzeyinde verilen moda ve tekstil tasarımı eğitiminde, görsel sanatlar eğitiminin yeri ve önemi tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırma survey modeli olup, literatür taraması yapılarak konu ile ilgili kaynaklara ulaşılmıştır. Çalışmanın örneklemini oluşturan Türkiye’de 2011-2012 eğitim yılında moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren lisans programlarının ders planlarına ulaşılmış, verilen zorunlu görsel sanatlar eğitimi dersleri belirlenerek önce genel bir tabloda, daha sonrada ders bazında tablolarla sunulup görsel sanatlar eğitimi derslerinin yeterliliği belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın sonucunda Sanat Tarihi ve Temel Sanat Eğitimi derslerinin neredeyse tüm bölümlerde okutulduğu; Çağdaş Sanat Tarihi, Estetik ve Sanat Felsefesi, Desen Çizimi ve Moda Resmi derslerinin ise önemli ölçüde işlenip, diğer görsel sanatlar eğitimi derslerine oldukça az yer verildiği, genellikle seçmeli ders olarak okutuldukları ortaya konmuştur. Genel tabloya bakıldığında, moda ve tekstil tasarımı eğitiminde yeterli düzeyde görsel sanatlar eğitimi derslerine yer verilmediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Moda tasarımı eğitimi, tekstil tasarımı eğitimi, görsel sanatlar eğitimi

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü**

Öğrencinin	Adı Soyadı	Burcu BAŞARAN		
	Numarası	095217021001		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı/Resim İş Eğitimi Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐	Doktora ☐	
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Nihat ŞİRİN		
	Tezin İngilizce Adı	THE PLACE OF EDUCATION OF VISUAL ARTS IN THE PROGRAM OF FASHION AND TEXTILE DESIGN FOR HIGHER EDUCATION LICENSE LEVEL		

SUMMARY

In textile and fashion sector developing by industrializing, the emerging labor force need with the increase of importance of branding has increased the importance of education of fashion and textile design. The creative design power, esthetic taste and form of expression in textile and fashion area can only be provided with including of visual arts education in the education of fashion and textile design in enough level.

In this study carried out to solve this problem recognized, in the education of fashion and textile design given license level in Turkey, the place and importance of visual arts education was attempted to be identified.

The study is survey model and the resources associated with the subject were reached by making literature review. Lecture plans of license programs providing fashion and textile education in Turkey in educational year 2011-2012 that constitute the sample of study were reached and describing the obligatory lectures of visual arts education, they were first presented in a general table and then in table in the basis of lecture and the adequacy of visual arts education was attempted to be identified.

As a result of study, it was suggested that the lectures of Art History and Basic Art Education were studied in almost in all departments; that the lectures of Modern Art History, Esthetic and Art Philosophy, Figure Drawing and Fashion Illustration were largely handled and the other visual arts education were given place rather little and generally studied as elective. When regarding to the general table, in the education of fashion and textile design, it was determined that visual arts education were not sufficiently given place.

Keywords: Education of fashion design, education of textile design, education of visual arts.

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AR-GE	: Araştırma Geliştirme
B.	: Bölüm
Böl.	: Bölümü
CAD	: Computer-aided design
CAM	: Computer Aided Manufacturing
Çan.	: Çanakkale
CV	: Curriculum Vitae
Fak.	: Fakülte
FIT	: Fashion Institute of Technology
GGT	: Gerber Garment Technology
GSF	: Güzel Sanatlar Fakültesi
İst.	: İstanbul
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
LLP	: The Lifelong Learning Programme
Mim.	: Mimarlık
NABA	: Nuova Accademia de Belle Arti
NASA	: National Aeronautics and Space Administration
ÖSYM	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
San.	: Sanatlar
SUNY	: The State University Of New York
Tas.	: Tasarım
TDK	: Türk Dil Kurumu
Tek.	: Teknoloji
Teks.	: Tekstil
TOEFL	: Test of English as a Foreign Language
Üni.	: Üniversite
Uyg.	: Uygulamalı
vb.	: ve benzeri

vd.	: ve diğerleri
Y.O.	: Yüksek Okulu
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu
yy.	: yüzyıl
2D	: 2 Dimension
3D	: 3 Dimension

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

Bilimsel Etik Sayfası	i
Tez Kabul Formu	ii
Önsöz	iii
Özet	v
Summary	vii
İçindekiler	ix
Kısaltmalar	xi
Tablolar Listesi	xvii
Şekiller Listesi	xx
BÖLÜM I	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	3
1.2. Amaç	4
1.2.1. Alt Amaçlar	4
1.3. Denenceler	5
1.4. Araştırmanın Önemi	5
1.5. Sayılılar	6
1.6. Sınırlılıklar ve Kapsam	7
1.7. Tanımlar	7
1.8. Yöntem	7
BÖLÜM II	9
2. TEKSTİL ve MODA TASARIMI	9
2.1. Tekstil ve Tekstil Tasarımı	9
2.2. Moda ve Moda Tasarımı	10
2.3. Moda ve Tekstil Tasarımcısı	11
2.3.1. Moda ve Tekstil Tasarımcısı Adayının Taşınması Gereken Özellikler.....	12

2.3.2. Moda ve Tekstil Tasarımcısında Bulunması	
Gereken Özellikler	13
BÖLÜM III	14
3. MODA VE TEKSTİL TASARIMI EĞİTİMİ	14
3.1. Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Tarihçesi	14
3.2. Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Önemi	16
3.3. Türkiye’de Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi	
Veren Lisans Düzeyindeki Üniversiteler	17
3.3.1. Anadolu Üniversitesi, Moda Tasarımı Bölümü	18
3.3.2. Atılım Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı	
Bölümü	18
3.3.3. Beykent Üniversitesi, Tekstil ve Moda Tasarımı	
Bölümü	19
3.3.4. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Tekstil Tasarımı	
Bölümü	19
3.3.5. Çukurova Üniversitesi, Tekstil Tasarımı Bölümü	19
3.3.6. Dokuz Eylül Üniversitesi, Moda Giyim Tasarımı	
Bölümü, Tekstil Tasarımı Bölümü	20
3.3.7. Gazi Üniversitesi, Moda Tasarımı Bölümü,	
Tekstil Tasarımı ve Üretimi Bölümü	20
3.3.8. Giresun Üniversitesi, Moda Tasarımı Bölümü	21
3.3.9. Haliç Üniversitesi, Tekstil ve Moda Tasarımı	
Bölümü	21
3.3.10. Işık Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı	
Bölümü	22
3.3.11. İstanbul Arel Üniversitesi, Moda ve Tekstil	
Tasarımı Bölümü	22
3.3.12. İstanbul Aydın Üniversitesi, Moda ve Tekstil	
Tasarımı Bölümü	22
3.3.13. İstanbul Bilgi Üniversitesi, Moda Tasarımı Bölümü	23
3.3.14. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Moda ve Tekstil	
Tasarımı Bölümü	23

3.3.15. İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü	24
3.3.16. İstanbul Teknik Üniversitesi, Moda Tasarımı Bölümü	24
3.3.17. İstanbul Ticaret Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü	25
3.3.18. İzmir Ekonomi Üniversitesi, Moda Tasarımı Bölümü	25
3.3.19. Marmara Üniversitesi, Tekstil Bölümü	25
3.3.20. Mersin Üniversitesi, Tekstil Bölümü	26
3.3.21. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü	26
3.3.22. Okan Üniversitesi, Moda Tasarımı Bölümü	26
3.3.23. Süleyman Demirel Üniversitesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü	27
3.3.24. Yeditepe Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü	27
3.4. Türkiye’de Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminde Okutulan Dersler	28
3.4.1. Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminde Okutulan Zorunlu YÖK Dersleri	28
3.4.2. Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminde Okutulan Mesleki ve Teknik Bilgi Beceri Veren Dersler	28
3.4.2.1. Mesleki ve Teknik Bilgi Beceri Veren Teorik Dersler	28
3.4.2.2. Mesleki ve Teknik Bilgi Beceri Veren Uygulamaya Dayalı Dersler	41
3.4.3. Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminde Okutulan Yaratıcılık ve Estetik Duyguları Geliştiren Sanat Dersleri	56
3.4.3.1. Yaratıcılık ve Estetik Duyguları Geliştiren Teorik Sanat Dersleri	56
3.4.3.2. Yaratıcılık ve Estetik Duyguları Geliştiren Uygulamaya Dayalı Sanat Dersleri	63
BÖLÜM VI	68

4. GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNİN MODA VE TEKSTİL	
TASARIMI EĞİTİMİNDEKİ YERİ	68
4.1. Sanat ve Görsel Sanatlar Eğitimi	68
4.2. Görsel Sanatlar Eğitiminin Moda ve Tekstil Tasarımı	
Eğitimindeki Yeri	70
BÖLÜM V	73
5. BULGULAR VE TABLOLAR	73
5.1. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı	
Eğitimi Veren Devlet ve Vakıf Üniversiteleri	73
5.2. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı	
Eğitimi Veren Üniversitelerin Öğrenci Seçme Ve Yerleştirme	
Biçimine Göre Dağılımı	75
5.3. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi	
Veren Üniversitelerin Yer Aldığı İllere Göre Dağılımı	77
5.4. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı	
Eğitiminin Verildiği Okullara Göre Dağılımı	79
5.5. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı	
Eğitiminin Verildiği Bölümlere Göre Dağılımı	81
5.6. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi	
Veren Üniversitelerde Okutulan Zorunlu Teorik Bilgiye Dayalı	
Görsel Sanatlar Eğitimi Dersleri	83
5.6.1. Görsel Dil	86
5.6.2. Tasarım ve Algı	86
5.6.3. Sanat Kavramlarına Giriş	87
5.6.4. Sanat Tarihi	88
5.6.5. Uygarlık Tarihi	90
5.6.6. Kültür Tarihi	91
5.6.7. Düşünce Tarihi	91
5.6.8. Türk Sanat Tarihi	92
5.6.9. Batı Sanatı Tarihi	92
5.6.10. Rönesans Sanatı	93
5.6.11. 19. 20. Yy. Avrupa Sanat Tarihi	93

5.6.12. Çağdaş Sanat Tarihi	94
5.6.13. Günümüz Dünya Sanatı	95
5.6.14. Estetik ve Sanat Felsefesi	95
5.6.15. Sanat Toplumbilimi	96
5.6.16. Sanat Psikolojisi	97
5.6.17. Sanat Eserleri Analizi	97
5.6.18. Sanat Eleştirisi	98
5.6.19. Mitoloji	98
5.7. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Zorunlu Uygulamaya Dayalı Görsel Sanatlar Eğitimi Dersleri	99
5.7.1. Temel Sanat Eğitimi	102
5.7.2. Tasarıma Giriş	104
5.7.3. Desen Çizimi	105
5.7.4. Serbest Resimleme	107
5.7.5. Desen Geliştirme	107
5.7.6. Teknik Resim/Perspektif	108
5.7.7. Teknik Çizim	109
5.7.8. Renk	110
5.7.9. Artistik Anatomi	110
5.7.10. Moda Resmi	111
5.7.11. Moda İçin Çizim ve Sunum Teknikleri	112
BÖLÜM VI	113
6. TARTIŞMA VE YORUM	113
6.1. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversiteler	114
6.2. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerin Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Biçimine Göre Dağılımı	115
6.3. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerin Yer Aldığı İllere Göre Dağılımı	116
6.4. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı	

Eğitiminin Verildiği Okullara Göre Dağılımı.....	116
6.5. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı	
Eğitiminin Verildiği Bölümlere Göre Dağılımı.....	117
6.6. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı	
Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Zorunlu Teorik	
Bilgiye Dayalı Görsel Sanatlar Eğitimi Dersleri.....	118
6.7. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı	
Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Zorunlu Uygulamaya	
Dayalı Görsel Sanatlar Eğitimi Dersleri.....	124
BÖLÜM VII	131
7. SONUÇ VE ÖNERİLER	131
KAYNAKÇA	135
EKLER	
EK 1. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren	
Üniversitelerde Zorunlu Olarak Okutulan Görsel Sanatlar Eğitimi Dersleri	

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No:	Sayfa No:
Tablo-1: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Devlet ve Vakıf Üniversiteleri.....	73
Tablo-2: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerin Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Biçimine Göre Dağılımı.....	75
Tablo-3: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerin Yer Aldığı İllere Göre Dağılımı.....	77
Tablo-4: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Verildiği Okullara Göre Dağılımı.....	79
Tablo-5: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Verildiği Bölümlere Göre Dağılımı.....	81
Tablo-6: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Zorunlu Teorik Bilgiye Dayalı Görsel Sanatlar Eğitimi Dersleri.....	83
Tablo-6a: Görsel Dil Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı.....	86
Tablo-6b: Tasarım ve Algı Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı.....	86
Tablo-6c: Sanat Kavramlarına Giriş Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı.....	87
Tablo-6d: Sanat Tarihi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı.....	88
Tablo-6e: Uygarlık Tarihi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı.....	90
Tablo-6f: Kültür Tarihi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı.....	91
Tablo-6g: Düşünce Tarihi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı.....	91

Tablo-6h: Türk Sanat Tarihi Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	92
Tablo-6i: Batı Sanatı Tarihi Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	92
Tablo-6j: Rönesans Sanatı Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	93
Tablo-6k: 19. 20. Yy. Avrupa Sanat Tarihi Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	93
Tablo-6l: Çağdaş Sanat Tarihi Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	94
Tablo-6m: Günümüz Dünya Sanatı Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	95
Tablo-6n: Estetik ve Sanat Felsefesi Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	95
Tablo-6o: Sanat Toplumbilimi Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	96
Tablo-6p: Sanat Psikolojisi Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	97
Tablo-6q: Sanat Eserleri Analizi Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	97
Tablo-6r: Sanat Eleştirisi Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	98
Tablo-6s: Mitoloji Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	98
Tablo-7: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Zorunlu Uygulamaya Dayalı Görsel Sanatlar Eğitimi Dersleri	99
Tablo-7a: Temel Sanat Eğitimi Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	102
Tablo-7b: Tasarıma Giriş Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	104
Tablo-7c: Desen Çizimi Dersinin Fakülterlere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	105

Tablo-7d: Serbest Resimleme Dersinin Fakülterele ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	107
Tablo-7e: Desen Geliştirme Dersinin Fakülterele ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	107
Tablo-7f: Teknik Resim/Perspektif Dersinin Fakülterele ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	108
Tablo-7g: Teknik Çizim Dersinin Fakülterele ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	109
Tablo-7h: Renk Dersinin Fakülterele ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	110
Tablo-7i: Artistik Anatomi Dersinin Fakülterele ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	110
Tablo-7j: Moda Resmi Dersinin Fakülterele ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	111
Tablo-7k: Moda İçin Çizim ve Sunum Teknikleri Dersinin Fakülterele ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı	112

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil No:

Sayfa No:

Şekil-1: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Devlet ve Vakıf Üniversiteleri Grafiği.....	74
Şekil-2: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerin Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Biçimine Göre Dağılım Grafiği.....	76
Şekil-3: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerin Yer Aldığı İllere Göre Dağılım Grafiği.....	78
Şekil-4: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Verildiği Okullara Göre Dağılım Grafiği.....	80
Şekil-5: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Verildiği Bölümlere Göre Dağılım Grafiği.....	82
Şekil-6: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Teorik Bilgiye Dayalı Zorunlu Görsel Sanatlar Eğitimi Derslerinin Okutulduğu Bölüm Sayısı Dağılım Grafiği.....	84
Şekil-7: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Teorik Bilgiye Dayalı Zorunlu Görsel Sanatlar Eğitimi Derslerinin Toplam Ders Saati Dağılım Grafiği.....	85
Şekil-8: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Uygulamaya Dayalı Zorunlu Görsel Sanatlar Eğitimi Derslerinin Okutulduğu Bölüm Sayısı Dağılım Grafiği.....	100
Şekil-9: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Uygulamaya Dayalı Zorunlu Görsel Sanatlar Eğitimi Derslerinin Toplam Ders Saati Dağılım Grafiği.....	101

BÖLÜM I

GİRİŞ

İlk çağlarda insanların vücutlarını tabiatın etkilerinden korumak için ortaya çıkan giyinme, insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanoğlunun varoluşundan bu yana korunma ve örtünme amaçlı keşfedilen giyim: zamanla iletişim kurma, cinsel ayrımı yansıtma, gücü simgeleme, ait olma gibi fonksiyonları da yüklenerek; ülkeleri tanımlayan, dini inançları yansıtan, meslekleri simgeleyen, kişilerin duygu ve düşüncelerini anlatan bir iletişim aracı haline gelmiştir (İçbilen, 1990: 275-276). Sosyolojik yapıdan, toplumsal ve bireysel farklılıklardan etkilenerek şekillenen giyim unsuru, kendini göstermek ve hoşça gitmek arayışındaki insan için en etkili araçtır. Kişinin hemcinsleri arasından seçilip fark edilmesini sağlayan giyim, bedenini kendisi haline gelir. İnsanın sunduğu görüntü bütününe katılır (Pektaş, 2009: 209).

İnsan hayatında doğumdan ölüme dek vazgeçilmez olan giyim ve giysilerle tatmin edilen güzellik, cazibe, üstünlük ve farklılık isteği ile bu isteklere hızla büyüyerek cevap veren üretim sektörü kısaca “moda” denilen kavramı yaratmıştır. Türk Dil Kurumu modayı, öncelikle “değişiklik gereksinimi veya süslenme özentiisiyle toplum yaşamına giren geçici yenilik” olarak tanımlamıştır (TDK, 2011). Latince oluşmayan sınır anlamındaki “modus”tan gelen moda kavramı hiç durmayan bir değişimi simgeler. İngilizce karşılığı olan “fashion” ise adet, usul, biçim, şekil, tarz, kibar sınıf hayatı, üst tabaka, yüksek zümre gibi anlamları kapsar (Çatbaş, 2003: 7).

Modanın eski çağlardan bu yana, insanın varoluşuyla beraber ortaya çıkan bir kavram olduğunu kabul eden görüşün yanı sıra, Sanayi Devrimi ve Fransız İhtilali ile eşitlik ve hürriyet ortamında, toplumun tüm katmanlarında etkili olduğu andan itibaren modanın başladığını kabul eden ikinci bir görüş bulunmaktadır. Tekstil ve teknolojiye hızlı gelişmeler kumaşın daha ucuz ve seri üretimini sağlamış, sadece ihtiyaca yönelik yapılan üretim ve tüketim, zevk ve beğeni için yapılmaya, toplumun alt sınıflarının da tüketmesine olanak sağlamıştır. Fransız İhtilali ile ortaya çıkan burjuva sınıfı halktan ve saraydan farklı giyinmek istemiş bu da elbise tasarımcılığını

bir meslek dalı haline getirip aynı zamanda “haute couture”ün (yüksek moda tasarımı) doğmasına da neden olmuştur (Barbarosoğlu, 2009: 28-32).

Önceleri aristokrat ve burjuva kesimi için tasarımlar tek tek yapılıyordu, ancak modanın babası ünvanını alan İngiliz Charles Frederick Worth’ün, 1858’de Paris’te ilk moda evini açmasıyla moda dünyası tasarımın heyecan verici yolculuğuna büyük bir adım atmış oldu (Pektaş, 2006: 69).

Sosyolojik açıdan bakıldığında moda, toplumsal yaşamımızda insan iradesinden daha güçlü olan birkaç şeyden bir tanesidir. Kendi irademizle karar verdiğimiz zannettiğimiz çoğu zaman, ait olduğumuz gruplardan ve yaşadığımız çevreden gelen büyük güçlerin etkisiyle davranmaktayız. Modaya karşıym demek bile moda, bu karşı çıkışta dahi modanın genel, sosyal psikolojik ve sosyolojik kurallarına uygun davranmış olmaktadır (Kongar,2003: 26-27,31-32).

Genel olarak bakıldığında Türkiye’de 2011-2012 öğretim yılında moda ve tekstil tasarımı lisans eğitimi 24 farklı üniversitede 26 ayrı bölümde okutulmaktadır. Elbette hızla artan teknoloji, bilgi birikimi, sanayileşmenin gelişimi, artan kent nüfusu, 24 saat kurulabilen kesintisiz iletişim, globalleşen dünya, hızlı üretim hızlı tüketen toplumlar, artan refah seviyesi ve demokrasi modanın hızla yayılmasının ve tüketilmesinin fitilini ateşlemiştir.

Tekstil ve giyim sektörü üretim, istihdam ve ihracat payı açısından ülkemizde son derece önemli bir role sahiptir. Ülkemiz gibi kalkınma sürecindeki tüm dünya ülkelerinde, ileri sanayiye geçişte yarattığı sermaye birikimi ve yetişmiş iş gücü sebebiyle ülkelerin gelişim sürecinin en önemli basamaklarından (Üstün, 2007: 265).

Yurdumuzda özgün tasarıma yatırım yapmaktan kaçınılması, trend belirleyen değil, trend takip eden konumda bulunması uluslar arası rekabetimizi olumsuz etkilemektedir (Çatbaş, 2003: 8). 90’larda Mithat Giyim ucuz işgücünün ucuz kalmayacağını öngörmüş, serbestleşen dünya ticaretinde kotaların kaldırılmasıyla Hindistan, Çin, Endonezya, Sri Lanka gibi ülkelerle rekabet edebilmenin tek şansının kendi modasını yaratan markalaşmış Türkiye olduğunu savunmuştur (Görmüş, 1999:

70). Sektörün gelmiş olduğu noktadan daha ileriye gitmesi için bundan sonrasında taklitçilikten sıyrılarak kendi moda ve markasıyla dış pazarlarda tutunması gerekmektedir. Bunu başarabilmek içinse nitelikli, sınırlarını zorlayan moda tasarımcılarına gereksinim vardır (Üstün, 2007: 275).

1980'den sonra yurdumuzda büyüyen tekstil sektörü bu alanda yetişmiş ara eleman ve tasarımcı ihtiyacı; moda, tekstil ve konfeksiyon programlarında eğitim veren ortaöğretim, yükseköğretim ve özel sertifika kurs programlarının hızla sayısının artmasına neden olmuştur. Günün ihtiyacına cevap vermek adına hızla açılan kurslar, ortaöğretim ve yüksek öğretim programları üzerinde çalışılmadan, faydasını, eksikliğini veya zararını göremeden, yurtiçinden ve yurtdışından hazır ders programları alınıp eleştirmeden aynen uygulanmaktadır.

1.1. Problem

Bugün moda tasarımı eğitimine büyük bir oranda yetenek sınavıyla öğrenci seçilmektedir. Moda tasarımı eğitiminin girdisi kadar çıktısı da önemlidir. Verimli bir eğitim anlayışı temel ilke olmalıdır. Bugün yurtiçinde ve yurtdışında moda ve tekstil tasarımı eğitimi popüler bir kariyer seçeneği haline gelmiştir. Pek çok alanın iç içe geçtiği ve birçok yeterliliğin bir arada bulunması gerektiği moda ve tekstil tasarımı eğitimi çok yönlü olmak zorundadır. Tasarım ağırlıklı olan eğitim sürecinde endüstriye ve sanata dönük öğretim bu programların temelini oluşturmalıdır.

Şüphesiz ki kitlelerin beğenisine sunulan, ulaştığı her bireyi az veya çok etkileyen moda kavramı estetikten ayrı tutulmamalıdır. Moda eğitimiyle kazandırılacak estetik beğeni ve ifade biçimi ancak görsel sanatlar eğitiminin de programa dahil edilmesiyle yakalanabilir. Bu alanda eğitim almak isteyen öğrenciye mesleki ve teknik bilgilerinin yanı sıra, sanat, estetik, tasarım ve yaratıcılık gücünü kuvvetlendirecek, görsel algısını besleyecek, düşüncelerini ve tasarımlarını resmederek anlatmasını sağlayacak yönde görsel sanatlar eğitimi verilmesi oldukça önemlidir. Sanat eğitimi olmadan tasarım eğitimi olamaz. İyi bir tasarımcı öncelikle aldığı sanat eğitiminden beslenir. Bu nedenle günümüzde Türkiye'de verilen moda

ve tekstil tasarımı eğitimleri titizlikle incelenmeli, görsel sanatlar eğitimine ne derecede yer ayrıldığı tespit edilip, yeterliliği sorgulanmalıdır.

Yapılan bu araştırmanın ana problemi, Türkiye’de lisans düzeyinde verilen moda ve tekstil tasarımı eğitiminde, tasarım vizyonunu ve becerilerini destekleyecek, etkili ve yeterli biçimde görsel sanatlar eğitimi derslerine yer verilip verilmediğinin çözümlenmesidir.

1.2. Amaç

Bu araştırmanın genel amacı, moda ve tekstil tasarımı eğitiminde verilen görsel sanatlar eğitimi derslerinin yerinin ve öneminin tespit edilmesidir.

1.2.1. Alt Amaçlar

Genel amaca bağlı olarak;

1. Türkiye’de moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversitelerin hangileri olduğu,
2. Moda ve tekstil tasarımı eğitiminin hangi fakültelerde verildiği,
3. Moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversitelerin hangi şehirlerde yer aldığı,
4. Moda ve tekstil tasarımı eğitiminde yer alan görsel sanatlar eğitimi derslerinin neler olduğu,
5. Moda ve tekstil tasarımı eğitiminde yer alan görsel sanatlar eğitimi derslerinden hangilerinin teorik bilgi verdiği,
6. Moda ve tekstil tasarımı eğitiminde yer alan görsel sanatlar eğitimi derslerinden hangilerinin uygulamaya dayalı olduğu,
7. Moda ve tekstil tasarımı eğitiminde yer alan görsel sanatlar eğitimi derslerinin dönemlere göre haftalık ders saatlerinin dağılımı,
8. Moda ve tekstil tasarımı eğitiminde verilen sanatsal teorik bilgiye dayalı derslerin yeterliliği,
9. Moda ve tekstil tasarımı eğitiminde verilen sanatsal uygulamalı bilgiye dayalı derslerin yeterliliği tespit edilecektir.

1.3. Denenceler

1. Türkiye’de moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversite sayısı yeterli değildir.
2. Türkiye’de moda ve tekstil tasarımı eğitiminde yer alan, zorunlu, sanatsal, teorik bilgiye dayalı görsel sanatlar eğitimi dersleri yeterli değildir.
3. Türkiye’de moda ve tekstil tasarımı eğitiminde yer alan, zorunlu, sanatsal, uygulamalı bilgiye dayalı görsel sanatlar eğitimi dersleri yeterli değildir.
4. Türkiye’de moda ve tekstil tasarımı eğitiminde verilen, zorunlu, sanatsal, teorik bilgiye dayalı görsel sanatlar eğitimi dersleri haftalık işlenen ders saatleri bakımından yeterli değildir.
5. Türkiye’de moda ve tekstil tasarımı eğitiminde verilen, zorunlu, sanatsal, uygulamalı bilgiye dayalı görsel sanatlar eğitimi dersleri haftalık işlenen ders saatleri bakımından yeterli değildir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Global pazarda kotaların kalkması ile emeğin, işçiliğin ve maliyetlerin daha düşük olduğu ülkeler tekstil ve giyim piyasasında rekabet edilmesi zor olan konumlara gelmişlerdir. Türkiye’yi dünya pazarında daha önemli bir konuma getirmek için fason üretimden vazgeçip hızla markalaşmak gerekmektedir. Markayı oluşturabilmek için en önemli basamaklardan bir tanesi de tasarımdır. Özgün tasarımları yapabilmek için sadece yetenekli olmak yetmez. Aynı zamanda yaratıcılığı geliştirici, teknik ve teknolojik, mesleki bilgiyle de donanmak yani ciddi bir eğitim sürecinden geçmek gerekmektedir. Piyasanın bu ihtiyacına cevap verebilmek için günümüzde pek çok ortaöğretim, yükseköğretim ve özel sertifika kurs programları bulunmaktadır. Bunların içerisinde en yetkin isimler elbette ki üniversitelerdir. Üniversitelerimiz çağın hızını yakalamalı, gerekli bilgi ve teknolojiyle öğrencileri donatmalıdır. Moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren 4 yıllık yüksek öğretim programlarının eğitim çıktısı özgün, yaratıcı, gerekli bilgi, beceri ve teknolojiyle donanmış, özgüveni yüksek tasarımcılar olmalıdır.

Moda ve tekstil tasarımı eğitimi pek çok disiplini bir arada bulundurur. Mesleki ve teknik bilgilerin yanı sıra teknolojiyi tanıyıp kullanabilme, işletme, pazarlama, sosyoloji, sosyal psikoloji, sanat, estetik, tasarladığını resmedebilme gibi pek çok yeterliliği içerir. Tüm bu nedenlerden dolayı moda ve tekstil tasarımı eğitimi programlarının da bu ihtiyaçlara cevap verebilecek nitelikte olması gerekmektedir.

Moda ve tekstil tasarımı, dizayn eğitiminin yanı sıra sanat eğitimi ve estetik görüşü gerektirir. Bu da moda ve tekstil tasarımı eğitimi programlarına görsel sanatlar eğitimi derslerinin yeterince konulup sanat eğitimine oldukça fazla zaman ayrılmasıyla gerçekleştirilebilir. İyi bir tasarımcı yetiştirebilmek için öncelikle iyi bir sanat eğitimi vermek şarttır. Türkiye’de lisans düzeyindeki yükseköğretim moda ve tekstil tasarımı programlarının ne derecede görsel sanatlar eğitimi verdiklerini üniversiteleri tarayıp ortaya koymak ve yeterliliklerini karşılaştırarak sorgulamak amacıyla bu araştırma yapılmıştır. Yapılan çalışmanın ve elde edilen sonucun moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren ve verecek olan ortaöğretim, yükseköğretim ve özel eğitim kurumlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. Sayıtlar

Araştırmanın sayıtları aşağıdaki gibidir.

1. Türkiye’de moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren kurumların görsel sanatlar eğitimi derslerini yeterince aktarmadıkları kabul edilmiştir.

2. Örnekleme alınan 2011-2012 tekstil ve moda tasarımı bölümlerinin, yükseköğretim lisans programlarının tüm tekstil ve moda tasarımı bölümlerini temsil ettiği kabul edilmiştir.

3. Türkiye’de okutulan tekstil ve moda tasarımı bölümlerinin ders programlarının incelenip görsel sanatlar eğitimi derslerini yeterince içermemesi bakımından eleştirilmesiyle bu alanlarda eğitim veren kurumlara ve öğrencilere faydalı olacağı kabul edilmiştir.

1.6. Sınırlılıklar ve Kapsam

Araştırmanın sınırlılıkları ve kapsamı aşağıdaki gibidir.

1. Araştırmanın konusu, moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren lisans bölümlerinin ders programlarının ve ders içeriklerinin incelenerek 4 yılda işlenen zorunlu görsel sanatlar eğitimi derslerinin hangileri olduğu ve haftalık okutulan ders saatlerinin ne kadar olduğunun tespit edilmesiyle sınırlıdır.

2. Araştırmanın bulguları 2011-2012 öğretim yılında eğitim veren tüm dört yıllık devlet ve vakıf üniversitelerinin moda tasarımı, tekstil bölümü, tekstil tasarımı ile moda ve tekstil tasarımı bölümleriyle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Giyim: “İnsan vücudunu doğanın etkilerinden koruyan ve estetik görünüm sağlayan sosyal, ekonomik, teknolojik gelişime paralel olarak değişen, gelişen çeşitli cinsten giysiler ve bu giysilerin kullanım biçimidir” (Çağdaş, 2002:1).

Tekstil: “dokuma, dokumacılık” olarak tanımlanmıştır (TDK, 2011).

Moda: “değişiklik gereksinimi veya süslenme özentisiyle toplum yaşamına giren geçici yenilik”, “belirli bir süre etkin olan toplumsal beğeni, bir şeye karşı gösterilen aşırı düşkünlük” (TDK, 2011).

Tasarım: “zihinde canlandırılan biçim, tasavvur”, “bir sanat eserinin, yapının veya teknik ürünün ilk taslağı, tasar çizim, dizayn” gibi anlamlara gelmektedir (TDK, 2011).

1.8. Yöntem

Araştırma tarama (survey) modeli olup, literatür taraması yapılarak internet, kütüphane gibi ortamlardan ve üniversitelerden konu ile ilgili kaynaklara ulaşılmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye’de moda ve tekstil tasarımı, moda tasarımı, tekstil tasarımı eğitimi veren devlet ve vakıf üniversitelerinin lisans düzeyindeki (4 yıllık) bölümleri oluşturmaktadır. Örnekleme ise 2011-2012 öğretim yılında Türkiye’de moda ve tekstil tasarımı, moda tasarımı, tekstil tasarımı eğitimi veren devlet ve vakıf

üniversitelerinin lisans düzeyindeki (4 yıllık) bölümleridir. Araştırma 2011-2012 öğretim yılında öğrenci alan moda ve tekstil tasarımı, moda tasarımı, tekstil tasarımı bölümlerini kapsamaktadır. ÖSYM'den tespit edilerek belirlenen okulların birçoğunun internet sitelerinden, bölüm başkanlıklarından ve dekanlıklarından ders programları ve içerikleri alınarak incelenmiştir.

Araştırma kapsamında lisans düzeyindeki moda tasarımı, tekstil ve moda tasarımı, tekstil tasarımı bölümlerinde 4 yıl boyunca işlenen zorunlu görsel sanatlar eğitimi derslerinin hangi sene ve hangi yarıyıldan işlendikleri tespit edilmiş, genel bir tabloda, haftalık işlenen teorik ve uygulamalı ders saatleri de belirtilmek üzere bir araya getirilmiştir. Daha sonra bu genel tablo ders ders daha küçük parçalara ayrılarak ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Araştırmada ele alınan her bir zorunlu görsel sanatlar eğitimi dersinin moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren bölümlerdeki dağılımına bakılıp, yeterliliği ve yetersizliği sorgulanmıştır. Ayrıca moda ve tekstil tasarımı eğitiminde okutulan tüm zorunlu ve seçmeli derslerin içeriklerinden bahsedilerek dersler tanıtılmıştır. Son olarak elde edilen verilerden yola çıkılarak moda ve tekstil tasarımı eğitimi ders programında işlenmesi gereken görsel sanatlar eğitimi derslerine değinilmiştir.

BÖLÜM II

TEKSTİL VE MODA TASARIMI

2.1. Tekstil ve Tekstil Tasarımı

Tekstil'i Türk Dil Kurumu "dokuma, dokumacılık" olarak tanımlamıştır (TDK, 2011). Dokuma hayvansal, bitkisel veya suni lifli kullanım ürünleridir. Dokumacılık kullanılacak malzemenin elde edilmesinden (pamuk, keten, jüt, sisal vb. tarladan; yün, kıl vb. hayvandan; sentetik ise kimyasal üretimden) kullanıma hazır hale gelene dek (kumaş, giysi, dekorasyon vb.) geçirdiği sürecin tamamına verilen addır (wikipedia, 2011).

Tasarım "zihinde canlandırılan biçim, tasavvur", "bir sanat eserinin, yapının veya teknik ürünün ilk taslağı, tasar çizim, dizayn" gibi anlamlara gelmektedir (TDK, 2011).

Tekstil günümüzde giysi tasarımları, kumaşları, renkleri, desenleri ve kullanım konforu açısından sürekli değişim içinde çabuk yenilenen bir sektördür. Hızlı yaşam koşulları, ilerleyen teknoloji, artan tüketim üstün performanslı tekstil ürünlerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Kalite ve estetik bu ürünleri tercih etmedeki ilk nedenler arasındadır (Koçak ve Paksoy, 2004: 105).

Her alanın içine giren tasarım tekstil ile de iç içedir. Tekstilin yapısından kumaşına, renginden desenine her şeyi tasarımın ürünüdür. Sanatsal anlamda bakıldığında tekstilde tasarım, öncelikle estetik değerleri akla getirmektedir.

Tüketiciyi ilk anda etkileyen tekstilin rengi, üzerindeki motifleri, desen özelliği ve bunların birbirleriyle ahenkli bir şekilde bir arada kullanılmasıyla oluşturulan etkisidir. Tüketici daha sonra tekstilin yapısına, dokusuna, dokunuşuna dikkate eder. Tekstilin kullanım konforuna yani ergonomiye uygunluğu, kalitesi dikkat çeken diğer önemli özellikleridir. Tekstil tasarımı altında birçok meslek dalı bulunduran oldukça geniş kapsamlı bir alandır.

Tekstil tasarımından doğan ürün yelpazesi oldukça geniştir, kullanım alanına, ihtiyaç çeşitliliğine, kullanılan materyal, üretim tekniği ve teknolojilerine bağlı olarak genişleyen ürün yelpazesi; tasarımcının yaratıcılık, gözlem ve sentez yeteneğine, zorladığı sınırlara göre artmaktadır. Ancak endüstride daima tasarımcının özgürlüğünü sınırlayan etmenler bulunmaktadır. Kullanılacak materyal, üretim koşulları, talep, moda, günün anlayışı, pazar, maliyet, beğeni, çevresel etkiler, anatomik ve ergonomik yapıya, marka tarzına uygunluk gibi sınırlayıcı etmenler tasarımcının tamamen özgür hareket etmesini sınırlamaktadır (Saldıray, 2011).

Yaratıcı dürtüsünü kullanarak özgür tasarımlar yapabilen tasarımcılar günümüzde “lif sanatı” olarak adlandırılan tekstil ve lif malzemelerinin kullanıldığı sanatsal objeler yaratmaktadırlar.

2.2. Moda ve Moda Tasarımı

Moda Türkçe sözlükte “değişiklik gereksinimi veya süslenme özentisiyle toplum yaşamına giren geçici yenilik” ve “belirli bir süre etkin olan toplumsal beğeni, bir şeye karşı gösterilen aşırı düşkünlük” olarak tanımlanmıştır (TDK, 2011).

Moda insanoğlunun yenilik ve değişiklik arama tutkusudur. Sık değişen ve yaygınlaşan görünüm ve alışkanlıklara “moda” denilmiştir. Giyimde de ihtiyacın yanı sıra güzellik duygusunun tatmini için, yeni biçim arayışlarına sıklıkla rastlanmaktadır. İnsanların düşünce yapılarının, hayat standartlarının değişmesi, başka alanlardaki keşif ve icatlar giyim kuşama yansımış, değişen giyim tarzları modayı yaratmıştır. Kitle iletişim araçları, ülkeler arası ticaret, konfeksiyon sanayinin gelişimi, ucuz üretim, ilerleyen teknoloji modanın ve değişimin hızını artırmıştır (Pektaş, 1994: 4-7).

Giysi ve moda tasarımı estetik, sanatsal değeri olan, görsel yanı öncelikli, ürün çeşidi bol, yenilikçi, özgün tasarımlı, kaliteli, günün çizgilerini taşıyan ve ihtiyacı karşılayan yapıda, en uygun fiyatlarla ulaşılabilecek düzeyde olmalıdır (Çakar vd., 2003: 56).

Model tasarımının oluşumunda hayal gücü, sezgi, beceri öğelerinin olması gereklidir. Ürün tasarım niteliğini taşıyabilmesi için özgün olmalı, yaratıcı bir değer içerip, belli bir düşünceyi yansıtmalıdır (Tansoy vd., 1994: 72).

Giyim sanayi açısından bakıldığında, moda tasarımı süreç olarak hedef pazar kitlesinin seçimi, tasarımı yapılacak giyim çeşidinin belirlenmesi, tasarıma ayrılacak bütçenin belirlenmesi, gününün moda ve trendlerinin takip edilmesi, sezonun belirlenmesi, yılın renk pantonelerinin bilinmesi, ürüne göre kumaş, malzeme ve materyallerin seçilmesi, model tasarımı, tasarımların geliştirilmesi, kalıplarının çizilmesi, prototipinin oluşturulması, maliyet analizleri, üretim kalıplarının oluşturulup, serilendirilmesi, pastal planının hazırlanıp, kumaşların kesilmesi, üretim planının hazırlanması, dikilmesi, kalite kontrolden geçirilerek, ütülenip, paketlenmesi gibi konfeksiyon firmasında mamul hale getirilmesine, pazarlandıktan sonra tüketicinin kabul edip bıkmasına kadar tüm basamakları içermektedir.

2.3. Moda ve Tekstil Tasarımcısı

Günümüzde her alanda tasarımcı ihtiyacı büyüktür. Nereye bakarsak bakalım çevremizdeki ürünlerin bir tasarım sonucunda ortaya çıktığını görürüz. Mesleki, teknik ve teknolojik bilginin yanı sıra uygulamaya dönük beceri ve yeteneğin de bulunması gerektiği tasarım sektörü çağımızda oldukça sık tercih edilen bir alandır.

Bu geniş alan içerisine giren tekstil ve moda tasarımı bölümleri de düşünebilmeyi aynı zamanda düşünüleni üretebilmeyi gerektirir. Tasarımcı sanatsal öğeleri ve yaratıcılığını kullanarak, ürünleri kullanım yeri ve fonksiyonuna göre estetik biçimde tasarlamalıdır.

Tasarımcı tekstil ve giyim alanı ile ilgili teknik, teknolojik, sanatsal bilgi ve beceriye sahip olup, tüketici istekleri doğrultusunda, moda ve kullanım alanını dikkate alarak tasarımlar yapmalıdır. Giysi tasarımcısı çizimlerle özgün modeller geliştirebilmeli, kalıp hazırlama, üretim yapma bilgi ve becerisine sahip olup, sürekli uygulanabilir fikirler üretebilmelidir.

Tasarımcı çizgi, biçim, oran, renk, ton, doku, hareket, öz, bütünlük gibi tasarım öğelerini doğru kullanmalıdır. Moda ile sanatın etkileşimi tasarımcının yaratıcılığını ve birikimini önemli ölçüde etkilemektedir (Tansoy vd., 1994: 72).

Tekstil ve moda tasarımında yaratıcılığı geliştirmek, özgün, fonksiyonel, yenilikçi ve estetik ürünler elde etmek için geçmiş ile geleceğe yönelik ilişkiler doğru kurulmalı, eleştiriler dikkate alınıp, özgüven sahibi olunmalı, cesaretli ve rahat olup, mevcut alışkanlıklar denetim altında tutularak, merak etme duygusu geliştirilmelidir (Çakar vd., 2003: 13,14).

2.3.1. Moda ve Tekstil Tasarımcısı Adayının Taşınması Gereken Özellikler

Moda ve tekstil tasarımı alanını seçip bu alanda başarılı olmak isteyen aday öncelikle multi disiplinler bir yapıya sahip olan moda ve tekstil tasarımı mesleğinin gerektirdiği kişisel, psikolojik ve sanatsal beceri ve yeterliliklere sahip olmalıdır. Bu beceri ve yeterliliklere sahip olma derecesine doğru orantılı olarak başarısı da artacaktır.

Kendisini bu mesleğe adayabilmeli, çalışkan ve öğrenmeye istekli, algıları açık, düşüncelerinde bağımsız, becerikli, problem çözebilen, iyi iletişim kurup, işbirliği yapabilen, çok yönlü, zorluklarda yılmayan, her türlü göreve uyum sağlayabilen, dakik, kendisini iyi ifade edebilen, dürüst, gayretli, etik, yazılı ve sözlü ifadede akıcı, enerjik, eleştiri ve değişimi kabul edebilen, hayal gücü yüksek, hırslı, içgüdüleri kuvvetli, iddialı, gruplara hitap edebilen, maliyet ve faydaların farkında olan, mantıklı, kararlı, sorumluluk alabilen, kendine güvenli, lider, meraklı, sıcakkanlı ve sakin, mizah gücü olan, moda tutkunu, organizasyon yapabilen, pratik, rekabetçi, renk duygusu ve algısına sahip, risk alabilen, sabırlı, dayanıklı, üç boyutlu tasarımları iki boyutlu çizip boyayabilen, görselleştirebilen, gerektiğinde yardım isteyebilen, tevazu sahibi, verimli, yaratıcı, eskiz ve stilizasyon yeteneğine sahip olmalıdır (Jones, 2009: 9).

2.3.2. Moda ve Tekstil Tasarımcısında Bulunması Gereken Özellikler

İyi bir tekstil ve moda eğitimi alıp sektörde çalışmaya hazır hale gelen veya sektörde çalışan tasarımcılar mesleki ve teknik bilgi ve beceriyle donanmış, estetik ve sanatsal görüş sahibi uygulayıcılar olmalıdırlar. Sahip olmaları gereken bu yeterlilik ve özelliklerden detaylı bir şekilde bahsetmek gerekirse;

- Analiz ve sentez yapabilen, eleştirel düşünüp, problem çözebilen,
- Tüketici kitlesinin hızla değişen gereksinimlerine cevap verebilen,
- Tekniğin mantıklı çerçevesinde, sanatın estetik boyutu ile ilişki kurarak ürün geliştirebilen,
- Tasarımlarını görsel ve sözel olarak anlatabilen,
- Yeni ve güncel teknolojileri kullanabilen,
- Tasarım sürecini organize edebilen (Gazi Üniversitesi, 2011),
- Ekip çalışması yapabilen,
- Tasarlayacağı ürünün cevap vereceği ihtiyaca yönelik olmasını sağlayabilen,
- Tüketicinin neleri kabul edebileceğini önceden sezebilen,
- Yapacağı tasarımları toplumun o anki sosyolojik ve psikolojik durumuna göre belirleyebilen,
- Modaya, görselliğe ve estetiğe uygun tasarımlar yapabilen,
- Bağlı olduğu markanın niteliklerine göre tasarım yapabilen,
- Fiyat ve maliyet faktörünü tasarımlarını geliştirirken göz önünde bulundurabilen,
- Çizgi, renk ve dokuyu bir bütünsellik içerisinde tüketiciye sunabilen,
- Tasarımlarına fonksiyonellik katabilen,
- Çok iyi renk bilgisine sahip (Gürsoy, 2010:39),
- Düşündüğü tasarımları kağıda aktarabilme yeteneğine sahip,
- İnsan vücudunu tanıyan, anatomi ve ergonomi bilgisine sahip,
- Tekstil, malzeme ve kumaş bilgisine hakim,
- Ürünün mamul hale getirilene kadarki tüm süreçlerini bilen,
- Pazarlama ve tanıtım süreçlerinden haberdar olan bireyler olmalıdırlar.

BÖLÜM III

MODA VE TEKSTİL TASARIMI EĞİTİMİ

3.1. Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Tarihçesi

Giyim kuşamın Avrupaileşmesinde ve Avrupa modalarının yakından takip edilmesinde önemli rol alan, bayanlara kalıp ve dikiş derslerinin verildiği ilk Kız Sanat Mektebi 1864 yılında açılmıştır. Ordunun dikim ihtiyacını karşılamak üzere öksüz kızlar için açılmış olan “İslahane”nin eğitime başlamasıyla kız teknik eğitimi de başlamıştır. 1890 yılına kadar toplam üç kız sanayi mektebi açılmıştır.

1909 yılına gelindiğinde Madam Kolp tarafından Mahmutpaşa’da Osmanlı-Fransız kız sanayi mektebi açılmıştır. Aynı yıl İnas İttihad-i Osmani mektebi de öğretime başlamıştır. “İnas Sanayi Sultanisi” olarak ilkokula dayalı bütçeye dahil edilen okullar, 1927 yılından itibaren “Kız Sanat Enstitüleri” olarak teşkilatlandırılmıştır. Ardından ilk Olgunlaşma Enstitüsü 1945’te İstanbul’da açılmıştır. Bunu 1957’de Ankara, 1959’da Eskişehir ve 1961’de İzmir takip etmiştir (Barbarosoğlu, 2009: 137,138).

Diğer taraftan 1883 yılından itibaren plastik sanatlar alanında (resim, heykel, mimarlık) batılı anlamda ilk sanat eğitimi veren İstanbul’daki Sanayi Nefise Mektebi’nde; 1923’te Cumhuriyetle birlikte tezniyat (süsleme) bölümü kurulmuştur. Daha sonra bu mektep 1928’de İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi’ne dönüştürülmüş, 1929-32 yılları arasında seramik, iç mimari, grafik ve afiş bölümleri kurulmuştur (Özsoy, 2007: 77).

1933 yılında Sümerbank’ın kurulduğu sene afiş bölümü mezunu olan Sabih Gözen tekstil eğitimi görmek üzere Almanya Berlin’e gönderilmiştir. 1936’da akademiye hoca olarak dönmüş ve 1938 yılında kumaş desenleri dersi vermeye başlamıştır, bu gelişme tekstil ve moda tasarımı bölümünün başlangıcı sayılmaktadır (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 2011).

Bünyesinde plastik sanatların yanı sıra tasarım eğitimi de vermeye başlayan İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Türkiye’de Bauhaus Tasarım Okulu

ekolünün ilk temsilcisi haline gelmiştir. Ardından Almanya’da moda hocalığı yapmakta olan Berlin Güzel Sanatlar Akademisi’nin önemli hocalarından Kenan Temizan davet üzerine 1943 yılında Türkiye’ye gelmiştir. Ölümüne dek 10 sene moda ve garp süsleme sanatları hocalığı yapmıştır. Arkasından moda hocası yetişmediği için ölümüyle moda atölyesi kapanmıştır (Alpan, 2003: 45). 1958 yılında kumaş desenleri atölyesinde baskı atölyesi kurulmuş, 1971-1980 yılları arasında Yüksek Dekoratif Sanatlar Bölümü içinde Tekstil Sanatları Atölyesi adını almış, 1978 yılında da bünyesinde dokuma atölyesi kurulmuştur. Tüm bu gelişmelerle günümüze dek devam eden Sabih Gözen’in kurduğu tekstil bölümü, 1982 yılından itibaren yüksek öğretim yasası ile İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi’nin Mimar Sinan Üniversitesi olmasıyla bu üniversitenin bünyesinde eğitim ve öğretimine devam etmektedir (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 2011).

Başka bir taraftan 1957 yılında Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulundaki beş bölümden birisi olarak kurulan tekstil sanatları bölümü eğitime başlamıştır. Başlangıçta Alman uzmanların desteği ile verilen dersler, ilk mezunların verilmesiyle Türk hocalar tarafından vermeye devam etmiştir. 1982 yılındaki Türk üniversitelerinde yapılan değişiklikle 1983’te Marmara üniversitesine bağlanmış, Güzel Sanatlar Fakültesinde yerini almıştır (Marmara Üniversitesi, 2011). 1977’de eğitime başlayan İzmir’deki Ege Üniversitesi Tekstil Bölümü, günümüzde 9 Eylül Üniversitesi bünyesinde halen devam etmektedir (Tansuğ, 2008: 347).

Moda ve tekstil tasarımı eğitimine öncülük eden bu okulları günümüze doğru sayısı giderek artan diğer devlet ve vakıf üniversiteleri takip etmiştir.

Ülkemizde giderek büyüyen tekstil ve moda sektörü, tekstil ve moda tasarımı alanlarında eğitim veren okulların yaygınlaşmasına neden olmuştur. Günümüzde tüm illerde ve bazı ilçelerde kız meslek, kız teknik ve endüstri meslek lisesi gibi ortaöğretim kurumlarında tekstil, moda, konfeksiyon, giyim, hazır giyim, moda tasarımı, tekstil tasarımı gibi pek çok alanda öğretim verilmektedir.

Ülke çapında oldukça yaygın olan 2 yıllık ön lisans programlarında da tekstil, konfeksiyon, giyim ve moda gibi eğitimler sanayiye ara eleman yetiştirme amaçlı

olarak verilmektedir. 4 yıllık fakülte ve yüksek okullara bakıldığında 2011-2012 öğretim yılında toplam 24 ayrı üniversitede ve 26 ayrı bölümde tekstil ve moda tasarımı eğitimi verilmektedir. Bunların dışında bu alanların öğretmenlik eğitiminin verildiği üniversite ve bölümler de bulunmaktadır.

3.2. Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Önemi

Ülkemizde tekstil ve konfeksiyon sanayi kalkınmada birincil öneme ve getiriye sahiptir (İşbilen, 2002: 145). Global pazarda kotaların kalkması ile emeğin, işçiliğin ve maliyetlerin daha düşük olduğu ülkeler tekstil ve giyim piyasasında rekabet edilmesi zor olan konumlara gelmişlerdir. Günümüzde Türkiye’de tekstil ve hazır giyim ihracatı duraklama hatta gerileme dönemine girmiştir. Türkiye’nin ekonomik politikaları, politik devlet anlayışı, dış ticareti düzenleyen yasa ve kuralların ihtiyaçlara cevap vermeyişi ve buna benzer diğer faktörleri dışarıda bırakırsak, hızla markalaşmanın önemini anlamış oluruz. Markayı oluşturabilmek için en önemli basamaklardan bir tanesi de tasarımıdır. Özgün bir tasarım olmadan marka olmak mümkün değildir (Gürsoy, 2010: 405).

Tasarım ve stil oluşturma, becerinin yanı sıra, aynı zamanda da bir kültür olayıdır. Bu kültürü almadan tasarımcı olunamaz. Bunu elde etmek için gerekli tahsil alınmalı, dünyada ve Türkiye’de moda, giyim ve tekstil tarihi ile dönemleri hazmedilmelidir (Gürsoy, 2010: 26).

Tekstil ve giysi tasarımı sanatsal bir etkinlik olarak tanımlarsak, asıl belirleyici niteliğin sanatsal yaratıcılık olduğunu kabul ediyorsak, bu alanda yeteneğini kanıtlayan adayları yetiştirmeliyiz (Alpan, 2003: 46).

Tasarımın özü öncelikle kişisel yetenek, daha sonra piyasa bilgisi, teknik bilgi ve tecrübedir. Kişisel yetenek tasarım tahsili ve kültürü ile beslenmeli, yetenekli kişiler okullarda gerekli eğitimi almadan tasarımcı olacağını düşünmemelidirler. Moda tasarımının en ağır basan yönü görselliğidir. Görsellik ve estetik tasarımcının en büyük endişesi olmalıdır (Gürsoy, 2010: 37,38).

Moda ve tekstil tasarımı eğitiminin interdisipliner bir yapıda olduğunu kabul etmek gerekir. Bu pek çok meslek ve alan bilgisinin bir arada bulunması demektir. Ayrıca tekstilin ve modanın uluslar arası bir yapıya sahip olup, teknolojiyi daima önde takip etmesinin gerekliliği, bu alanlarda verilecek eğitimin ne kadar önemli ve kaliteli olması gerektiğini ispatlamaktadır.

Çağımız yetenek, beceri, sanatsal eğitim, estetik, teknik, teknolojik ve mesleki bilgilerin yanı sıra sektör deneyimi prototipi olan stajları da içeren uluslar arası yapıda bir eğitim anlayışını gerektirmektedir. Bütün bunlar moda ve tekstil tasarımı eğitiminin ne kadar önemli, güncel ve gerekli olduğunu bize kanıtlamaktadır.

3.3. Türkiye’de Moda ve Tekstil Tasarımı Veren Lisans Düzeyindeki Üniversiteler

Yapılan bu araştırmada moda ve tekstil tasarımı eğitimi verdiği tespit edilen üniversite ve bölümler hakkında edinilen bilgiler kendi web sitelerinden derlenmiştir.

Uygulanan çok yönlü program ile yaratma eylemini mutlak surette bir temele dayandırabilen, yaratıcı fikirden yola çıkarak, sektörün gereksinimlerini karşılayacak tüketilebilir bir moda ve tekstil ürünü yaratabilen, çağdaşlığı, yeniliği, özgünlüğü göz ardı etmeyen, duyarlı, hoşgörülü ve coşkulu genç beyinlerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir (Işık Üniversitesi, 2011).

İlk yılda mesleğe hazırlayıcı temel sanat eğitimi, desen, teknik resim gibi uygulamalı derslerin yanı sıra uygarlık tarihi, sanat tarihi ve bilgisayar teknolojileri gibi kültür odaklı dersler verilmekte; ikinci yıl temel tasarım, moda desen, dikiş teknikleri, kalıp bilgisi, proje gibi sanat ve tasarım içerikli kuramsal ve uygulamalı derslerle öğrencilere tasarımlarını uygulama olanağı sunulmaktadır. Üçüncü yıldan itibaren seçmeli derslerle öğrenciler baskı, dokuma, örme, giyim, moda yöneticiliği gibi belli uzmanlık alanlarında ilerlemekte, son sınıfta belli alanda uzmanlaşan öğrenciye work-shop, seminer ve projeler verilerek program zenginleştirilmektedir. Mezun olabilmek için son yıl mezuniyet ödevi vermeleri gereken öğrenciler, dört yılın sonunda sorumlu oldukları staj eğitimlerini tamamlamak zorundadırlar. İsteyen

öğrenciler Yan Dal ve İkinci Dal öğrenimi yapabilmektedirler. (Atılım Üniversitesi, 2011).

“Moda Tasarımcısı” ve “Tekstil Tasarımcısı” ünvanını alarak mezun olan öğrenciler, serbest tasarımcı olarak veya moda ve hazır giyim sektöründe, tasarım stüdyolarında, sahne sanatları ile ilgili resmi ve özel kurumlarda, sinema ve televizyon gibi alanlarda tasarımcı olarak çalışabilmektedirler (Anadolu Üniversitesi, 2011). Mezunlar işletmenin süreçleri içerisinde tasarım, kalıp, kesim, dikim, ütü bölümlerinin gereklilikleri ve işleyişleri konusunda gerekli bilgi ve donanıma sahip olarak çalışabilmekte, işletmelerin ihtiyaçları doğrultusunda stilist, modelist veya planlama sorumlusu olabilmektedirler (Gazi Üniversitesi,2011).

3.3.1. Anadolu Üniversitesi, Moda Tasarımı Bölümü

Eskişehir’de bir devlet üniversitesi olan Anadolu Üniversitesi’ne bağlı, Endüstriyel Sanatlar Yüksekokulu bünyesinde, 2001-2002 öğretim yılında eğitim öğretime başlayan moda tasarımı bölümüne, merkezi sınav sistemi ile öğrenci kabul edilmektedir. Lisans eğitiminin yanı sıra yüksek lisans ve doktora programları da Moda Tasarımı eğitim programında yer almaktadır.

Moda sektörünün hızla gelişen ve değişen gereksinimlerine cevap verebilen, yeni ve güncel teknolojileri kullanma bilgi ve becerisini kazanmış, tasarım sürecini organize etme yetenek ve yaratıcılığına sahip moda tasarımcıları yetiştirmeyi hedeflemektedir (Anadolu Üniversitesi, 2011).

3.3.2. Atılım Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü

Atılım Üniversitesi Ankara’da yer alan bir vakıf üniversitesidir. Üniversiteye bağlı Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesinde okutulan moda ve tekstil tasarımı bölümüne özel yetenek sınavı ile öğrenci alınmaktadır.

Program, estetik ve işlevsel değerlere uygun tasarımlar yapabilen, moda ve marka yaratma bilgi ve becerisine sahip, teknolojik gelişmeleri takip eden, moda endüstrisinin gereksinim duyduğu nitelikte tasarımcılar yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Atılım Üniversitesi, 2011).

3.3.3. Beykent Üniversitesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü

İstanbul'da bulunan Beykent Üniversitesi bir vakıf üniversitesidir. Güzel Sanatlar Fakültesinde yer alan Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümünde bir yıl isteğe bağlı İngilizce hazırlık programı bulunup, lisans düzeyinde eğitim verilmektedir. Öğrenciler bölüme özel yetenek sınavı ile kabul edilmektedirler.

Tekstil ve moda tasarımı eğitimi alan öğrenciler tasarım eğitiminin yanı sıra üretim yöntemleri eğitimi de almaktadırlar. Atölyelerde kuramsal bilgiler ışığında uygulamalar yapan öğrenci, son yılda tekstil endüstrisi destekli proje çalışmaları yaparak eğitimini tamamlamaktadır. Eğitim süresince zorunlu olarak yapılan staj öğrenciye giyim ve tekstil endüstrisini tanıma olanağı sunmaktadır (Beykent Üniversitesi, 2011).

3.3.4. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Tekstil Tasarımı Bölümü

Çanakkale'de bulunan üniversite bir devlet üniversitesidir. Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde bulunan tekstil bölümüne özel yetenek sınavı ile öğrenci alınıp dört yıl süre ile lisans eğitimi verilmektedir.

Tekstil Tasarımı eğitimi verilen bölümde, öğrencileri tekstil tasarım sektöründe farklı bakış açıları ile yer almaları için yönlendirmek, verilen eğitimle tekstil sektöründe sağlam bir alt yapı oluşturmak, sanatsal etkinlikler düzenleyerek ulusal ve uluslar arası etkileşimi sağlamak, tekstil sektöründeki tasarımcı ihtiyacını karşılayacak görüş ve yeteneğe sahip, evrensel ve çağdaş tasarım değerlerine hakim, yeniliklere açık, öncü tasarımcılar yetiştirmek amaçlanmaktadır (Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, 2011).

3.3.5. Çukurova Üniversitesi, Tekstil Tasarımı Bölümü

2002-2003 akademik yılında Adana'da yer alan, bir devlet üniversitesi olan Çukurova Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde açılan Tekstil Tasarımı Bölümü; tekstil endüstrisinin gereksinimi olan dokuma, baskı ve giysi tasarımı bilen tasarımcılar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Dört yıllık lisans eğitimi kapsayan bölüme merkezi sınav sistemi ile öğrenci alınmaktadır. Eğitim süresince öğrenci

tasarım ilkesi bakımında farklı olmayan ancak ürün oluşturmak açısından birbirinden farklı olan dokuma, baskı ve giysi tasarımı disiplinlerini birbirine paralel olarak almaktadır. Program bu üç disiplini özgün sanat ürünlerine aktarmayı amaçlamaktadır (Çukurova Üniversitesi, 2011).

3.3.6. Dokuz Eylül Üniversitesi, Moda Giyim Tasarımı Bölümü, Tekstil Tasarımı Bölümü

İzmir’de bulunan üniversite bir devlet üniversitesidir. Güzel Sanatlar Fakültesinde bulunan Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü 1977-1978 akademik yılında tasarım alanında lisans derecesine eş değer dört yıllık üniversite eğitimi vermek amacıyla kurulmuştur. Bölümde lisans, yüksek lisans ve sanatta yeterlik dereceleri bulunmaktadır. Ayrıca bölüm tasarım alanında Tekstil Tasarım Anasanat Dalı, Moda Giyim Tasarım Anasanat Dalı ve Moda Aksesuarları Tasarımı Anasanat Dalı olmak üzere özel alanlara ayrılmıştır.

Bölümde verilen derslerle öğrencinin kendi yaratıcılığını, uyumunu geliştirmek, sanatsal ve ticari gereksinimleri karşılayabilme becerisi kazandırmak amaçlanmaktadır. Kapsamlı ve yenilikçi yaklaşıma sahip tekstil tasarımcıları yetiştirmek ana hedef olarak benimsenmektedir. Öğrencilerin akademik çalışmalara didaktik ve yaratıcı yaklaşımları kültürel dersler, tasarım stüdyosunda yaratıcı çalışmalar, teknik dersler, araştırmalar, teknik geziler, seminerler, sergiler ve 75 günlük staj çalışmasıyla desteklenmektedir. Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü LLP(Yaşam Boyu Öğrenme)/ERASMUS Öğrenci ve Akademisyen Değişim Programının bir üyesidir (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

3.3.7. Gazi Üniversitesi, Moda Tasarımı Bölümü, Tekstil Tasarımı ve Üretimi Bölümü

Ankara’da bulunan, bir devlet üniversitesi olan Gazi Üniversitesi bünyesinde eğitim öğretime başlayan Moda Tasarımı ile Tekstil Tasarımı ve Üretimi Bölümü Sanat ve Tasarım Fakültesinde yer almaktadır. Her iki bölüme de hem özel yetenekle hem de merkezi sınav sistemi ile öğrenci alınmaktadır.

Programdan mezun olan öğrenciler “Moda Tasarımcısı” ünvanını alırlar. Eğitim formasyonu aldıkları takdirde “Moda Tasarımı Öğretmeni” olurlar.

Tekstil Tasarımı ve Üretimi programı ile yaşam boyu öğrenme ilkesine dayanarak, bilgi çağı ve iş yaşamının gereklerine uygun ve çağdaş öğretim yöntemleri ile yaşam becerileri kazandırmaya yönelik eğitim öğretim hizmetleri sunulmaktadır. Bu doğrultuda yetişen öğrencilerin, sahip oldukları donanımı kullanabilen, araştıran, ülke ve mesleğinin gelişmesine katkıda bulunmayı isteyen, çevreye duyarlı, sosyal sorumluluk bilincine sahip, alanıyla ilgili gelişmeleri takip ederek, kendisini sürekli yenileyen, üretken ve özgün fikirlere sahip tasarımcılar yetiştirmek amaçlanmaktadır. “Tekstil Tasarımcısı” ünvanı ile mezun olan öğrenciler, tezsiz yüksek lisans yapıp eğitim formasyonu olarak “Tekstil Tasarım Öğretmeni” olabilmektedirler. (Gazi Üniversitesi, 2011).

3.3.8. Giresun Üniversitesi, Moda Tasarımı Bölümü

Giresun Şebinkarahisar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunda dört yıllık lisans eğitimi verilen moda tasarımı bölümü bir devlet üniversitesi olan Giresun Üniversitesine bağlıdır. Merkezi sınav sistemi ile öğrenci alınan bölümün amacı; tekstil, hazır giyim ve moda sektörüne çağdaş, yaratıcı ve özgün tasarımlar üretebilen, öncü fikirleri yakalayıp pazar istekleri doğrultusunda talepleri değerlendirerek “modayı” oluşturabilen moda tasarımcıları yetiştirmektir (Giresun Üniversitesi, 2011).

3.3.9. Haliç Üniversitesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü

Vakıf üniversitesi olan ve İstanbul’da bulunan Haliç Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde 2006-2007 ders yılında Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü eğitim öğretime başlamıştır. Bölüme özel yetenek sınavı ile öğrenci alınmaktadır.

Program çağdaş bilgi, estetik ve teknik becerilerle donanımlı, sektörün gereksinimlerine uygun tasarımcılar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Öğretim faaliyetlerinde belirlenen zamanlarda endüstrinin içinde çeşitli projelerde yer almak,

öğrencilerin yaratıcılığını harekete geçirmek için yoğun atölye çalışmaları, proje uygulamaları yapılması hedeflenmektedir (Haliç Üniversitesi, 2011).

3.3.10. Işık Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü

Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü 2007 yılında, Güzel Sanatlar Fakültesi çatısı altında, İstanbul'da bir vakıf üniversitesi olan Işık Üniversitesi'nde eğitime başlamıştır. Özel yetenek sınavı ile öğrenci alınan bölümde, mezun olan öğrencilerin kişisel eğilimlerini geliştirmiş, yaratıcı, biçim, renk, malzeme, yapı ve işlev ilişkilerini doğru kuran, uygun sentezlerle yaratıcı ve özgün önerilerin sunulması yönünde gerekli bilgi ve becerilerle donanmış olması beklenmektedir (Işık Üniversitesi, 2011).

3.3.11. İstanbul Arel Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü

İstanbul Arel Üniversitesi bir vakıf üniversitesidir. Üniversite bünyesindeki Güzel Sanatlar Fakültesi'nde kurulan Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü özel yetenek sınavı ile öğrenci almaktadır.

Bölüm sürekli değişen ve gelişen ve yeni kariyer alanları icat eden moda sektörüne adapte olarak, öğrencilerin yaratıcı ve problem çözme yeteneklerini geliştirmeyi, sonraki iş hayatında ve lisansüstü çalışmalarında kullanacakları profesyonel becerileri kazandırmayı hedeflemektedir. Mezun olan öğrencilerin yurtiçinde ve yurtdışında başarılı birer tasarımcı, işletme lideri olmaları, yaratıcılıkta uzmanlaşmanın yanı sıra güçlü görsel ve iletişimsel yetenekler edinmeleri istenmektedir. Gerekli dil ve not ortalamasını sağlayan öğrenciler ikinci yıldan sonra yurtdışındaki anlaşmalı üniversitelerde bir dönem veya bir yıl öğrenim görme hakkına sahip olmaktadır (İstanbul Arel Üniversitesi, 2011).

3.3.12. İstanbul Aydın Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü

Bir vakıf üniversitesi olan İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde 2008-2009 eğitim öğretim yılında açılan Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü öğrencilerini özel yetenek sınavı ile seçmektedir.

Türkiye'nin lokomotif sektörlerinden biri olan, tekstil ve moda alanında ürünlerin tasarım boyutuna, uygulamalı eğitimle kazandırılan teknik, estetik, artistik değerler katabilecek yetkin tasarımcılar yetiştirmek bölümün temel amacıdır (İstanbul Aydın Üniversitesi, 2011).

3.3.13. İstanbul Bilgi Üniversitesi, Moda Tasarımı Bölümü

İstanbul'da bulunan üniversite bir vakıf üniversitesidir. Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu'nda yer alan Moda Tasarımı Bölümü'ne özel yetenek sınavı ile öğrenci alınmaktadır.

Bölüm moda tasarımı, moda endüstrisi, ticaret ve ulusal ekonominin gelişimine odaklanarak, öğrencilerin akademik ve uygulama ihtiyaçlarını karşılayan; onların moda katkıda bulunmalarını sağlayacak dersler, seminerler, görüşmeler, sunumlar, stajlar, atölye çalışmaları ve ziyaretlerle entelektüel ve mesleki gelişimlerini sağlayan bir eğitim hedeflenmektedir (İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2011).

3.3.14. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü

İstanbul Gelişim Üniversitesi bir vakıf üniversitesidir. Güzel Sanatlar Fakültesi'ne bağlı Moda ve Tekstil Tasarımı lisans programına özel yetenek sınavı ile öğrenci kabul edilmektedir.

Türkiye'nin Dünya tekstil ve moda endüstrisinin merkezi olması yönündeki çalışmalar, bu alanda eğitim almış öğrencilerin, moda tasarımı alanında üstün yetenekli olmalarını gerektirmektedir. Bu doğrultuda açılan bölüm, baskı, dokuma, giyim ve örme gibi tekstilin temel alanlarını programlayarak, evrensel değerleri özümsemiş, çağdaş bilgi, sanatsal, estetik ve teknik becerilerle donanmış, endüstrinin gerektirdiği güncellik ve markalaşmayı ön planda tutan, sektörün ihtiyaçlarına uygun tasarımcılar yetiştirmeyi amaçlamaktadır (İstanbul Gelişim Üniversitesi, 2011).

3.3.15. İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü

Bir vakıf üniversitesi olan İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi bünyesinde açılan Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü özel yetenek sınavı ile öğrenci almaktadır.

Tasarım derslerinin yanı sıra teknoloji dersleri, yönetim dersleri, sanat ve tasarım kültürü dersleri verilen bölümde, Türkiye'nin öncü sektörü olan tekstil endüstrisine evrensel ve çağdaş tasarım niteliklerine sahip, entelektüel değerleri özümsemiş, sanatçı ve tasarımcılar yetiştirilmesi amaçlanmaktadır (İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi, 2011).

3.3.16. İstanbul Teknik Üniversitesi, Moda Tasarımı Bölümü

İstanbul Teknik Üniversitesi teknik eğitimde 239 yılı aşan bir geçmişe dayanan devlet üniversitesidir. Tekstil Teknolojileri ve Tasarım Fakültesi Moda Tasarımı Bölümüne 2004- 2005 öğretim yılından itibaren özel yetenek sınavı ile öğrenci kabul edilmektedir. Eğitime başlamak isteyen öğrencilerin yeterli düzeyde İngilizce bildiklerini kanıtlamaları gerekmektedir. Yazılı TOEFL (Test of English as a Foreign Language) sınavından en az 550, bilgisayar ortamındakinden en az 213 veya internet tabanlı TOEFL sınavından en az 80 alamayan öğrenciler İngilizce Hazırlık Okulunda eğitim almakta ve TOEFL sınav koşulunu sağlamaları için en fazla iki yıl tanınmaktadır. Koşulu sağlayamayan öğrencilerin kaydı silinmektedir. Bölümün eğitim öğretim ve AR-GE faaliyetleri İstanbul Teknik Üniversitesi ile New York Devlet Üniversitesi (SUNY) bünyesindeki Fashion Institute of Technology (FIT, New York) arasında bulunan işbirliği ile gerçekleşmektedir. Öğretim dili tamamen İngilizce olan bölüme kabul edilen öğrenciler eğitimlerinin 5 yarıyılını İTÜ'de, 4 yarıyılını ise FIT New York'da almaktadırlar. Mezun olan öğrenciler her iki kurumunda onayı olan diplomalarını almakta ve Amerika'da bir yıl çalışma izni kazanmaktadırlar (İstanbul Teknik Üniversitesi, 2011).

3.3.17. İstanbul Ticaret Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü

İstanbul'da kurulan üniversite bir vakıf üniversitesidir. Mühendislik ve Tasarım Fakültesinde eğitim öğretime başlayan Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü özel yetenek sınavı koşulu ile öğrenci kabul etmektedir. Erasmus Projesi kapsamında öğrenciler bir yarıyıllarını yabancı bir ülkede geçirebilmekte, oranın kültürünü ve sanayisini tanıma imkanı bulabilmektedirler (İstanbul Ticaret Üniversitesi, 2011).

3.3.18. İzmir Ekonomi Üniversitesi, Moda Tasarımı Bölümü

Bir vakıf üniversitesi olan İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi bünyesindeki Moda Tasarımı Bölümü her yıl merkezi sınav sistemiyle öğrenci kabul etmektedir.

Türk tekstil sektörünün uluslar arası ölçekte ihtiyaç duyduğu insan profilini yetiştirmeyi hedefleyen bölüm; tasarım fikrinden, pazar ve trend araştırmasına, yaratıcı ürün çözümlerinden, dikim ve kalıp tekniklerine, tasarım sürecini gerçekleştirebilecek moda tasarımcıları yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Moda tasarımcılarının yanı sıra, tasarım fikir ve ürünlerini uygun tüketici ve pazarlarla buluşturan, pazarlama ve yönetim stratejileri geliştirebilen, finans, dağıtım, pazarlama ve iletişim aşamalarını yürütebilen moda işletmecilerini tekstil sektörüne kazandırmayı hedeflemektedir (İzmir Ekonomi Üniversitesi, 2011).

3.3.19. Marmara Üniversitesi, Tekstil Bölümü

Marmara Üniversitesi İstanbul'da bulunan bir devlet üniversitesidir. Güzel Sanatlar bünyesinde bulunan Tekstil Sanatları Bölümünün alt dalları olan Giyim Sanat Dalı, Dokuma Sanat Dalı ve Baskı Sanat Dalı bölümlerine her yıl özel yetenek sınavı ile öğrenci alınmaktadır.

Öğrencinin görsel algısını ve yaratıcılığını geliştirmeyi hedefleyen bölümde öğrenciler tasarım üretirken ayrıca yeteneklerini ve yaratıcı düşüncelerini tekstil endüstrisine uyarlamak üzere eğitilmektedirler. Form ve fonksiyonelliğe bağlı yaratıcı gücü kullanırken tekstil sektörünün gelişimine ve teknolojisine ayak uydurabilmek bölümün temel amaçlarındandır (Marmara Üniversitesi, 2011).

3.3.20. Mersin Üniversitesi, Tekstil Bölümü

Mersin’de bulunan üniversite bir devlet üniversitesidir. Güzel Sanatlar Fakültesi’nde 2000-2001 eğitim öğretim yılında açılan Tekstil Bölümü’ne adaylar özel yetenek sınavı ile girebilmektedirler.

Bölüm tekstil sektöründe üretilecek her türlü tekstil ürününün tasarım boyutuna estetik değerler katabilecek yetkin tasarımcılar yetiştirmeyi hedeflemektedir. Verilen eğitimle mezun olacak öğrencilerin hem tekstil endüstrisinde, hem de plastik sanatlar alanında edindikleri bilgi ile eğitim kurumlarında, ulusal ve uluslar arası kuruluşlarda verimliliği artıracak her türlü tasarım gücü ve iş disiplini kazanmaları amaçlanmaktadır (Mersin Üniversitesi, 2011).

3.3.21. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü

Bir devlet üniversitesi olan Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İstanbul’da bulunmaktadır. Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde açılmış olan Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü dokuma, baskı ve giysi tasarımı sanat dallarından oluşmakta ve bölüme özel yetenek sınavı ile öğrenci kabul edilmektedir. Lisans eğitiminin yanı sıra bölümde yüksek lisans ve sanatta yeterlik çalışmaları da yapılmaktadır.

Hazır giyim, tekstil ve moda endüstrisine çağdaş, yaratıcı ve özgün tasarımlar üretebilen, moda olabilecek öncü fikirleri kullanabilen, malzemeyi tanıyan ve üretim tekniklerini bilen tasarımcılar yetiştirmek amaçlanmaktadır. Öğrencilerin kişisel özelliklerini ve yeteneklerini geliştirebilme olanağı sağlayan eğitim programı ile biçim, renk, malzeme, yapı ve işlev ilişkilerini kurarak özgün tasarımlar ortaya koyabilmeleri istenmektedir (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 2011).

3.3.22. Okan Üniversitesi, Moda Tasarımı Bölümü

İstanbul’da yer alan Okan Üniversitesi bir vakıf üniversitesidir. Güzel Sanatlar Fakültesi’nde bulunan Moda Tasarımı Bölümü özel yetenek sınavı ile öğrenci almaktadır.

Tekstilin temel alanları olan dokuma, baskı, giyim ve örme uluslar arası boyutta rekabet edebilmek için sanatsal açıdan yaratıcı ve estetik olmak zorundadır. Bu nedenle moda tasarımı öğrencilerine güzel sanatlar eğitimi yeterli miktarda verilmekte ve mezun öğrencilerin kilit noktalarda çalışabilmeleri sağlanmaya çalışılmaktadır. Dokuma, baskı, giyim ve örme gibi tekstilin temel alanlarını programlayan moda tasarımı eğitimi; yaratıcı, çağdaş, üstün nitelikli, entelektüel, sanatsal ve estetik tasarımlar yapabilen, sektörün gerektirdiği markalaşmayı ve güncelliği önemseyen tekstil ve giyim tasarımcıları ile sanatçıları yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Okan Üniversitesi, 2011).

3.3.23. Süleyman Demirel Üniversitesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü

Süleyman Demirel Üniversitesi bir devlet üniversitesi olup Isparta ilinde bulunmaktadır. Üniversitenin Güzel Sanatlar Fakültesinde eğitim veren Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü özel yetenek sınavı ile öğrenci kabul etmektedir.

Bölüm dokuma, baskı, giyim ve moda-aksesuar tasarımı alanlarında teknik ve estetik bilgi ve beceriler kazandırarak, tekstil sektörünün ihtiyaçlarına uygun, üretken ve yaratıcı tasarımcılar yetiştirmeyi hedeflemektedir. Becerilerini anlatım aracına dönüştüren öğrenci, özgün biçimler oluşturup, sanat ile endüstriyi kaynaştırmak amacı ile mezun olmaktadır (Süleyman Demirel Üniversitesi, 2011).

3.3.24. Yeditepe Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü

İstanbul'da eğitim öğretim faaliyeti yapan üniversite bir vakıf üniversitesidir. Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde eğitim veren Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü özel yetenek sınavı ile öğrenci seçmektedir. Diğer bölümlerde ve diğer bölüm öğrencilerinin Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümünde Yan Dal veya Çift Anadal yapabilme olanakları bulunmaktadır.

Tasarım derslerinin ağırlıkta olduğu bölümde, tekstilde iş anlayışının da önemle üzerinde durulmakta ve tam donanımlı tasarımcıları piyasaya kazandırmak amaçlanmaktadır (Yeditepe Üniversitesi, 2011).

3.4. Türkiye’de Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminde Okutulan Dersler

3.4.1. Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminde Okutulan Zorunlu YÖK Dersleri

Türk Dili (Türkçe)

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi

Temel Bilgi Teknolojileri Kullanımı (Temel Bilgisayar Bilimleri, Bilgi Teknolojileri, Temel Bilgisayar Teknolojileri Kullanımı, Bilişim Teknolojisi)

3.4.2. Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminde Okutulan Mesleki ve Teknik Bilgi Beceri Veren Dersler

3.4.2.1. Mesleki ve Teknik Bilgi Beceri Veren Teorik Dersler

Tekstil Teknolojisine Giriş

Tekstil üretiminde kullanılan lif, iplik ve kumaş gibi malzemelerle, yine tekstil üretiminde kullanılan makine ve teknolojiler teorik olarak işlenmekte, iş yeri ve fabrika gezileri ile bu teknoloji ve makineler kullanım amaçlarına göre öğrenilmektedir.

Tekstil Tasarımına Giriş

Tekstil tasarımı malzemelerinin tanınip, malzeme seçiminde gerekli bilgi ve beceriyi kazandırmak amaçlanmaktadır.

Moda Tasarımına Giriş

Moda tasarımı, tarihçesi, temel ilkeleri ile tasarımda kullanılan biçim, malzeme ve teknik özellikler aktarılırken; modanın başlangıçtan günümüze geçirdiği evreler ve kostüm ve aksesuarların toplumun sosyal ve ekonomik yapısına göre değişimi anlatılmaktadır (Haliç Üniversitesi, 2011).

Tekstil Teknolojisi (Materyal Teknolojisi)

Tekstil ürünlerinde kullanılan doğal ve sentetik lifler sınıflandırılıp, temel özellikleri, elde edilmiş yöntemleri, fiziksel ve kimyasal özellikleri, kullanım alanları, lif karışımları, yeni ve yüksek performanslı lifler gibi konular görsel örnekler verilerek aktarılmaktadır (Giresun Üniversitesi, 2011).

Tekstil İmalat

Temel olarak örme tekniğiyle oluşturulmuş olan kumaşlardan üretilen tişört, eşofman, kazak, hırka, elbise gibi tekstil ürünlerinin hangi makinelerce, hangi tekniklerle ve nasıl üretilmiş olduğunun teorik olarak üzerinde durulmaktadır (Yeditepe Üniversitesi, 2011).

İplik Teknolojisi

Teorik olarak işlenen derste tekstil tasarımında ve üretiminde kullanılan lifler, iplikler, kumaşlar ve bunlardan elde edilen mamullerin üretilmesinde kullanılan makine ve teknikler öğretilmekte, bu hammadde, yarı mamul ve mamullerin tasarımında nasıl kullanılması gerektiği hakkında bilgi verilmektedir (İstanbul Aydın Üniversitesi, 2011).

Giyim Teknolojisi (Makine Teknolojisi, Konfeksiyon Teknolojisi, Hazır Giyim Teknolojisi)

Konfeksiyon üretiminde kullanılan makine, yardımcı donanım ve gerekli teçhizat tanıtılmaktadır.

Dokuma Teknolojisi

Tekstil maddelerinin iplik oluncaya dek geçirdiği endüstriyel aşamalar ve fiziksel özellikler belirlenmekte, iplik numaralama sistemleri, karde, penye, kamgarn, strayhgarn, open-end iplik sistemleri, kompakt iplikçilik, siro-spun gibi modern tekniklerle, iplik makineleri hakkında bilgi aktarılmaktadır (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Dokuma Makineleri Sistemleri

Konveksiyonel ve mekiksiz dokuma makinelerinin tanıtımıyla başlayan derste, makinelerin ve dokumanın özelliklerine göre sıklık, desen yapma, armür, eksantrik, jakar sistemleri incelenmektedir (Haliç Üniversitesi, 2011).

Baskı Teknolojisi (Tekstil Boyama Baskı Teknolojisi)

Tekstil boyar maddelerinin temel özellikleri, boyama yöntem ve makineleri, baskı çeşit ve teknikleri, doğal boyar maddeler, özel boya baskı teknikleri, yeni boya baskı teknik ve teknolojileri, terbiye teknolojileri, eko tekstiller gibi temel boya baskı teknolojisi hakkında bilgi verilmektedir (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Tekstil Baskıcılığına Giriş

Tekstil baskıcılığının geleneksel el baskı ve boyama yöntemlerinden, günümüz çağdaş ve teknolojik baskı, boyama tekniklerinin tarihsel süreci ele alınmaktadır.

Tekstil Baskı Desen Tarihi

Tarihsel süreç içerisinde evrenselleşen tekstil desenlerini ve tasarım özelliklerini öğretmeyi amaçlayan derste; tekstil baskı desenlerinin kaynağı, gelişimi, dönem üslupları göz önünde tutularak motif ve tasarım özellikleri detaylı olarak incelenmektedir (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Tekstil Baskıcılığı

Tekstil baskıcılığında yoğun olarak kullanılan baskı teknikleri üzerinde durulurken, giysi ve ev tekstilinde kullanılan baskı metotları ile bunların görsel ve fonksiyonel performansları hakkında bilgi verilmektedir.

Tekstil Boya ve Terbiye (Tekstil Boya ve Apre Bilgisi, Tekstil Terbiye, Tekstil Bitim İşlemleri)

Ham halde bulunan tekstilleri bitmiş ürün haline getirmek üzere yapılan ön terbiye, boya, baskı ve bitim işlemleri ele alınmaktadır. Tekstil boyar maddeleri ile

temel özellikleri, boyama yöntemleri ve makineleri, baskı çeşitleri ve teknikleri, özel boya-baskı teknikleriyle moda tekstillerin üretilmesi olanakları işlenmektedir. Doğal boyar maddeler, yeni boya-baskı ve terbiye teknolojileri, mikrolif, tencel, denim gibi güncel tekstillerin boya-baskı özellikleri, ekotekstiller, kalite ve performans kazandırıcı bitim işlemleri ve kumaşların performans testleri konuları işlenerek görsel örneklerle desteklenmektedir (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Örme Teknolojisi

Örme kumaşların ve tekstil ürünlerinin tanıtıldığı derste, örgü makinelerinin teknik özellikleri, çalışma prensipleri ve kapasiteleri anlatılıp, üretim aşaması incelenmektedir.

Örgü Kumaş Yapı Bilgisi

Örgü kumaş çeşitlerinin işlendiği derste, kumaşların malzeme ve teknik özellikleri ile uygulama aşamaları aktarılmakta, örme makine ve teknolojileri tanıtılmaktadır.

Tekstil Kimyası

Tekstil ürünlerinin kimyasal yapıları ve özellikleri hakkında bilgi verilmektedir.

Teknik Tekstiller

Teknik performans ve fonksiyonel özellikleri için üretilmiş olan tekstil materyalleri, lifleri, iplikleri ve üretim yöntemleri üzerinde durulurken, jeotekstiller, kompozitler, tıbbi tekstiller, koruyucu giysiler, filtrasyon, paraşüt bezi, ısı, nem, hava geçirmeyen kumaşlar, renk değiştiren kumaşlar, kurşungeçirmez kumaşlar gibi teknik alanlarda kullanılan tekstiller öğretilmektedir (Giresun Üniversitesi, 2011).

Tekstil Konservasyonu

Konservasyon, restorasyon, arkeolojik ve etnoğrafik eserlerde bozulmaya neden olan etmenler, tekstil kökenli tarihi eserlerin yapım teknikleri ve bozulma

nedenleri, koruma ilkelerinin kavratılması amaçlanmaktadır (İstanbul Ticaret Üniversitesi, 2011).

Tekstil Maddeleri

Tekstil ürünlerinde kullanılan hammaddelerin sınıflandırılması, tanımlanması, fiziksel-kimyasal özellikleri, kullanım alanları, elde edilme yöntemleri, tanıma özellikleri gibi yönleri öğretilmektedir (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Tekstil Elyaf Bilgisi

Tekstilde kullanılan doğal, rejenere ve sentetik elyaflar tanıtılıp, bu elyaflardan elde edilen kumaşlar öğretilmektedir (İstanbul Ticaret Üniversitesi, 2011).

Kumaş Bilgisi (Kumaş Yapı Bilgisi)

Kumaşın ve kumaş türlerinin tanımı yapılırken, tekstil ve moda tasarımcısının ihtiyaç duyacağı tüm temel bilgiler verilmekte, farklı tekniklerle üretilen değişik türdeki kumaş çeşitleri incelenerek tanınmaktadır.

Tasarım ve Kumaş İlişkisi

Kumaşların özelliklerini, karakteristiklerini, performansını, tutumunu, görünümünü, dökümünü kavrayan ve kumaşı tanıyabilen öğrenci tasarım sırasında seçeceği kumaşa doğru karar vermekte, farklı kullanım alanları bulunan kumaşları tanıyıp, tasarım kumaş ilişkisini kurabilmektedir (Giresun Üniversitesi, 2011).

Temel Giyim Bilgisi (Temel Giysi Bilgisi)

Giysinin temel formları ve giysiler üzerinde bulunan yaka, kol, manşet gibi teknik detayların kavranmasını ve dikiş teknikleri ile uygulanmasını kapsamaktadır.

Tekstil ve Moda Tarihi

Türk, Doğu ve Batı giysi ve aksesuarlarının tarihöncesi dönemden günümüze kadar tarihsel gelişimi incelenmekte, tekstil, giysi ve aksesuarların tasarımlarındaki

değişimleri etkileyen etkiler üzerinde durulmakta, dönemin sanatsal üslubuyla ilişkisi irdelenip, geçmişteki tekstil, giysi ve aksesuarların günümüz modasına etkilerine değinilmektedir.

Tekstil Sanat Tarihi (Tekstil Tarihi)

Tarih boyunca kullanılan tekstil yöntem ve tekniklerinin irdelenip, kültürlere göre tekstil hareketleri ve bunların günümüz sanat akımlarıyla ilişkisi incelenmektedir (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Moda Tarihi

İlkçağ, Mezopotamya, Mısır, Yunan, Roma, Romanesk Dönem, Gotik Dönem, Rönesans, Barok ve Rokoko Dönemleri, 19. yy sanayi çağı giysileri, modanın yayılması, saray ve aristokraside moda, tekdüze giyim modası, burjuva giyim modası, geleneksel giyim modası, 20. yy sanat akımları ve moda, tasarım kavramının gelişimi, moda, kültür, sanat etkileşimleri, moda teorileri, moda tasarımının öncüleri ve tasarımları ile Türkiye’de moda tasarımı ve gelişimi konuları işlenmektedir (Atılım Üniversitesi, 2011).

Kostüm ve Moda Tarihi

Türk moda stiline gelişim tarihi ve Osmanlı İmparatorluğu’nun kostümleri işlenmektedir. Topkapı Sarayı’ndaki giysi arşivine ulaşılarak derste bu örnekler stil, form, kumaş, nakış gibi özellikler yönünden derinlemesine incelenmektedir. Asya kıtasında Osmanlı kıyafetlerinin 15-18. yy’a kadar olan etkisini örneklerle anlatarak başlayan ders 18. ve 19. yy’da Batı’nın etkisini ortaya koyarak devam etmektedir (İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2011).

Çağdaş Moda Akımları

Yirminci yüzyıl moda tasarımcıları üzerinde durulan derste, dönemin ekonomik ve sosyolojik gelişmelerinin modayla olan etkileşimi incelenmekte, önemli moda tasarımcıları mercek altına alınmaktadır.

Giyim Tarihi

Giyim kuşamın gelişimi kronolojik bir sırayla ele alınmaktadır. Giyim olgusu üzerindeki kültürel etkiler incelenmekte, günümüz çağdaş giyim tarzı ile karşılaştırılıp anlaşılmaya çalışılmaktadır.

Stil ve Kostüm Tarihi

19. yy'dan günümüze dek giyim stillerinin ve kostümlerinin oluşum süreçleri ve bu dönemlerin analizleri yapılmaktadır (İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi, 2011).

Batı ve Doğu Kostüm Tarihi (Kostüm Tarihi)

Babil, Eski Mısır, Bizans, Orta Çağ, İtalyan Rönesans'ı, 16. 17. ve 18. yüzyıllar gibi değişik çağların kostümleri ile Viktorian, Edwardian, Yunan, Osmanlı gibi değişik dönemlerin kostümleri hakkında bilgi verilmekte, oyunlarda kullanılan tiyatro kostümleri analizleri yapılmaktadır (Işık Üniversitesi, 2011).

Geleneksel Türk Giyim Tarihi

İslamiyet öncesi Türk giyim kuşamıyla başlayan ders, İslamiyet'in Türk giyimine etkileri ile Selçuklu ve Osmanlı giyim tarzlarıyla devam etmektedir. Ardından Cumhuriyet Dönemi giysileri ile günümüze kadar giyilen çağdaş giyim ve yöresel giyim kuşamdan bahsedilmektedir.

Anadolu'da Giyim Tarihi

Tarihsel süreç içerisinde toplumsal ve kültürel gelişimin insan ve toplum yaşamına etkileri, bu etkilerden doğan giyim kuşam geleneğinin Anadolu medeniyetlerindeki gelişimi ile bu bağlamda tarih öncesinden başlayarak Osmanlı Dönemi'ne kadar Anadolu'da yaşamış tüm kültürlerin giyim kuşam tarihi aktarılmaktadır (Anadolu Üniversitesi, 2011).

Türk Süsleme Motifleri (Klasik Türk Motifleri)

Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinin kumaş türlerinin ve motiflerinin ele alındığı derste, motifler, bunların tasarım ve desen üsluplarının tarihsel gelişimi ile Türk motiflerinin günümüz Türk ve dünya kumaş tasarımlarındaki etkilerine bakılmaktadır (Işık Üniversitesi, 2011).

İkonografi ve Semboller

Doğu ve Batı sanatı içerisinde mitleşen değerlerin nedenlerinin, anlam ve sembollerinin tanıtılıp, bunların giysi kültüründeki kullanım biçimleri incelenmektedir (Işık Üniversitesi, 2011).

Çağdaş Tekstil Sanatı

Tekstil sanatından kavramsal ve teknik değişim ve gelişmeler irdelenmekte, geleneksel tekstil teknikleri bilgisayar ortamında tekrar yorumlanmaktadır. Dokuma sanatı, lif sanatı, yüzey düzenleme ve moda uygulamaları gibi farklı tekstil alanlarında uluslar arası ve ulusal örnekler incelenmektedir (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Türk Tekstil Desen Üslupları (Türk Kumaş Desenleri)

Türlere ait Selçuklu ve Osmanlı Dönemi motifleri, tasarımları ve kumaş türleri tarihsel gelişim içerisinde ele alınmaktadır (Beykent Üniversitesi, 2011).

Tekstilde Renk (Tekstilde Renk İlkeleri, Tekstilde Renk ve Armoni, Tekstilde Renk ve Malzeme Bilgisi)

Tekstil ürünlerinde kullanılan doğal ve yapay malzemelerde renk algısı, kromatik renk değerleri, renk armonileri, biçim-renk ilişkisi incelenirken, renk kullanımına dair ilkeler üzerinde durulmaktadır. Rengin fizyolojik ve psikolojik özellikleri incelenirken malzeme ile ilişkisi ele alınmaktadır (Işık Üniversitesi, 2011).

Tekstil İşletme Bilgisi

Siparişe göre fabrika yerleşim planları ve organizasyonlarını düzenlemeyi içermektedir (Haliç Üniversitesi, 2011).

Tekstilde İş İdaresi

Pazarlama, ürün tasarımı ve reklam gibi kavramların üzerinde durulurken, tasarımcı ve firma arasındaki ilişki irdelenmekte, Türkiye'nin tekstil pazarındaki yeri ve bir firma kurarken bilinmesi gereken prensipler aktarılmaktadır (Yeditepe Üniversitesi, 2011).

Tekstilde Toplam Kalite Yönetimi

Toplam kalite kontrolü ve yönetiminin öğretildiği derste bunların tekstil sektöründe nasıl kullanıldığı kavratılmaktadır.

Tekstil ve Ekoloji (Tekstil ve Çevre)

Ekoloji, tekstilde ekoloji, liften mamule kadar işlem basamaklarında ekoloji, ekolojik üretimin maliyeti, ekolojik ürünlerin özellikleri, Ekoteks standartları, insan ve atık ekolojisi kavramları irdelenmektedir (İstanbul Ticaret Üniversitesi, 2011).

Tekstil Organizasyon

Tasarımdan üretime, üretimden ambalaja ve tüketiciye ulaştırılmasına kadar ürün teorik olarak işlenmekte, markalaşma ve markalaşma süreci incelenmektedir (Yeditepe Üniversitesi, 2011).

Tekstil Pazarlama

İşletme, pazarlama ve satış bilgilerinin işlendiği derste, tekstil piyasa araştırmasına ve ürünlerin piyasaya tanıtılmasına ilişkin bilgiler verilmektedir.

Moda Kavramı (Moda Teorisi)

Moda, modanın temel kavramları, moda akımları ve moda ürünlerinin sosyal deneyimi, popüler kültür ikonları gibi konular işlenirken; tarihsel, kültürel bilgi birikimi ile modanın, çağdaş olgular ve sosyal bilimler arasındaki ilişkileri analiz edilmektedir (İzmir Ekonomi Üniversitesi, 2011).

Moda Endüstrisinde Üretim Süreçleri

Modanın kitlesel pazardaki üretim süreçlerini inceleyen ders, endüstrinin yapısı ve üretim kavramları hakkında bilgi verirken, öğrencilerin global bir perspektife sahip olmalarını amaçlamaktadır (İzmir Ekonomi Üniversitesi, 2011).

Moda Satın Almacılığı ve Yönetimi

Kalite, miktar, zaman, fiyat, kaynak gibi değişkenleri göz önünde tutarak satın almaya ilişkin yapı ve organizasyonlar analiz edilmekte, moda firmalarının ticari sistemleri, ticari kontrol ve yönetim konuları ele alınmaktadır (İzmir Ekonomi Üniversitesi, 2011).

Moda Pazarlama (Moda Tekstil Pazarlama, Moda Pazarlama Stratejisi)

Moda sektörünün işleyişi ve yönetimi hakkında genel bilgi verilerek başlanan derste, moda sektöründe yaratıcılık gerektiren pazarlama stratejileri ve buna ilişkin yönetici becerileri, tüketici ve alıcı eğilimleri, pazar analizleri, ihtiyaç duyulan ürünler ile bunların toptan ve perakende sektörü üzerindeki etkileri üzerinde durulmaktadır (Işık Üniversitesi, 2011).

Moda Prezantasyon

Moda sunumunun değişik teknik ve yöntemleri aktarılmaktadır. Tasarım paftaları, prototip ve gerçek ürün sunumları, sergi, defile ve stant sunumları anlatılmaktadır.

Moda Ürünleri Yönetimi

Öğrenciler ürün müdürü ve ürün seçici pozisyonlara hazırlık amacıyla bir markanın koleksiyon ve satış yönetimine ilişkin, satın alma, depolama, mağazalara dağıtım, satış takibi gibi konular hakkında bilgilendirilmektedirler (Işık Üniversitesi, 2011).

Moda İşletmesinde Perakende Yönetimi

Müşteri ilişkilerinin kurulup sürdürülmesi, perakende işletme çeşitleri, mağaza türleri, web üzerinden ve geleneksel olmayan yöntemlerle yapılan perakendecilik, tüketici davranışlarını anlayabilme, bölge analizi ve mağaza yeri seçimi gibi konular ele alınmaktadır (İzmir Ekonomi Üniversitesi, 2011).

Moda Editörlüğü

Moda dergileri, moda çekimleri, moda web siteleri, gazetelerin moda bölümleri, televizyon moda programları için moda yönelik konuların tasarlanması, içeriklerinin belirlenmesi; giyim, aksesuar, güzellik gibi konularda uzmanlaşılıp, hedeflenen sezona ve ürün grubuna yönelik bilgisayar destekli kuramsal çalışmalar ve moda çekimi kurgu tasarımlarını içermektedir (Işık Üniversitesi, 2011).

Moda Kritiği

Moda eleştirmenliği için temel kuramsal kavramlar aktarılan öğrenciler, sosyal kültürel bir fenomen olan moda kritiği, sanatçı veya kreatör olarak moda tasarımcılarının eleştirisi, insanların giyimlerinin eleştirisi, gazetecilik metinlerinin analiz edilip, kendi özgün eleştiri metinlerinin yazılması gibi konularda eğitim görmektedir (İzmir Ekonomi Üniversitesi, 2011).

Sunum Teknikleri

Bir proje konusunun araştırma, belgeleme, malzeme özellikleri, örnekleri, kaynakları ve tasarımın sunum tekniklerinin pafta düzeni ile tanıtımı yapılmaktadır (Haliç Üniversitesi, 2011).

Moda Eğilimleri (Moda Trendleri ve Öngörüsü)

Moda pazarı olabilecek kitlelere yönelik tasarım konseptleri geliştirme, tasarım ve tüketim eğilimlerini önceden belirleyebilme, günün modasını ve yarının modası olabilecek durumları kitlelerin yaşadığı sosyolojik, psikolojik, ekonomik ve toplumsal olayları inceleyerek tahmin edebilme becerisi kazandırmayı içermektedir.

Tasarım Endüstrisinde Markalaşma (Tasarım ve Marka)

Tasarım endüstrisi ve pazarı için alan çalışmalarıyla başarılı bir marka gelişimi ve yönetimi için gerekli ilkeler ve süreçler aktarılırken; yaratılan markanın korunması ve dönüşümü ele alınmaktadır (Giresun Üniversitesi, 2011).

Moda Marka Stil

Moda, marka kavramı, marka değeri, yenilik ve kavram oluşturma, stil kavramı içerisinde marka stratejilerini etkileme süreci ele alınırken; günümüz moda tasarımcılarının stil yaratma, marka oluşturma ve moda sektörü içerisinde var olabilme problemlerine çağdaş çözüm önerileri getirilmektedir (Haliç Üniversitesi, 2011).

Moda Marka Yönetimi (Marka Yönetimi)

Tekstil ve hazır giyim sektöründe konsept mağazacılığın kriterlerinin ve uygulamasının belirlendiği derste, dünya pazarındaki yerel davranış eğilimleri incelenmekte, Türk modacılarının yarattığı markaların dünya pazarında gerçekleştirdiği tanıtım ve organizasyonlardan bahsedilmektedir (Mimar Sinan Üniversitesi, 2011).

İmaj ve Stil Tasarımı

Marka ve imaj yaratmanın kurumsal farklılıklar yaratmadaki öneminden bahsedilmekte, moda kavramının tamamlayıcısı olan tarz oluşturma bireysel ve kurumsal açılımlarına yönelik yaratıcı çözüm üretme yollarının geliştirilmesi işlenmektedir (Işık Üniversitesi, 2011).

Moda ve Makyaj

Moda gösterilerinde etkin bir öneme sahip olan makyaj uygulamaları konusunda gerekli olan temel bilgiler verilmekte, öğrencilerin farklı makyaj uygulamalarının yapıldığı profesyonel moda şovlarına ve çekimlerine katılmaları sağlanmaktadır.

Modanın Öncüleri

Görsel öğelerle desteklenen derste, moda dünyasında yenilikçi ve özgün fikirleriyle damgasını vurmuş önemli moda tasarımcıları anlatılmaktadır.

Modanın Olmazsa Olmazı

Kumaş üzerine yoğunlaşan dersin sonunda, herhangi bir kumaşa dokunan öğrenci kumaşın ne tür olduğunu tanır, hangi liflerden meydana geldiğini anlar, hangi amaca yönelik kullanılacağını bilir ve tasarıma uygulandıktan sonraki halini tahmin edebilmektedir (Yeditepe Üniversitesi, 2011).

Moda ve Drama

Defile, performans, şov gibi sosyal projelerde konseptle bağlı olarak gerçekleştirilen bedensel ifadelerin, kostümle birleştirilmesi sonucu oluşan mizansenin kurgulanması hakkında bilgi verilmektedir (Işık Üniversitesi, 2011).

Moda ve Mimari

Tarihsel süreç içerisinde mimari akımların, moda tasarımına etkisi incelenmektedir.

Moda ve Tekstil Sanat Yönetmenliği

Tarihsel süreç içerisinde tekstil ürünlerini kullanımı, görsel sanat disiplinlerinde kullanılan moda ve tekstil ürünlerinin analizi ve seçilen bir edebi metne yönelik giysi ve mekan önerileri tasarımı öğretilmektedir. Sanat ve moda yön veren olaylar incelenip, bölgesel tekstiller analiz edilmekte, farklı sanat

dallarında kullanılacak moda ve tekstil ürünleri yönetimi kavranmaktadır (İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi, 2011).

Antropometri

Öğrencilere insan vücudu ve ölçüleri anlatılıp, bireyler, ırklar, bölgeler ve meslek gruplarından kaynaklanan vücut ölçülerindeki benzerlikler ve farklılıklar incelenerek hedef kitlelere uygun tasarımlar yapabilme becerisi kazandırılmaktadır. Büyük kitlelerin ölçülerek ayrımının veya benzerliklerinin tespitinin yapıldığı antropometri biliminde, ayakta, oturarak veya hareket halindeyken vücudun farklı bölgeleri aldığı şekle göre ölçülüp incelenerek vücut ölçülerindeki değişiklikler anlaşılıp yapılan giyim ve aksesuar tasarımına yansıtılmaktadır (Atılım Üniversitesi, 2011).

Ergonomi

İnsan boyutları, insan vücut hareketlerinin analizi, insan ve mekan ilişkisi, tasarım-çevre-insan faktörünün etkileşimi gibi konular üzerinde incelemeler yapılmakta, tasarımda ergonomik verilerin kullanımı üzerine tartışılıp, çözümlenmeler elde edilmektedir (Anadolu Üniversitesi, 2011).

Seminer

Tekstil ve moda sektöründen gelen şahıslar veya öğretim elemanları uzmanlık alanları dahilinde öğrencilere görsel ve sözel eğitim vermektedir.

3.4.2.2. Mesleki ve Teknik Bilgi Beceri Veren Uygulamaya Dayalı Dersler

Tekstil Tasarımı (Uygulamalı Tekstil Tasarımı, Tekstil Tasarım Atölyesi)

Tekstil tasarım öğelerini kullanarak iki ve üç boyutlu renkli veya siyah beyaz tasarımlar geliştirerek, bunların kompozisyon haline getirilmesinin amaçlandığı derste; yeni ve farklı düşünceler, yaratıcı fikirler geliştirebilme amaçlı projeler hazırlanmakta, kombin mantığı öğrenilmekte, öğrenci kendi desen karakterini

oluşturarak, bunu endüstride kullanılır hale getirmektedir (Mersin Üniversitesi, 2011).

Tasarım Yöntemleri (Tekstil Tasarımı Yöntemleri)

Giyim ve tekstil tasarımına giriş niteliğinde bir ders olan tasarım yöntemleri, temel renk armonileri, dokusal ve formsal çalışmalar ön planda tutularak tasarım prensipleri ve kriterleriyle temel tasarım konularına yönelik örnek ve uygulamaları içermektedir (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Çok Teknikli Tasarım (Karışık Teknik Tekstil Tasarımı)

Farklı tekniklerle yakma, yırtma, boyama, kolaj, işleme gibi kağıt üzerinde renk verebilecek ve leke oluşturabilecek, süreklilik etkisine sahip, artistik yönü ağır basan tekstil desenleri tasarlanmaktadır (Yeditepe Üniversitesi, 2011).

Tasarım Stüdyosu

Dokuma kumaş tasarımı ve baskı kumaş tasarımı hakkında bilgi verilirken dokuma ve baskı tekniklerine de değinilmektedir. Pano ya da metraja yönelik kumaş baskı ilkeleri ile farklı dokuma teknikleri öğretilip; değişik türde malzemeler kullanarak, özgün renk ve dokuda bireysel dokuma ve baskı çalışmaları yapılmaktadır (Işık Üniversitesi, 2011).

Buluş Kompozisyon

Tasarımın kaynaklarını bulma, kaynak yaratma ve düzenleme konusunda yöntemler öğretilmekte; nesne, figür, kavram, hareket gibi temel kaynakların tasarıma dönüştürülmesi üzerinde çalışmalar yapılmaktadır (İstanbul Ticaret Üniversitesi, 2011).

Moda Tasarımı (Moda Giyim Tasarımı, Uygulamalı Moda Tasarımı, Moda Atölyesi, Moda Stüdyosu, Moda İçin Uygulama Atölyesi, Giysi Tasarımı, Moda Giyim Tasarımı, Giyim Tasarımı, Giyim)

Spor, abiye, erkek, bayan, çocuk giyimi gibi giyim çeşitlerinden birisinde, yaşam tarzına ve hedef kitleye yönelik olarak farklı kaynaklardan, modadan, tarihsel olaylardan, sanat akımlarından, sosyolojik olaylardan etkilenecek, herhangi bir konu çerçevesinde ürün veya ürünler tasarlanmaktadır. Tasarlanan ürünler, artistik ve teknik tasarım çizimlerinin oluşturulmasının ardından, materyal ve kumaş seçimleri yapılmakta, kalıpları hazırlanmakta, dikim işleminin ardından tüm bitim işlemleri uygulanarak ürün yaratma, geliştirme, üretme ve sunma aşamaları gerçekleştirilmektedir (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Serbest Tasarım Atölyesi

Tekstil ve moda tasarımına yönelik olarak, yaratıcı kimliğin dışavurumunu sağlayacak özgün ve serbest tasarım ve uygulamaları içermektedir (Işık Üniversitesi, 2011).

Moda Teknolojisi

Öncelikle vücut ölçü ve oranlarının tanıtıldığı derste, temel kalıp çizimlerinin ardından, model uygulamalar yapılarak örnek ürün hazırlanmaktadır (Beykent Üniversitesi, 2011).

Yüksek Moda Tasarımı

Haute couture tasarım prensiplerinin aktarıldığı derste, özgün ve kişiye özel abiye, gelinlik gibi ürünlerin tasarımları ve drapaj tekniğiyle model tasarlama ve uygulama çalışmaları atölye ortamında gerçekleştirilmektedir (Işık Üniversitesi, 2011).

Kadın Hazır Giyiminde Moda Tasarımı

Bu ders hazır giyim sanayinde güncel teknoloji ve modayı kullanarak bayan giyimi tasarım koleksiyonlarının oluşturulup uygulanmasını içermektedir.

Erkek Hazır Giyiminde Moda Tasarımı

Erkek tüketici grubuna yönelik hazır giyim sektöründe erkek giyimi tasarımları ve uygulamaları yapılmaktadır.

İç Giyim Üretimi

İç giyim piyasasının ihtiyaçlarına yönelik olarak iç giyim kumaş ve malzeme seçimini, iç giyim tasarımlarını ve iç giyim üretimini kapsamaktadır.

Çocuk Giysi Üretimi

Farklı yaş gruplarındaki kız ve erkek çocukların bedensel, fizyolojik ve psikolojik yapıları düşünülerek, ergonomilerine uygun giysilerin tasarlanıp üretimi gerçekleştirilmektedir.

Abiye Giysi Tasarımı

Fantezi kumaşlar ve aksesuarlar tanınarak, özel gün ve gecelere yönelik abiye giysiler tasarlanmakta, kalıpları uygulanmakta, fantezi kumaşlar için özel dikiş teknikleri öğrenilerek, işleme, boyama ve nakış gibi süsleme teknikleri kavranıp tasarımlara uygulanmakta ve abiye giysiler üretilmektedir.

Gelinlik Tasarımı

Gelinlik üretiminde kullanılan kumaş, malzeme ve materyallerin seçimini ve kullanımını kavrayan öğrenciler, farklı gelinlik tasarımları yaparak üretim kalıplarını çıkarabilmekte, özel dikiş ve süsleme tekniklerini kullanarak, tasarladıkları gelinlikleri üretmektedirler.

Anadolu Desen ve Giysileri (Anadolu Motifleri ve Kıyafetleri)

Anadolu'da kullanılan yerel kostümlerden ve kumaş motiflerinden yola çıkılarak yeni ve çağdaş kıyafet ve aksesuar tasarımları yapılmaktadır (Yeditepe Üniversitesi, 2011).

Özellikli Bedenler İçin Giysi Tasarımı

Toplum geneline göre aşırı uzun, kısa, kilolu, vücudunun herhangi bir kısmı daha iri, yapısal bozukluğu olan, bedensel engelli, hamile gibi farklı vücut ölçülerine ve özelliklerine sahip kimseler için tasarlanan fonksiyonel, estetik ve konforlu giysileri konu olarak ele almaktadır.

Özellikli Bedenler İçin Kalıp Tasarımı

Seri üretime konu olan toplum genelinden farklı vücut ölçülerine ve özelliklerine sahip olan bireylere tasarlanan giysilerin kalıplarının çıkarılıp uygulanması öğretilmektedir.

Prova Teknikleri

Giysinin vücuda doğru şekilde oturmasını sağlamak amacıyla, birey üzerinde yapılan prova teknikleri ele alınmakta ve uygulamalar yapılarak kavranmaktadır.

Kalıp Tasarımı (Kalıp, Kalıp Geliştirme, Kalıp Hazırlama)

Müller, metrik ve blok kalıp hazırlama sistemleri gibi bazı kalıp çizim sistemlerinin esasları verilmektedir. Giysilerin temel kalıpları hazırlanıp, elde edilen temel kalıplar kullanılarak orijinal model uygulamaları gerçekleştirilmektedir. Öncelikle küçük ölçekte çalışılan kalıplar daha sonra birebir boyutta büyütülerek üretim kalıbı haline getirilmektedir.

Giysi Model Uygulamaları

Bayan, erkek ve çocuk temel giysi kalıpları üzerinde önceden hazırlanmış model uygulamalar yapılarak model uygulamanın yöntemleri kavranmakta, ardından öğrencilerin tasarladığı modellerin kalıpları çıkartılmakta, şablon haline getirilip serileştirilerek üretim kalıpları elde edilmektedir.

Dikiş Tasarımı (Dikiş Teknikleri)

Kumaş ve malzemeyi birleştirmede kullanılan farklı dikiş tekniklerinin öğretildiği derste, dikiş malzemeleri tanınır, elde ve dikiş makinesinde dikim egzersizleri yapılmaktadır. Giysi çeşitlerine ve detaylarına uygun dikiş teknikleri kullanılarak kadın, erkek, çocuk giysilerinin üretimi yapılmaktadır.

Özel Dikiş Teknikleri

Kadife, tül, saten, penye veya döşemelik kumaş gibi yapı olarak birbirinden oldukça farklı kumaş çeşitlerine; spor, abiye veya iç çamaşırı gibi farklı giyim türlerine özel dikiş teknikleri uygulamalı olarak öğretilmektedir.

Giysi Üretim Teknikleri

Hazır giyim ve sipariş giyim üzerine teknik bilgiler verilen ve uygulamalar yaptırılan derste, üretim süreci, kullanılan yöntemler, uygulamalar, dikim öncesi ve sonrası işlemler, maliyet hesapları, dikim, beden işaretleme, pastal planı, kumaş kontrolü, kesim, dikim planı, birleştirme, kalite kontrol, depolama, paketleme ve satış işlemleri gibi teknik bilgi ve beceri kazandıran bilgiler verilmektedir (Atılım Üniversitesi, 2011).

Sahne Sanatları Kostüm Tasarımı (Kostüm Tasarımı)

Bir proje uygulaması şeklinde gerçekleştirilen kostüm tasarımı dersinde, kostüm tasarımının ne olduğu, moda içerisindeki yeri, tasarım yöntemleri, malzeme seçimi, biçimsel uygunluk, tasarım renk ilişkisi ve malzemeye uygun tasarımların nasıl gerçekleştirileceği işlenmektedir (İstanbul Arel Üniversitesi, 2011).

Bilgisayar Destekli Tasarım (Bilgisayar Destekli Moda Tasarımı)

Giysilerin tasarlanıp orijinal fikirlerin üretilmesi en son teknoloji bilgisayar programlarıyla yapılmaktadır. Teorik ve pratik anlatımlarla desteklenen uygulamalarda artistik ve teknik tasarım, hikaye panosu, renk varyantlarının belirlenmesi, giydirme çalışmalarının yapılması Gerber Garment Technology (GGT),

Artworks CAD, Illustrator, Photoshop gibi bilgisayar programları yardımı ile yapılmaktadır (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Bilgisayar Destekli Kalıp Hazırlama ve Serileendirme

ASSYST-AssyCAD ve AssyLAY CAD-CAM sistemleri ile bilgisayar ortamında hazırlanan giysi kalıpları serileme yöntemi ile üretim kalıplarına dönüştürülmekte, elde edilen üretim kalıplarından pastal planı hazırlanmaktadır.

Serileme

Hazır giyim sanayine yönelik olarak hazırlanan giysi kalıpları, dikiş payları verildikten sonra üretilecekleri bedenlere kalıp serileme tekniği kullanılarak dönüştürülmektedir.

Drapaj

Giysi tasarımı ve koleksiyon oluşturabilmek için temel drapaj tekniği canlı veya cansız manken üzerinde uygulamalı olarak öğrencilere kavratılmaktadır. Giysinin temel formlarının tela, kağıt veya kumaş gibi malzemelerle, drapaj tekniğiyle oluşturulmasının ve kalıplarının çözümlenmesinin ardından, öğrencilerin yaratıcılığını geliştirme amaçlı olarak sanatsal giysi tasarımları yapılmaktadır.

İşleme Teknikleri (Giyimde Süsleme Teknikleri)

İğne ile işleme yapmanın temel prensipleri öğretilmektedir. Çeşitli işleme teknikleri öğrenciye kavratılarak öğrencinin işleme egzersizleri yapıp, kendi özgün işleme örneklerini oluşturması beklenmektedir (Yeditepe Üniversitesi, 2011).

Aksesuar Tasarımı (Moda Aksesuar, Takı ve Aksesuar Tasarımı)

Aksesuar tasarımı hakkında temel mesleki bilgiler, ürün tasarım süreci, sürecin öğeleri ve diğer tasarım disiplinleri arasındaki ilişkileri ile aksesuar tasarımının tarihçesi incelenmektedir. Seçilen herhangi bir aksesuar parçası özgün tasarım yapılarak proje biçiminde uygulanmaktadır (Anadolu Üniversitesi, 2011).

Deri Aksesuar Tasarımı

Derinin aksesuar tasarımındaki yeri, ne tip ürünlerde kullanılabileceği, teknik olarak nasıl kullanılabileceği üzerinde durulurken, tasarlanan örnek deri aksesuarlar üretilmektedir (Yeditepe Üniversitesi, 2011).

Ayakkabı Tasarımı

Ergonomik, estetik, özgün, rahat, fonksiyonel, tüketici ihtiyaçlarına cevap veren, doğru ayakkabıyı tasarlayabilmesi için gereken tüm bilgiler öğrencilere verilmektedir.

Ayakkabı ve Çanta Tasarımı

Ayakkabı ve çanta tasarımının işlendiği derste, ayakkabı ve çanta üretiminde kullanılacak malzemelerin seçimi, belirli temalar çerçevesinde veya serbest olarak tasarımların yapılması, kalıplarının çıkartılması ve üretim aşamaları öğretilip uygulanırken sektörle işbirliği içerisinde hareket edilmektedir.

Koleksiyon Hazırlama

Yerli ve yabancı ünlü modacıların koleksiyonlarının analizlerinin yapıldığı derste, güncel eğilimler doğrultusunda, hedef kitleye yönelik tasarımlar yapılmakta; öğrenciler bireysel veya grup halinde giysi tasarımlarını üretime geçirerek giysi koleksiyonlarını oluşturmaktadırlar.

Mini Koleksiyon

Karar verilen tema doğrultusunda tasarımlardan oluşan bir koleksiyon hazırlayan öğrenciler, koleksiyonun içerisinden seçilen bir modelin uygulamasını yapmaktadırlar (Beykent Üniversitesi, 2011).

Defile Hazırlama (Defile Organizasyonu ve Moda Koreografisi, Moda Gösterisi)

Marka oluşturmak ve markanın kimliğini geliştirmenin bir yolu olan defile, sunulan koleksiyon kadar davetiye formatından, mekan, podyum, dekor, ışık,

mankenler, koreografi ve makyaja kadar tasarımcının ürünlerini hedef kitleye ulaştırmasının en etkili yoludur. Moda tasarımcısının kimliğini geliştirmede defile organizasyonu ve moda koreografisinin tüm detayları verilip, moda gösterisi hazırlanmaktadır (Yeditepe Üniversitesi, 2011).

Moda ve İmaj Fotoğrafçılığı

Moda ve tekstil kapsamlı, profesyonel reklam ve tanıtım piyasasına yönelik, çalışmaların yapıldığı, teorik ve pratik bilgilerin aktarıldığı derste; daha çok workshoplar oluşturulmakta, foto, grafik, imaj ve tasarıma yönelik her türlü çalışma dijital ve deneysel yöntemlerle aktarılıp, uygulanmaktadır (Haliç Üniversitesi, 2011).

Moda İş Uygulamaları

Fabrika ve atölyelerdeki üretim süreçlerini bütün aşamasıyla öğrenmek ve yerinde uygulama yapmak amaçlı olarak öğrenciler fabrika ve atölyelerde çalışmaktadır (Anadolu Üniversitesi, 2011).

Batik

Batiğin ne olduğu ve ne zamandan beri kullanılageldiğinin öncelikle belirlenmesinin ardından, farklı batik teknikleri öğrenilip, uygulanmaktadır. Bağlama batik, balmumu batik ve baskı batik konuları işlenerek bu batik çeşitleriyle farklı tasarımlar oluşturulmaktadır.

Serigrafi

Özel bir baskı tekniği olan serigrafi tekniğini özgün biçimde uygulamalı olarak deneyimlemek, uluslar arası numaralandırma ve imza standartlarını öğrenerek, tekstil üzerine serigrafi tasarımları düzenlemek amaçlanmaktadır (Marmara Üniversitesi, 2012).

Sanatsal Tekstil (Sanat Tekstilleri)

Öğrenciler farklı kumaş türleriyle veya tekstil malzemeleriyle sanatsal özü öne çıkaran kişisel sanat nesnelere ortaya çıkarmaktadır (Okan Üniversitesi, 2011).

Serbest Tekstil Tasarımı

Lif Sanatı (Fiber Art) uygulamaları amaçlanarak deneysel çalışmalar yapılmaktadır (İstanbul Ticaret Üniversitesi, 2011).

Keçe Sanat ve Uygulamaları

Keçenin tanımı, tarihçesi, elde ediliş ve boyama yönteminin aktarıldığı derste, keçenin kullanım alanları verilir, özgün tasarımlı keçe uygulamaları yapılmaktadır.

Lif Sanatı

20. yy'ın ikinci yarısında sanat alanında doğan "Lif Sanatı"nın anlatıldığı derste, lif sanatının oluşum sürecinin neden-sonuç ilişkisi ile birlikte anlatıldığı gibi, öğrencilere yaratıcı düşüncenin somut formlara dönüştüğü özgün sanat nesnelere de yaptırılmaktadır. Lif sanatının plastik yapılanması ve bu yapılanma sırasında başta çevresel ve performans olmak üzere diğer sanat dalları ile ilişkisi anlatılmakta, öğrencilere üç boyutlu çalışmalar ve düzenlemeler yaptırılmaktadır (Mimar Sinan Üniversitesi, 2011).

Yüzey Tasarımı

Kompozisyon çeşitleri öğretilip, tekstilde kullanılan kompozisyon türlerine değinilir, bunlara örnek uygulamalı çalışmalar yapılmaktadır. Işık, renk, renk kuramları ve rengin tekstildeki kullanımından bahsedilip farklı renklendirme malzeme ve teknikleriyle tasarımlar yapılmaktadır (İstanbul Ticaret Üniversitesi, 2011).

El Sanatları (Tekstil El Sanatları)

Türk el sanatlarından işleme, çini, dokuma, yazma, ebru, minyatür gibi farklı branşları görsel malzemelerle tanıtılmakta, renk, motif ve desen özellikleri hakkında bilgi verildikten sonra herhangi bir tekstil el sanatından örnek çalışma yaptırılmaktadır (İstanbul Aydın Üniversitesi, 2011).

Tekstil El Baskıcılığı (El Baskı Tasarımı)

El baskıcılığının tanımı ve önemi üzerinde durulup, el baskıcılığı teknikleri olan kalem işi, kalıp-kalem ve kalıpla el baskıcılığı (karakalem, elvan işi, daldırma) teknikleri anlatılmakta, bu tekniklerde kullanılan malzemeler belirlenip, öğrencilere kendi özgün tasarımları yaptırılıp uygulatılmaktadır.

Doğal Boyama

Doğal boyamacılık, doğal boyar madde ve kullanılan malzemelerle ülkemizde yetişen doğal boyamada kullanılan bitkiler öğretilmekte; doğal boyama uygulamaları yapılmaktadır.

Baskı Tasarımı (Baskı, Tekstil Baskıcılığı, Baskı Tasarım Stüdyosu)

Tasarlanan desen kompozisyonlarında etki, uyum, süreklilik gibi prensipler göz önünde tutularak, giysilik metraj kumaşlara farklı baskı yöntemleriyle uygulama yapılmaktadır (Mimar Sinan Üniversitesi, 2011).

Baskı Desen Stüdyosu

Giyim veya iç mekan dekorasyonu için kullanılan kumaşların baskı tasarımlarının yapıldığı derstir. Parça veya metraj desen tasarımları tasarım ilke ve yöntemleri doğrultusunda, elle ve bilgisayar ortamında çizilerek özgün biçimde tasarlanmakta, farklı düzenlemeler, tekrarlar ve yerleştirme yöntemleriyle kumaş yüzeyine aktarılıp değişik baskı-boyama teknikleriyle renklendirilmektedir.

Tekstilde Desen Restitüsyon ve Röprodüksiyonu

Geçmişten günümüze miras kalan orijinal desenlerin röprodüksiyonu veya desen kalıntılarının aslına uygun biçimiyle yeniden çizilip boyanarak restitüsyonu yapılarak tekrar kullanılıp, tekstil yüzeylerine uygulanmasını kapsamaktadır.

Baskı Teknikleri (Kumaş Baskı Teknikleri)

Düz, soter, diyagonal, raport sistemlerinin farklı araştırmaları yapılırken, metraj desenlerin sürekliliği tanımlanmaktadır. Öğrenciler kumaş yüzeyine baskı yöntemini metraj ve tek parça desenler için baskı ön hazırlık aşamasından, ölçütlendirme ve teksire, baskı tipleri ve işlemlerine dek öğrenmektedirler (Yeditepe Üniversitesi, 2011).

Bilgisayar Destekli Tekstil Baskı Tasarımı

Öğrencilerin hayal gücünü ve estetik duygularını geliştirebilme, teknoloji karşısında kendilerini yenileyebilme, bağımsız olarak duygu ve düşüncelerini farklı yöntemlerle ifade edebilme becerileri kazandırmak amacıyla, dijital ortamda desen tasarımı, negatif hazırlama ve varyant oluşturma gibi baskı tasarımı teknolojileri öğretilmektedir (Okan Üniversitesi, 2011).

Raportlama Teknikleri ve Varyant

Giyim ve ev tekstili kumaşlarında, endüstriyel üretim ölçütlerinin ve raportlama tekniklerinin incelendiği derste; tam, yarım ve üslup tekrarlar, baskıcılıkta renk ayrımı, farklı renk varyantları ve desenin kumaş üzerinde uygulanmasında yeni etkiler elde etmek amaçlanmaktadır (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Dokuma Tasarımı (Dokuma, Dokuma Kumaş Tasarımı)

Bez ayağı, ribs, panama, dimi gibi dokumanın temel teknikleri ile armürlü dokuma teknikleri gibi yöntemler hakkında bilgi verilip, ürün uygulamaları yaptırılmaktadır. Karmaşık yapıdaki ürün projeleriyle bilgilerin tasarım üzerinde kullanılıp özgün çalışmalar ortaya konmasına olanak sağlanmaktadır.

Serbest Dokuma Tasarımı (Özgün Dokumalar)

Öğrencilerin yaratıcılıklarını kullanarak, farklı malzemelerle ve tekniklerle, iki veya üç boyutlu, özgün dokuma tasarımları yapmalarını içermektedir.

Kirkitli Dokumalar

Havlı kirkitli dokumalar (halı, tülü) ve düz kirkitli dokumaların (kilim, cicim, zili, sumak) öğrencilere öğretilip uygulamalar yaptırılmasını içermektedir.

Kirkitli Düz Dokuma Tasarımı ve Uygulamaları

Kirkitli dokuma çeşidi olan düz kirkitli dokumalar kilim, cicim, zili ve sumak dokuma teknikleri öğretilmekte, bu dokuma türlerine dayalı serbest tasarımlar geliştirip uygulamalar yapılmaktadır.

Mekikli Dokuma Tasarımı ve Uygulamaları

Mekik yardımıyla oluşturulan dokumaların ve araç gerecinin tanıtımıyla başlanan ders, giysilik kumaş tasarımından ev tekstili kumaşına kadar çok farklı alanlarda kullanılabilecek kumaş tasarımlarının ve dokumalarının yapılmasıyla devam etmektedir.

Bilgisayar Destekli Dokuma Kumaş Tasarımı

Dokuma sektöründeki bilgisayarlı tasarım ve üretim sistemlerinin tanıtıldığı derste, dokuma tasarımı ve üretimi programı kullanım aşamaları öğretilip bilgisayar ortamında tasarımlar yaptırılmaktadır.

Kumaş Analizi

Her türlü kumaşın analizi yapılarak hammadde kompozisyonu, iplik, incelik kat sayısı gibi kumaş konstrüksiyonu türü ve mamulün gördüğü boya ve apre işlemleri sonradan tespit edilmektedir (İstanbul Aydın Üniversitesi, 2011).

Fiziksel ve Kimyasal Muayeneler (Fiziksel ve Kimyasal Tekstil Muayeneleri)

Lif, iplik, kumaş ve giysilerin tanımlanabilmesi için, çeşitli özelliklerinin analiz edilmesinde kullanılan farklı kimyasal ve fiziksel muayeneler anlatılarak uygulanmaktadır.

Makine Halıları

Ders, makine halılarının yörelere göre desenlerinin ve teknik özelliklerinin incelenip, desen tasarımlarının yeniden yapılmasını içermektedir (Haliç Üniversitesi, 2011).

Halı Tasarımı

Geleneksel ve çağdaş halı üretim teknikleri, halı tasarımında güncel eğilimler ve özgün desen çalışmaları, geleneksel motiflerin yorumlanması, seçilen tema doğrultusunda modern halı tasarımları ve sektör ziyaretlerini içermektedir (İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi, 2011).

Tekstil Yer Döşemeleri

Moda eğilimleri ve sektör talepleri göz önünde tutularak tekstil veya tekstil malzemesi ağırlıklı iç mekan yer döşemeleri irdelenmekte, dönem sonunda öğrenilen tekniklerle örnek yer döşemeleri tasarımları önerilmektedir (Mimar Sinan Üniversitesi, 2011).

Örme Tasarımı

Örmenin tanımıyla başlanan derste, ilmek oluşumu, farklı örme teknikleri, renk, materyal ve ilmek hareketleri üzerine yüzey araştırmalarıyla, güncel örme tasarımları yapılmaktadır (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Bitkisel Örücülük

Tekstil tasarımında faydalanmak üzere şerit örme, sarma, yapıştırma, dokuma ve sepet örme gibi tekniklerle çeşitli bitkilerin yaprak, dal ve saplarından elde edilen ince şeritlerle örme tasarımları yapılmaktadır.

Triko Tasarımı

Triko sektörü, iplik eğilimleri, örgü seçimleri, farklı makine kalınlıkları, trend ve renk eğilimleri ile günün modası göz önünde tutularak; araştırma, ilham alma,

tasarım geliştirmeyle gerçekleştirilen triko tasarım, ve uygulamaları yapılmaktadır (Işık Üniversitesi, 2011).

Deri Konfeksiyonu

Deri ve kürk türleri hakkında bilgi edinen öğrenci; deri kıyafetlerin yapımı için özel olan kalıp, kesim, yapıştırma, dikim, astarlama ve ütü gibi uygulamaları öğrenmektedir.

Ev Tekstili (İç Mekan Tekstilleri Tasarımı)

Ev tekstili ve iç mekanlar için dekorasyon amaçlı tekstil tasarımlarını içeren derste, moda eğilimleri ve sektör talepleri göz önünde bulundurularak tasarım ve uygulamalar yapılmaktadır.

Vitrin Tasarımı (İç Mekan ve Vitrin Tasarımı)

Farklı örnekler üzerinde durularak iç mekan ve vitrin tasarımının ne olduğu, yeri ve önemi, kaynakları, konuları, ilke ve yöntemleri, renk-biçim-mekan ilişkisi ve malzeme seçimi gibi konuların üzerinde durulmakta, iç mekan ve vitrin tasarımları yapılmaktadır (İstanbul Arel Üniversitesi, 2011).

Portfolyo Tasarımı (Portfolyo)

CV hazırlama, farklı formatlarda profesyonel bir tasarımcı portfolyosu oluşturma ve iş hayatına yönelik tasarımcı müşteri ilişkisini içeren bir dizi senaryo örneği ile tasarıma ilişkin akademik çalışmalara yönelik uygulamaları kapsamaktadır. Öğrenciler multimedya çalışmaları ile orijinal bir portfolyo çalışması hazırlamaktadırlar (Anadolu Üniversitesi, 2011).

Moda Fotoğrafçılığı

Moda fotoğrafçılığı terminolojisi verilirken, styling, moda fotoğrafçılığı, fotoğrafla anlatım konuları aktarılmakta; moda fotoğrafçılığı teknik ve yöntemleri ile profesyonel çekim çalışmaları, çekim analizi, çekim sonrası dijital uygulamalar ve

manipülasyon yöntemleri öğretilip uygulanmaktadır (İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi, 2011).

Proje (Mezuniyet Projesi, Diploma Projesi, Proje Çalışması, Bitirme Ödevi)

Bir öğretim üyesi danışmanlığında seçtikleri, dokuma, baskı, örme veya giyim alanlarından birinde önerdikleri özgün diploma çalışmasını tamamlayan öğrenciler, projelerini teknik yeterlik, özgünlük ve sunum açısından değerlendirilmek üzere öğretim üyelerinden oluşan jüriye sunmaktadırlar.

3.4.3. Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminde Okutulan Yaratıcılık ve Estetik Duyguları Geliştiren Sanat Dersleri

3.4.3.1. Yaratıcılık ve Estetik Duyguları Geliştiren Teorik Sanat Dersleri

Görsel Dil

Görsel bilgi ve beceri kazandırmanın amaçlandığı derste öncelikle görsel algılama öğeleri (nokta, çizgi, biçim, renk vs) öğretilmektedir. Öğrencinin doğaya ve insan yapımı nesnelere bakışı geliştirilmektedir. Sanat, sanatın gelişimi ve sanatta meydana gelen değişimleri öğrenen öğrenci, sanat ve tasarım kavramlarını tekstil tasarımı ile birlikte yorumlamaktadır. Giysinin sanat ve tekstil tarihindeki gelişimi hakkında bilgi verilirken, görsel kültürün farklı biçimlerde yorumlanarak nasıl değerlendirildiği üzerinde durulmakta, farklı kültürlerin sanat ve tasarım konularına yaklaşımları incelenmektedir (Çukurova Üniversitesi, 2011).

Tasarım ve Algı (Tasarım Psikolojisi)

Öğrencilerin moda tasarımını oluşturan unsurların sosyal algı ve psikoloji ile yakın ilişkisini ve etkileşimini öğrenerek farkındalıklarının artmasının amaçlandığı bu derste öncelikle tasarımın öğeleri öğretilmekte, doğru ve etkili tasarımın ilkeleri aktarılmaktadır (Giresun Üniversitesi, 2011).

Algı Psikolojisi

Teorik olarak işlenen derste görsel algılama, renk ve biçim algılaması ve renk kuramları üzerinde durulmaktadır (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Sanat Kavramlarına Giriş

Kuramsal düzeyde sanatın sosyal temellerinin ve kavramsal çerçevesinin kavranabilmesini amaçlayan bu derste, sanatın kökeni ve kaynağı, sanat ve temsil kavramı, sanat ve suret kavramı, sanat ve zanaat ile modern güzel sanatlar kavramının sosyal temelleri, estetik ve beğeni kavramları, kamuoyu ve sanat, piyasa ve sanat, sanatsal düzeyde modernleşme ve yabancılaşma kavramları öğretilmektedir (Mersin Üniversitesi, 2011).

Sanat ve Tasarım

Sanatsal yaratma ve tasarım ilişkileri anlatılırken, seçilen konular üzerinde gerekli düşünsel, kültürel, işlevsel anlatım aktif olarak yapılmaktadır (Çukurova Üniversitesi, 2011).

Sanat Tarihi

Eski çağlardan başlayarak, Mezopotamya, Mısır, Yunan ve Roma medeniyetlerinde bulunan sanat eserleri kronolojik bir düzende tanıtılarak, karşılaştırmalar yapılmakta ve çağlar arasında bağlantı kurulmaktadır. Erken Hıristiyanlık döneminden, Bizans, Ortaçağ Avrupası, İslam, Roma ve Gotik sanatları ile 11-13. yy Anadolu Türk Sanatı, Rönesans ve Osmanlı Sanatı klasik eserleri tanıtılarak, etkileri irdelenmektedir. Avrupa'da Barok ve Rokoko sanatı ile bunların Türk Sanatına etkileri, 18. ve 19. yy'da Avrupa Türk Sanatları, 20.yy'da Avrupa Türk Sanatı ve Avrupa dışı diğer sanatlarla, yeni sanat akımları tanıtılmaktadır (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Türk ve İslam Sanatı Tarihi

Türk ve İslam sanat tarihi hakkında genel bilgi verilmektedir.

Uygarlık Tarihi

Antik Çağ Dönemi'nden Rönesans'a kadar, Rönesans'tan 20.yy'a kadar dünya medeniyetleri tarihi (Avrupa, Uzak Doğu, Yakın Doğu, Amerika) incelenmektedir. Bu dönemlerin tarihsel çerçevesini şekillendiren önemli politik, sosyal, ekonomik ve entelektüel etkenler ele alınmaktadır (Yeditepe Üniversitesi, 2011).

Kültür Tarihi

Kültür ve uygarlık kavramları ele alınırken, Anadolu'daki ve dünyadaki eski kültürler, farklı üretim teknikleri ve gelişmelerle toplumsal yapıdaki farklılıklar anlatılmaktadır (Atılım Üniversitesi, 2011).

Düşünce Tarihi

İnsanlığın ortaya çıkışından günümüze dek uzanan Mezopotamya, Asya ve Yunan Uygarlıkları ile Roma'da felsefi düşünce irdelenip, Rönesans'tan 19. yy'a kadar uzanan zaman diliminde Rönesans, Uşçu Yönelimler, Sanayi Devrimi, Aydınlanma Felsefesi ve Fransız Devrimi üzerinde durulmaktadır. Bu şekilde tüm bilim, kültür ve sanat birikimini oluşturan düşünce tarihinin önemli durakları irdelenmiş olmaktadır (Aydın Üniversitesi, 2011).

Türk Sanat Tarihi

Orta Asya (İslam Öncesi) Türk Sanatı, Selçuklu ve Beylikler Dönemi Sanatı, Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi Sanatları ile Çağdaş Türk Sanatı üzerinde durulmakta, dönemin önemli sanatçılarının örneklerine yer verilmektedir.

Çağdaş Türk Sanatı

Yakın geçmişimiz ve günümüz Türk sanatçılarından resim, heykel ve diğer sanat dallarında yer alan sanatçılardan örnekler verilerek genel bilgi aktarılmaktadır (İstanbul Ticaret Üniversitesi, 2011).

Batı Sanatı Tarihi

Öncelikle batı ve doğu medeniyeti, kültürü ve sanatı üzerinde durulmakta, genel kavramlar açıklanmaktadır. Ardından ilk çağ uygarlıkları, Hıristiyanlık ve Orta Çağ incelenmekte, Rönesans'tan 20.yy'a kadar sanat, kültür ve sosyal yaşam arasındaki ilişki anlaşılmaya çalışılmaktadır (İstanbul Teknik Üniversitesi, 2011).

Rönesans Sanatı

İtalya'dan başlayarak tüm batı ve Avrupa'ya yayılan Rönesans sanat hareketinin ne olduğu ortaya konulup, başlangıcından sonuna dek, etkilediği tüm ülkelerde mimari, resim ve heykel sanat alanlarında genel olarak öncülük etmiş ve öne çıkmış sanatçıların eserleri incelenerek kavratılmaya çalışılmaktadır.

Avrupa Sanatı

Başlangıçtan empresyonizme kadar olan süreç içerisinde Avrupa Sanat Tarihi ele alınmaktadır (İstanbul Ticaret Üniversitesi, 2011).

17. ve 18. Yüzyıl Avrupa Sanatı

İtalya'da başlayıp tüm Avrupa'ya yayılan 17. ve 18. yy.'da etkisi oldukça belirgin olan Barok Dönemin sanat üslubu, sanat eserleri ve sanatçıları derinlemesine irdelenmekte, bunu takip eden klasizm, neo-klasizm, romantizm ve natüralizm gibi sanat akımlarına da değinilmektedir.

19. ve 20. Yüzyıl Avrupa Sanat Tarihi

19. ve 20. yy'da yaşanan sanatsal gelişmeler ve modern sanat akımları konu olarak teorik bir çerçevede ele alınmaktadır.

Çağdaş Sanat Tarihi (Çağdaş Sanat ve Yorumu, Çağdaş Sanat Akımları)

Çağdaş sanat tarihi içerisinde resim sanatında yer alan çalışmalar değerlendirilirken, farklılıkları temel alan yaklaşımlar üzerinden bir eleştiri anlayışı geliştirmek, karşılaştırmalı yorum dilini oluşturmak, kültürel, siyasal, sosyal

hareketlilikte yaşanan farklılıkların sanat hareketlerine olan etkisini görmek ve sanat hareketlerini kavramak amaçlanmaktadır (Mersin Üniversitesi, 2011).

Modern Sanat

Empresyonizmden 1945'e kadar, 1945'ten de günümüze kadar olan süreçte sanat akımları ve sanat eserleri incelenmektedir (İstanbul Ticaret Üniversitesi, 2011).

Kavramsal Sanat

Kavramsal sanatın tanımıyla başlayan derste, kavramsal sanatın 1960-1970'lerden günümüze uzanan etkisi ve farklılığı üzerinde durulmakta, bu sanat türünün metin ve anlatı ile yakın bağı ortaya konulmaktadır. Üretim şekliinden bahsedilmekte, performans sanatı, arazi sanatı ve Arte Povera eğilimleri incelenmektedir (Işık Üniversitesi, 2011).

1960 Sonrası Sanat

1960 yılından sonra etkisini gösteren, minimal sanat, yoksul sanat (arte povera), pop art, performans sanatı (happening), fluxus, op art, kinetik sanat, minimalizm, arazi sanatı (land art), kavramsal sanat, vücut sanatı, hiperrealizm, video sanat ve dijital sanat gibi sanat akımlarını ve bu akımların önemli sanatçı ve sanat eserlerini siyasal, sosyal hareketler göz önüne alınarak karşılaştırmalı olarak incelemektedir.

Günümüz Dünya Sanatı

Dünya sanatını kavrayabilmek amacıyla sanatsal verilerin günümüz gelişiminde incelenip, çağın sanat anlayışının kavranıp, sanat eserlerini betimlemek, düşünsel ve betimsel açılımlarla değerlendirilip çözümlene yapmam gerekmektedir. Bunu kazandırmak amacıyla 1950'li yıllardan başlayarak günümüze kadarki süreçte ortaya çıkan yeni sanat görüşleri, uygulama yöntemleri ve eserler incelenmektedir (Mersin Üniversitesi, 2011).

Estetik ve Sanat Felsefesi

Estetiğin konusu ve yöntemi, güzel kavramı ve estetik yargı, başlıca felsefi bakış açıları, sanat kavramı, sanat sınıflandırılması, sanatsal yaratımın koşulları, sanat bilimi kapsamına giren sanat türleri, sanat kavramını değerlendirme kriterlerinin doğru saptanması, sanat yapıtlarını eleştirme yöntemleri ve felsefi eleştiri konuları işlenmektedir. Plato ve Aristo'nun kuramları, İslam, Hıristiyan ve Rönesans estetiği, Aydınlanma Çağı düşünürleri ve anlatımcılık, biçimcilik, sanat sanat içindir kuramları ile bunların dönemlerindeki sanat eserleriyle ilişkileri incelenmektedir (İstanbul Arel Üniversitesi, 2011).

Sanat Toplumbilimi (Sanat Sosyolojisi)

Sanatçının yaşadığı toplumla sanat arasındaki ilişkileri sosyolojik açıdan incelemek amacıyla verilen derste, bazı sanatsal akımlar işlenmekte, toplumsal değişme ve modernleşme açısından Osmanlı ve Türkiye'de resim, müzik ve sinema sanatı irdelenmektedir.

Sanat Psikolojisi

Sanat psikolojisinin ortaya çıkışı, başlıca konuları ve inceleme alanları ele alınarak bu bağlamda sanatçının psikolojisi ve eseri algılayanın psikolojisi üzerinde durulmaktadır. Sanat psikolojisinin yeri ve önemine değinilmektedir.

Sanat Eserleri Analizi (Sanat Yapıtları Analizi)

Sanat eserlerini analiz edebilme amacıyla öncelikle belli başlı sanatsal kavramlar açıklanmakta, ardından sanat tarihinin farklı dönem ve anlayışlarının sanatsal özellikleri öğretilmektedir. Eleştiri çeşitlerinin incelenmesinin ardından, örnek eserlerin analizi ve karşılaştırmaları yapılmakta, öğrencilere eleştirel bir bakış açısı kazandırılmaktadır.

Sanat Eleştirisi

Öğrencilere plastik sanat eserlerine ve çalışmalarına eleştirel bir bakış açısı ile bakıp, eleştirel sanat diliyle yazabilme becerisi kazandırmayı hedefleyen derste;

eleştiri kriterleri, sanat terimleri, yorum dili, sanat hareketleri, sanat okulları gibi konularda eğitim verilmektedir.

Gözlem ve Sanat

Farklı kentlerde bulunan önemli kültür ve sanat merkezlerinde, sanat ve kültür açısından değerli yapıların, anıt ve heykellerin ait oldukları dönemlerle, etkilendikleri akımlar açısından sanatsal değerlendirmeleri yapıлып, oluşumlarını etkileyen faktörler bulunmaktadır (Işık Üniversitesi, 2012).

Sanat İşletmeciliği

Sanat ürünlerinin sergilenmesi veya satışa sunulmasına yönelik olarak yapılan faaliyetler ve galericilik gibi konular üzerine açıklamalar getirilmektedir.

Sanat Finansmanı

Finansal destek almak zorunda olan sanat ve kültüre kaynak oluşturan, devlet desteği, kurumsal destekler, toplumsal ve bireysel destekler incelenmektedir. Destek sağlamak üzere yapılan girişim, tanıtım ve pazarlama ilkeleri gözden geçirilmektedir (İstanbul Arel Üniversitesi, 2011).

Mitoloji

Öğrencilerin tasarımlarını teorik bağlamda desteklemek amaçlı olarak Yunan ve Roma mitolojisinin temel özellikleri verilmektedir.

Müzecilik Tarihi ve Partikleri

Müzeciliğin Türkiye’de ve dünyada gelişimi ele alınırken, çağdaş müzecilik kuramları incelenmektedir.

3.4.3.2. Yaratıcılık ve Estetik Duyguları Geliştiren Uygulamaya Dayalı Sanat Dersleri

Temel Sanat Eğitimi (Temel Tasarım Eğitimi, Sanat ve Tasarım Stüdyosu, Sanat ve Tasarım, Temel Sanat Eğitimi İki Boyutlu Tasarım, Temel Sanat Eğitimi Üç Boyutlu Tasarım)

Araştırmanın yapıldığı moda ve tekstil tasarımı bölümlerine bakıldığında temel tasarım eğitimi, sanat ve tasarım stüdyosu, sanat ve tasarım, temel sanat eğitimi iki boyutlu tasarım ve temel sanat eğitimi üç boyutlu tasarım adları altında da eğitim verildiği görülmektedir. Ders kapsamında üç boyutlu organik ve inorganik objelerden etütler yaptırılarak; hacim, ışık-gölge, valör, doku, ritim, oran-orantı, koram, şekil-zemin ve parça-bütün ilişkisi, kompozisyon gibi görsel anlatım unsurları ve imge, imgelem, açık-koyu, leke, renk ve tonları, renk kompozisyonları gibi konular karakalem, füzen, guaj boya, sulu boya, pastel gibi malzeme ve tekniklerle teorik ve uygulamalı olarak öğretilmektedir. Dersin sonunda öğrencide görsel ve duyuşsal alanın gelişmesi, objelerin bir bütün olarak kavranıp aralarındaki ilişkinin sorgulanması, yaratıcı düşünce ve becerinin kazandırılması amaçlanmaktadır (Atılım Üniversitesi,2011).

Tasarıma Giriş (Tasarım İlkeleri ve Uygulamaları)

Tasarımın temel ilkelerinin tanımlandığı derste, politik, sosyal ve sanatsal gelişmelerle nasıl başa çıkılacağı tartışılıp, tasarımın doğasını anlayıp, endüstriyel tasarımlardan örnekler verilmekte, sanat hareketleri ve bunların tekstil tasarımıyla ilişkileri ortaya konmaktadır. Tasarım yaparken sıklıkla yapılan hatalar belirlenirken, tasarımın bir ilham kaynağı seçiminden başlayarak, tasarım prensipleri doğrultusunda adım adım uygulamalarının gerçekleştirilmesi aktarılmaktadır (Yeditepe Üniversitesi, 2011).

Yüzeysel Tasarım

İki boyutlu düzlemde biçim yüzey ilişkisini oluşturabilme, verilen konuyu, nesneyi veya kavramı görsel dile dönüştürebilme amaçlı olarak, görsel anlatım

öğeleri kullanılıp yorumlanarak tekrara dayalı kompozisyonlar oluşturulup yüzey tasarımları oluşturulmaktadır (Anadolu Üniversitesi, 2011).

Desen Çizimi (Figür Çizimi, Modelden Resim)

Öğrencilerin tasarımlarını oluşturabilmeleri için resimsel alt yapının kazandırıldığı bu derste, kompozisyon, açık-koyu, biçim, mekan, renk, doku, ritim ve denge gibi resmin temel unsurları kullanılarak; öğrencilerin görsel algısını ve analiz yeteneğini geliştirmeye yönelik canlı ve cansız modellerden çizimler yapılmaktadır.

Desen ve Form

Canlı modelden gözleme dayalı çalışmalar yapılırken, oran- orantı, yerleştirme, form ve hacim kavramlarını sorgulayarak kullanabilme teknik ve becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır (Anadolu Üniversitesi, 2011).

Serbest Resimleme (Çizim Anlatım, Görsel Araştırma Çizimleri)

Farklı objelerin model olarak kullanıldığı, gözlemeleme metodu ile oluşturulan çizimler nokta, çizgi, leke, ton, renk, doku gibi estetik değerler yoluyla yorumlanmakta, serbest çizim çalışmaları ve çeşitli renklendirme denemeleri yapılmaktadır.

Süsleme Sanatları ve Uygulamaları

Süsleme sanatları ve Türk süsleme sanatlarının temel kavramları ve tarihçeleri aktarıldıktan sonra, Türk süsleme sanatlarından esinlenerek motifler stilize edilmekte, stilize edilen motiflerle farklı yüzey düzenleme çalışmaları yapıp, değişik tekniklerle, özgün tasarımlar oluşturulmaktadır (Anadolu Üniversitesi, 2011).

Gravür ve Özgün Baskı

Özgün baskının tanıtıldığı derste, üretim aşamaları, numaralandırma, değerlendirme ve koruma şekilleri ile çeşitli baskı resim teknikleri ve uygulamaları işlenmektedir (Işık Üniversitesi, 2011).

Desen Geliştirme (Desen)

Çiçek, yaprak gibi bitkisel canlı objelerden etütler yapıp, bu çizimler stilize edilerek motifler oluşturulmaktadır. Elde edilen motifler plastik öğeler göz önünde bulundurularak düzenlenmekte, belirli şekillerde parçalanarak veya birleştirilerek oluşturulan desen grupları ile farklı kompozisyonlar giysi veya ev tekstilinde uygulanmaktadır.

Teknik Resim/Perspektif

Mevcut ya da tasarlanan bir nesneyi iki veya üç boyutlu olarak çizebilme becerisi kazandırmak amacıyla, öğrencilere yazı ve çizim tekniği kuralları amorf ve geometrik şekil ve biçimlerin çizim ve izdüşüm yöntemleri değişik tekniklerle öğretilmektedir. Öğrencilere izometrik, aksonometrik ve kavalier perspektif çeşitleri yaptırılıp, bir objeyi iki boyutlu görünüşleri ve paralel perspektif kurallarına göre çizebilme becerisi kazandırılmaktadır (Atılım Üniversitesi, 2011).

Camera Obscura ve Perspektif

Çağdaş görmenin tarihi ve gelişim sürecinin kuramsal ve uygulamalı olarak incelendiği derste, sanat tarihinin farklı dönemlerinde resimlerdeki mekansallığın nasıl ve neden oluşturulduğu camera obscura deneyleriyle araştırılmaktadır (Işık Üniversitesi, 2012).

Teknik Çizim

Üretim aşamasında, dikilecek tasarımların iyi anlaşılabilmesi için üzerinde bulunan tüm teknik detayların anlaşılır biçimde, ölçü ve oranına sadık kalınarak, bilgisayar destekli de çizilebilen iki boyutlu izdüşümlerini yansıtabilme becerisi öğrencilere kazandırılmaktadır.

Renk (Renk ve Desen)

Renğin tanımlanmasıyla başlayan derste, renk kontrastları, renk uyumları, renk kombinasyonları ile renk perspektifi, renk analizi, renk ve form ilişkisi öğretilmekte rengin görsel etkileri üzerinde durulmaktadır.

Artistik Anatomi (Stilize Figür)

Anatomik yapı, hareket, iskelet ve kas sistemi, eklemler, vücut oranları, kadın ve erkek arasındaki yapı farklılıklarının kavranmasının ardından, tanımlanan insan figürü stilize edilmekte, hareketli artistik figür çizimleri yapılmaktadır.

Moda Resmi (Moda Grafiği, Moda İllüstrasyonu)

Canlı modelden yapılan çizimlerle, moda dergilerinden toplanan görseller üzerinde figürün anatomisini ve vücut aksını kavramaya yönelik çalışmalar yapıp, çizilen figürler stilize edilerek özgün silüetler oluşturulmaktadır. Hayal edilen giysi ve aksesuarlar hareketli silüetlere giydirilmekte, farklı kumaş ve desenlerin giysi ve vücut üzerinde aldığı ifade kağıda yansıtılıp, uygun teknikle ve renklerle boyama çalışmaları yaptırılmaktadır.

Moda İçin Çizim ve Sunum Teknikleri

Üç boyutlu projeksiyonlardaki alanlar ve düzlemsel objelerle bağlantı kurarak kullanılan renklendirme teknikleriyle, hem düşsel, hem de gerçek serbest çizim teknikleri konusunda bilgi verilirken, karışık sunum ve renklendirme teknikleri ile kavramsal ve sunuma yönelik çizimler yapılmaktadır (İzmir Ekonomi Üniversitesi, 2011).

Mesleki Resimleme

Moda tasarımı ve tekstil tasarımı meslek alanlarında tasarım yapmayı güçlendirmek amaçlı mesleki resim çalışmaları yapılmaktadır.

Resim (Resim Atölyesi)

Temel resim teknikleriyle resim çalışmaları yapılmaktadır.

Grafik Tasarım

Grafik tasarımın anlatım dili, kavramları, görsel kültür içerisindeki yeri aktarıldıktan sonra uygulamalı olarak grafik anlatım teknikleri kullanılmaktadır.

Ebru

Türk ebru sanatı, üslupları ve ustaları hakkında bilgi verilerek başlanan ders; ebru malzemelerinin tanıtılıp hazırlanması, temel formlar olan zemin ve battal ebrusu hazırlama, battal gel-git, şal, taraklı ve hatip ebrularının öğrenilip uygulanmasıyla devam etmektedir.

BÖLÜM IV

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNİN MODA VE TEKSTİL TASARIMI EĞİTİMİNDEKİ YERİ

4.1. Sanat ve Görsel Sanatlar Eğitimi

Sanatın hala tam bir tanımının olmamasına rağmen, onu algılayıp anlamlandırabilmek için yapılan bazı tanımlardan söz etmek gerekirse; Erbay sanatı “Bir duygunun, bir tasarım veya güzelliğin ifadesinde kullanılan yöntemlerin tümü ve bu yöntemler sonucunda ulaşılan üstün yaratıcılık gücü” olarak tanımlamaktadır (Erbay, 1997: 5). Yolcu’ya göre sanat, “İnsanla doğadaki nesnel gerçekler arasındaki estetik ilişkidir, sanatçı doğadaki maddi özellikleri algılayıp, estetik amaçları göz önünde tutarak hoşça giden biçimlere ve kalıplara döker, sanatçıda daha önce var olan duygu ve heyecan durumlarına yeni algılar uydurulur” (Yolcu, 2009: 4). Sanatın temel içeriği gerçekliğin yansıması ve dönüşümüdür. Sanat kavramlar ve yargılar olmadan sanatsal imgelerle gerçeği yansıtır (Ziss, 2009: 224).

Sanat insanın içinde bulunduğu duygu ve düşünce durumunu konuşma ve yazma olmaksızın başkalarına aktarabildiği en etkili iletişim aracıdır. Öyle ki insanların hiçbir ortak noktaları ve kültürel etkileşimleri olmayan varlıklarla dahi iletişim kurmada sanatın dilini kullandıkları olmuştur. Özsoy’un bahsettiği gibi ABD’de 1972’de NASA’lı bilim adamlarının güneş sistemimizin ilk defa dışına çıkacak olan uzay gemisinin üzerine bir plaka yerleştirerek, buraya bir erkekle kadın resmi ve güneş sistemimizi gösteren diyagramı işlemeleri bu duruma en ilginç örneklerdendir (Özsoy, 2007: 20).

Sanat hayatın içinde ve hayatın ta kendisidir. Çevremizi saran her yerde ve her alanda bazen bir sanat eseriyle çoğu zamanda sanatsal yaratıdan ilham almış bir tasarım nesnesiyle karşılaşırız. Gördüklerimizin niteliklerini kavrayabilmek, hayatı anlamlandırıp, karşımıza çıkanları doğru özümseyebilmek, kendimizi keşfedip, düşüncelerimizi farklı şekillerde ve istediğimiz etkide dile getirebilmek, duyularımızdan tat alabilmek, sanatı tanıyıp, içselleştirebilmekle ve hatta sanata katılabilmekle gerçekleşmektedir.

Fizyolojik tatminden sonra, hatta bazen de önce gelebilen psikolojik tatmin için duyguların ta derinine inen estetik varlığıyla hoşta giden sanata ulaşmanın ve ulaştırmanın, onu anlayıp kavramanın en kolay ve çözümsel yolu sanat eğitimidir.

Sanat eğitimi yaratıcılığı geliştirirken, aynı zamanda da bireyde araştırmacı, inceleyici, sorgulayıcı, eleştirel, entelektüel, kültürel bakış açısı geliştirmekte, özgüven duygusu kazandırmakta, görme, algılama, iletişim becerileri, özgün ve yaratıcı anlayışı, teknik bilgi ve beceriyi, estetik duygusunu, bilişsel, sosyal, algısal ve duyuşsal gelişimi kazandırmaktadır (Artut, 2006: 113).

Sanat denilince öncelikle akla plastik sanatlar gelmesine rağmen sanat, edebiyat, sinema, müzik, bale, opera, tiyatro, dans gibi farklı sanat dallarını da içerisinde barındırmaktadır. Çeşitli alanlardan oluşan sanat kavramını değişik şekillerde sınıflandırmak mümkündür.

Araştırmanın konusunu oluşturan görsel sanatlar ise Gökay'a göre çizim, resim, heykel, baskı resim, fotoğrafçılık, mimari, video, bilgisayar teknolojilerinin yansıması ürünlerle, farklı tasarım, tekstil, seramik, moda tasarımı gibi uygulamaları, afiş, çizgi roman, dövme şekilleri, çizgi film, grafiti gibi popüler sanat ve benzerlerini içermektedir (Aktaran: Gökay, 2009: 14).

Görsel sanatlar eğitimi tüm iki ve üç boyutlu sanatları çok çeşitli tasarım alanlarını ve estetik eğitim ve öğretimi kapsamaktadır (Özsoy, 2007: 18).

Görsel sanatlar bir iletişim, anlatım, algısal duyarlık, etik ve estetik değer, bilme ve anlama, yaratıcılık, yetenek geliştirme, hayatta ve eğitimde dengeyi aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretimin her kademesindeki öğrenciler için gerekli olan görsel sanatlar eğitimi bireye canlılık verirken, kim olduğumuza ve neye inandığımıza ilgi duymamızı, kendimizi ve toplumumuzu aynaya yansıtmamızı sağlarken duygu ve düşüncelerimizi sergilememize aracı olur, yaratıcı hayaller kurup, nesnelerin uyumunu ve düzenini algılamamızı, estetik beğeni ve seçim yapabilmemizi sağlamaktadır (Özsoy, 2007: 43-50).

Varoluşundan bu yana görsel sanatlarla iç içe yaşayan bireye daha mutlu olabilmesi, hayattan zevk alabilmesi, pratik fikirlerle hayatını kolaylaştırabilmesi, çevresini daha iyi algılayıp, daha duyarlı olabilmesi, estetik değerleri tanıyıp, estetik görüşe sahip olabilmesi, yaşamını estetik objelerle düzenlerken, hayata sanatsal nesnelere kazandırabilmesi, mesleğinde başarılı olup, topluma, ailesine faydalı olabilmesi, yaratıcı, üretken, yenilikçi, kendi değerlerinin farkında, hoşgörülü ve pozitif olabilmesi için görsel sanatlar eğitimi alması şarttır.

4.2. Görsel Sanatlar Eğitiminin Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimindeki Yeri

Maliyetlerin yükselip, üretim zamanının kısaldığı, teknolojinin hızla eskiyip, entegrasyona acil ihtiyacın olduğu bu dönemde Türk tekstil ve moda sanayinin kendi özgün modellerini ve tasarımlarını taşıyan marka ürünlerini yeni pazarlara sokması için yeni tarzlara ihtiyacı vardır. Bu amaç içinse başarılı ve etkin bir moda ve tekstil tasarımı eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır (İşbilen, 2002: 146).

Ayrıca işsizliğin bir sorun olduğu ülkemizde istihdam sağlamak açısından da, bir çözüm oluşturabilecek tekstil ve moda sektörü tekstil ve moda eğitiminin önemini arttırmaktadır (Koç vd., 2007: 232).

Ancak istenilen tasarım ve marka düzeyine hala gelinememesi moda ve tekstil tasarımı eğitimine gereken önemin verilemeyip yeterince yaygınlaştırılmadığını göstermektedir. Bundan on-on beş yıl önce tam anlamıyla moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversiteler oldukça azdı. Buralardan mezun olan tasarımcılar bir tekstil ülkesi olan Türkiye'nin tasarım ihtiyacına yetemeyecek kadar az sayıdaydı. Bu yüzden tekstil ve moda sektöründe yeterli tasarım eğitimi alamamış kimseler tasarımcı olarak çalışmaktaydılar, yenilikçi ve özgün tasarım ruhu ve sanatsal estetik görüş geliştiremedikleri için sanayide yapılan üretim taklit ve fasondan pek öteye gidemedi. Bu yüzden daha çok markaların fason üretimini yapan Türk işletmeleri neredeyse sadece işçilik ve maliyetini kurtarmak için az bir karla çalışırken, marka sahipleri karın çoğunu kazanmaktaydı.

Türkiye'nin de dünya pazarındaki markalaşmış yerini alması için öncelikle tasarım ve tasarımcı sorununu çözmesi gerekmektedir. Bu ihtiyacı en etkili şekilde giderecek kurumlar elbette ki bu alanda eğitim verecek olan üniversitelerdir. Yıllardır çoğunlukla sadece üretim odaklı verilen moda eğitimi bugün geçerliliğini yitirmiştir. Sadece üretmek, işçilikten başka bir şey değildir. Üretmeden önce araştırmak, sorgulamak, düşünmek ve tasarlamak gerekmektedir.

Etkili bir tasarım eğitimi öncelikle öğrencilere kazandırılacak yaratıcı, estetik, özgür ve yenilikçi bir eğitim anlayışını gerektirmektedir.

Gökay, görsel kültür içinde yer alan modada aynı işlevi görmesine rağmen bireyin estetik beğenisine hitap eden ürünün seçildiğini, bir moda tasarımcısı için yaratıcı düşünce gücünün yeterince gelişmiş olması gerektiğini, tasarımcıların kendi profesyonel alanlarındaki özel bilgilerinin yanında toplumun sanat anlayışı, görsel ve geleneksel kültür ürünleri üzerinde de eğitilmiş olmaları gerektiğini söylemektedir (Gökay, 2004: 39, 40).

Tasarım eğitimi mutlaka görsel sanat eğitimi ile temellendirilmelidir. Tasarımcının sanatsal, estetik, yaratıcı, özgür, özgün, yenilikçi ve sezgisel eğitim ihtiyacı ancak görsel sanatlar eğitimi ile karşılanabilmektedir. Tasarım fikrinin zihinde oluşup, geliştirilmesi, bu fikrin kağıda veya bilgisayar ortamına aktarılmasına kadar tüm süreçler görsel sanatlar eğitimin desteği ile gelişmektedir.

1920'lerde mimar Walter Gropius tarafından Almanya'da kurulan Bauhaus okulu endüstriye yönelik verilen sanat ve tasarım eğitiminin okullaştırılmasının öncüsü olmuştur. Sanatçılar ve zanaatçılar bir çatı altında toplanarak "tasarım" kavramı, görsel sanatların evrensel değerleriyle desteklenerek okullaştırılmıştır (Özsoy, 2007: 69). Sanat akademisi ve uygulamalı sanat okulunun bütünleşmesinden doğan o güne kadar bir benzeri olmayan, estetik olma ve işlevsel olma değerler bütünlüğünün üzerine kurulan özgün bir sanat eğitim kurumudur (Tunalı, 2009: 69).

Alman endüstrisinin sorunlarına çözüm arayan okul, hazırlayıcı öğretim (temel sanat eğitimi), teknik öğretim (mesleki temel sanat eğitimi) ve strüktrel öğretim (mesleğe yönelik proje çalışmaları) gibi üç ana bölümde verdiği eğitimle sanatla

zanaati yaklaştırırken, fayda ilkesi doğrultusunda ürünler vermiştir (Aktaran: Ünver, 2002: 15).

Sanatla mesleki eğitimin birleştirildiği endüstriye yönelik eğitimde çığır açan bu okulun yaydığı ekol Amerika'da, İngiltere'de, Fransa'da ve diğer Avrupa ülkerinde hızla yayılmıştır.

Ülkemizde 1935 yılında kurulma hazırlıkları başlayan uygulamalı güzel sanatlar okulları ancak 1957'de pratiğe geçmiştir. İçerisinde tekstil sanatlarının da yer aldığı İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu endüstrileşmenin getirdiği ihtiyaçlar doğrultusunda kurulan ilk okuldur. İlk yıllarında Bauhaus yaklaşımını uygulamış ancak zamanla sanat okulu haline gelen Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'ne dönüşmüştür(Arslan ve Eyiol, 2007: 297).

BÖLÜM V

BULGULAR VE TABLOLAR

5.1. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversiteler

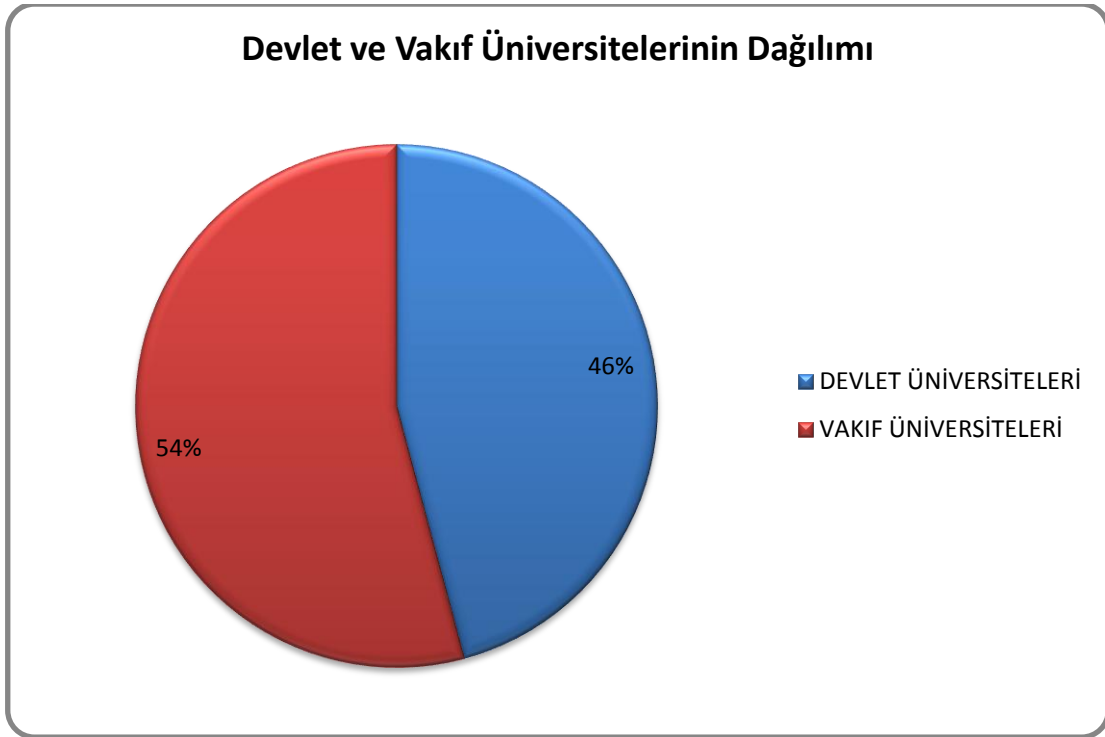
Tablo-1: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Devlet ve Vakıf Üniversiteleri

	ÜNİVERSİTELER	DEVLET ÜNİ.	VAKIF ÜNİ.
1.	ATILIM ÜNİVERSİTESİ		✓
2.	BEYKENT ÜNİVERSİTESİ		✓
3.	ÇANAKKALE 18 MART ÜNİVERSİTESİ	✓	
4.	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	✓	
5.	HALIÇ ÜNİVERSİTESİ		✓
6.	IŞIK ÜNİVERSİTESİ		✓
7.	İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ		✓
8.	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ		✓
9.	İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ		✓
10.	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ		✓
11.	İSTANBUL KEMERBURGAZ ÜNİ.		✓
12.	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	✓	
13.	İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ		✓
14.	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	✓	
15.	MERSİN ÜNİVERSİTESİ	✓	
16.	MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİ.	✓	
17.	OKAN ÜNİVERSİTESİ		✓
18.	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	✓	
19.	YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ		✓
20.	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	✓	
21.	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	✓	
22.	GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	✓	
23.	İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ		✓
24.	GAZİ ÜNİVERSİTESİ	✓	
	TOPLAM	11	13

Araştırma sonucunda, Türkiye’de lisans düzeyinde moda ve tekstil Tasarımı eğitimi veren üniversitelerin; Atılım Üniversitesi, Beykent Üniversitesi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Giresun Üniversitesi, Haliç Üniversitesi, Işık Üniversitesi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul

Gelişim Üniversitesi, İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Okan Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi ve Yeditepe Üniversitesi olduğu belirlenmiştir. Türkiye’de toplam 24 üniversitede moda ve tekstil tasarımı eğitimi verildiği görülmüştür. Tümünün araştırma kapsamına alındığı çalışmada, bunlardan 11 tanesinin devlet, 13 tanesinin de vakıf üniversitesi olduğu tespit edilmiştir.

Şekil-1: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Devlet ve Vakıf Üniversiteleri Grafiği

Türkiye’de 4 yıllık moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren devlet ve vakıf üniversiteleri grafiğine bakıldığında dağılımın neredeyse yarı yarıya olduğu görülmektedir. Devlet üniversitelerinin %46, vakıf üniversitelerinin ise %54 oranında olması bu alanda eğitim veren üniversite kurumlarından çoğunun vakıf üniversiteleri olduğunu göstermektedir.

5.2. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerin Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Biçimine Göre Dağılımı

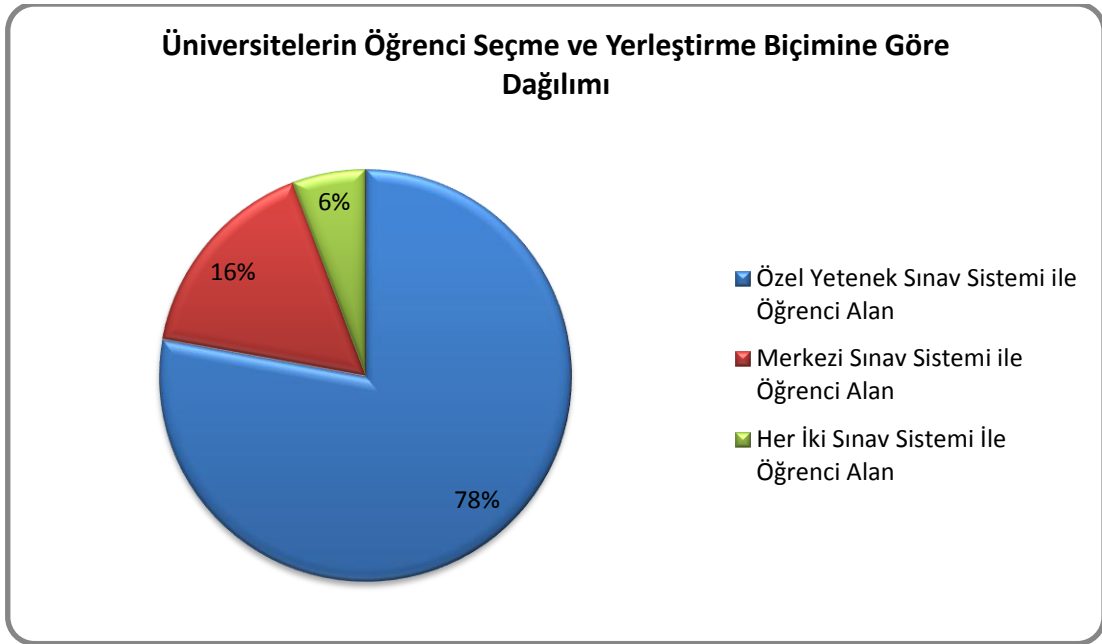
Tablo-2: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerin Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Biçimine Göre Dağılımı

	ÜNİVERSİTELER	Özel Yetenek Sınavı ile Alan	Merkezi Sınav Sistemi ile Alan	Her İki Sınav Sistemi ile Alan
1.	ATILIM ÜNİVERSİTESİ	✓		
2.	BEYKENT ÜNİVERSİTESİ	✓		
3.	ÇANAKKALE 18 MART ÜNİVERSİTESİ	✓		
4.	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	✓		
5.	HALIÇ ÜNİVERSİTESİ	✓		
6.	IŞIK ÜNİVERSİTESİ	✓		
7.	İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ	✓		
8.	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ	✓		
9.	İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ	✓		
10.	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ	✓		
11.	İSTANBUL KEMERBURGAZ ÜNİVERSİTESİ	✓		
12.	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	✓		
13.	İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ	✓		
14.	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	✓		
15.	MERSİN ÜNİVERSİTESİ	✓		
16.	MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	✓		
17.	OKAN ÜNİVERSİTESİ	✓		
18.	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	✓		
19.	YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ	✓		
20.	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ		✓	
21.	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ		✓	
22.	GİRESUN ÜNİVERSİTESİ		✓	
23.	İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ		✓	
24.	GAZİ ÜNİVERSİTESİ			✓
	TOPLAM	19	4	1

Araştırma kapsamına alınan üniversitelere bakıldığında, toplam 19 tanesinin özel yetenek sınavı ile dört tanesinin merkezi sınav sistemi ile bir tanesininse hem özel yetenek hem de merkezi sınav sistemiyle öğrenci aldığı bulunmuştur. Bunlardan Atılım, Beykent, Çanakkale 18 Mart, Dokuz Eylül, Haliç, Işık, İstanbul Arel, İstanbul Aydın, İstanbul Bilgi, İstanbul Gelişim, İstanbul Kemerburgaz, İstanbul Teknik, İstanbul Ticaret, Marmara, Mersin, Mimar Sinan Güzel Sanatlar, Okan,

Süleyman Demirel ve Yeditepe Üniversiteleri özel yetenek sınavı ile Anadolu, Çukurova, Giresun ve İzmir Ekonomi Üniversiteleri merkezi yerleştirme sistemi ile Gazi Üniversitesi ise hem merkezi sınav sistemi ile hem de özel yetenek sınavı ile öğrenci kabul etmektedir.

Şekil-2: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerin Öğrenci Seçme Ve Yerleştirme Biçimine Göre Dağılım Grafiği

Moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversitelerin öğrenci seçme ve yerleştirme biçimine göre dağılım grafiğine bakıldığında %78 oranıyla özel yetenek sınavı ile öğrenci kabul eden üniversitelerin çoğunluğu oluşturduğu açıkça görülmektedir. Merkezi sınav sistemi ile öğrenci alan üniversiteler %16 iken, her iki sınav sistemi ile öğrenci alan üniversiteler sadece % 6'lık bir oran teşkil etmektedir.

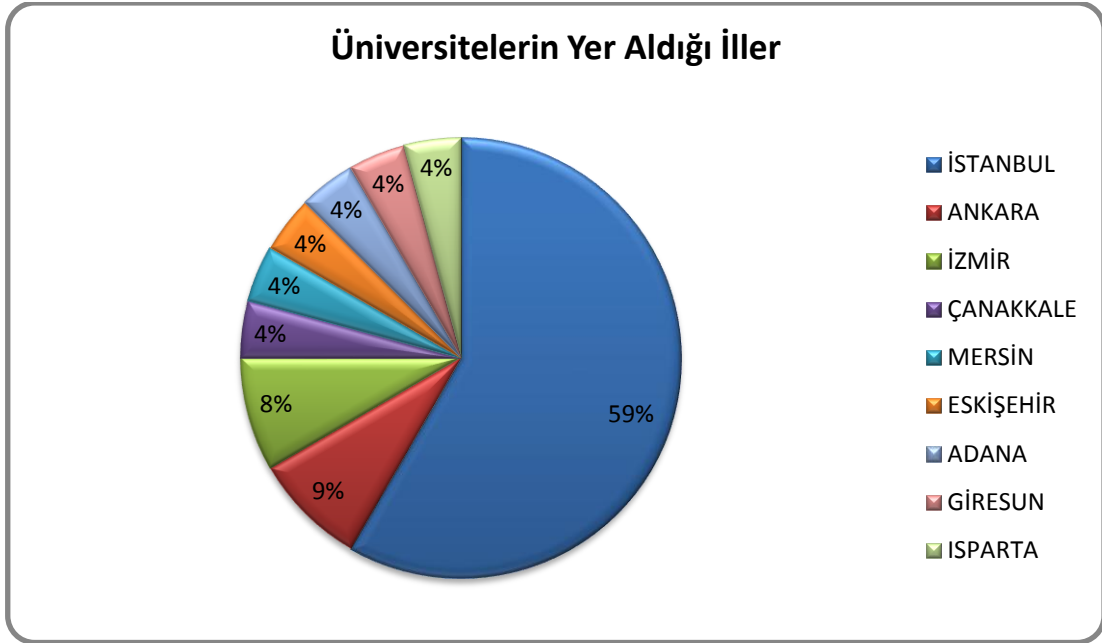
5.3. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerin Yer Aldığı İllere Göre Dağılımı

Tablo-3: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerin Yer Aldığı İllere Göre Dağılımı

	ÜNİVERSİTELER	Buldukları Şehirler
1.	ATILIM ÜNİVERSİTESİ	ANKARA
2.	BEYKENT ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL
3.	ÇANAKKALE 18 MART ÜNİVERSİTESİ	ÇANAKKALE
4.	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	İZMİR
5.	HALIÇ ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL
6.	IŞIK ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL
7.	İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL
8.	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL
9.	İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL
10.	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL
11.	İSTANBUL KEMERBURGAZ ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL
12.	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL
13.	İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL
14.	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL
15.	MERSİN ÜNİVERSİTESİ	MERSİN
16.	MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL
17.	OKAN ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL
18.	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	ISPARTA
19.	YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL
20.	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	ESKİŞEHİR
21.	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	ADANA
22.	GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	GİRESUN
23.	İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ	İZMİR
24.	GAZİ ÜNİVERSİTESİ	ANKARA

Moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversitelerin yer aldığı illere göre dağılımına bakıldığında Beykent, Haliç, Işık, İstanbul Arel, İstanbul Aydın, İstanbul Bilgi, İstanbul Gelişim, İstanbul Kemerburgaz, İstanbul Teknik, İstanbul Ticaret, Marmara, Mimar Sinan Güzel Sanatlar, Okan ve Yeditepe Üniversiteleri olmak üzere toplam 14 üniversitenin İstanbul’da bulunduğu tespit edilmiştir. Atılım ve Gazi Üniversitelerinin Ankara’da, Dokuz Eylül ve İzmir Ekonomi Üniversitelerinin İzmir’de, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi’nin Çanakkale’de, Mersin Üniversitesi’nin Mersin’de, Anadolu Üniversitesi’nin Eskişehir’de, Çukurova Üniversitesi’nin Adana’da ve Giresun Üniversitesi’nin Giresun’da olduğu belirlenmiştir.

Şekil-3: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerin Yer Aldığı İllere Göre Dağılım Grafiği

Grafik incelendiğinde lisans düzeyi moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversitelerin büyük çoğunluğunun %59 oranıyla İstanbul'da yer aldığı görülmektedir. Ardından %9 ve %8 oranlarıyla Ankara ve İzmir gelmektedir. Çanakkale, Mersin, Eskişehir, Adana, Giresun ve Isparta şehirleri %4'lük bir oranla bu şehirleri takip etmektedirler.

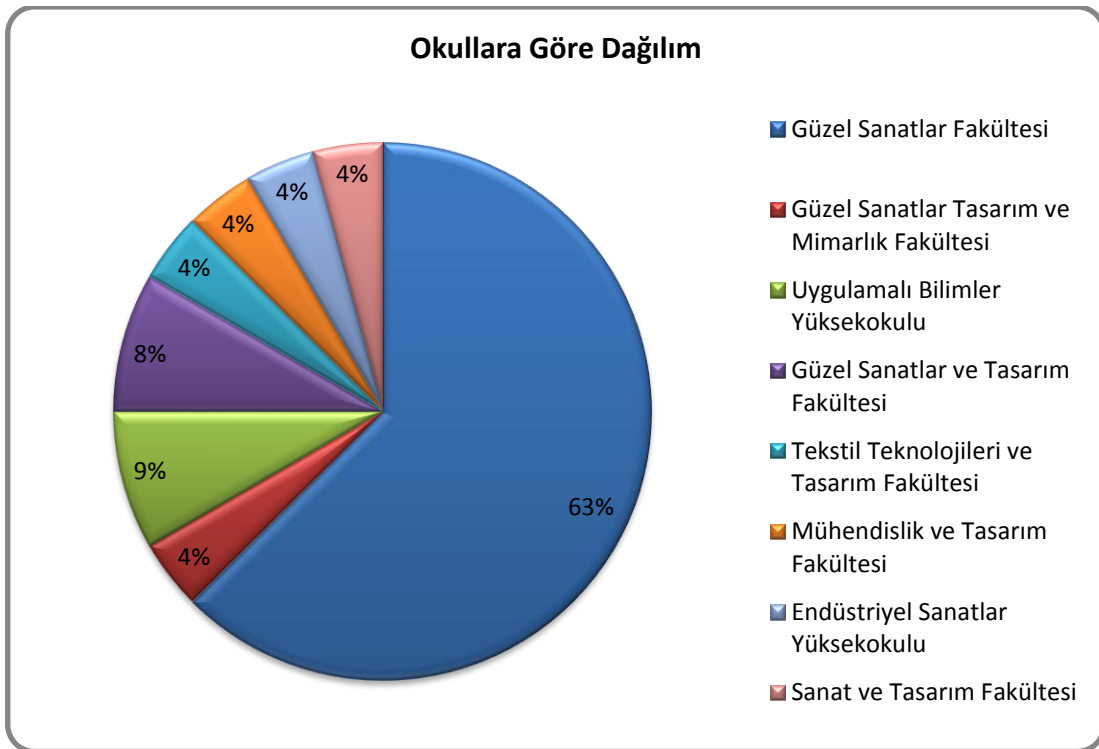
**5.4.Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin
Verildiği Okullara Göre Dağılımı**

Tablo-4: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Verildiği Okullara Göre Dağılımı

ÜNİVERSİTELER	OKULLAR
ATILIM ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
ÇANAKKALE 18 MART ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
IŞIK ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ	Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
İSTANBUL KEMERBURGAZ ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Tekstil Teknolojileri ve Tasarım Fakültesi
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Tasarım Fakültesi
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
MERSİN ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
OKAN ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	Endüstriyel Sanatlar Yüksekokulu
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	Şebinkarahisar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu
İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	Sanat ve Tasarım Fakültesi

Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Verildiği Okullar ele alındığında Beykent, Çanakkale 18 Mart, Dokuz Eylül, Haliç, Işık, İstanbul Arel, İstanbul Aydın, İstanbul Gelişim, Marmara, Mersin, Mimar Sinan Güzel Sanatlar, Okan, Süleyman Demirel, Yeditepe ve Çukurova Üniversitelerinin Güzel Sanatlar Fakültesinde, Atılım Üniversitesi'nin Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi'nde, İstanbul Bilgi ve Giresun Üniversitelerinde Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu'nda, İstanbul Kemerburgaz ve İzmir Ekonomi Üniversitelerinde Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesinde, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde Tekstil Teknolojileri ve Tasarım Fakültesi'nde, İstanbul Ticaret Üniversitesi'nde Mühendislik ve Tasarım Fakültesi'nde, Anadolu Üniversitesi'nin Endüstriyel Sanatlar Yüksekokulu'nda, Gazi Üniversitesi'nin ise Sanat ve Tasarım Fakültesi'nde eğitim verdiği belirlenmektedir.

Şekil-4: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Verildiği Okullara Göre Dağılım Grafiği

Grafik incelendiğinde tüm üniversitelerin %63'ü moda ve tekstil tasarımı eğitimini Güzel Sanatlar Fakültesinde vermektedir. %9'u Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunda, %8'i Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesinde, %4'lük oranlarda ise diğer fakülteler moda ve tekstil tasarımı eğitimi verilmektedir.

5.5.Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Verildiği Bölümlere Göre Dağılımı

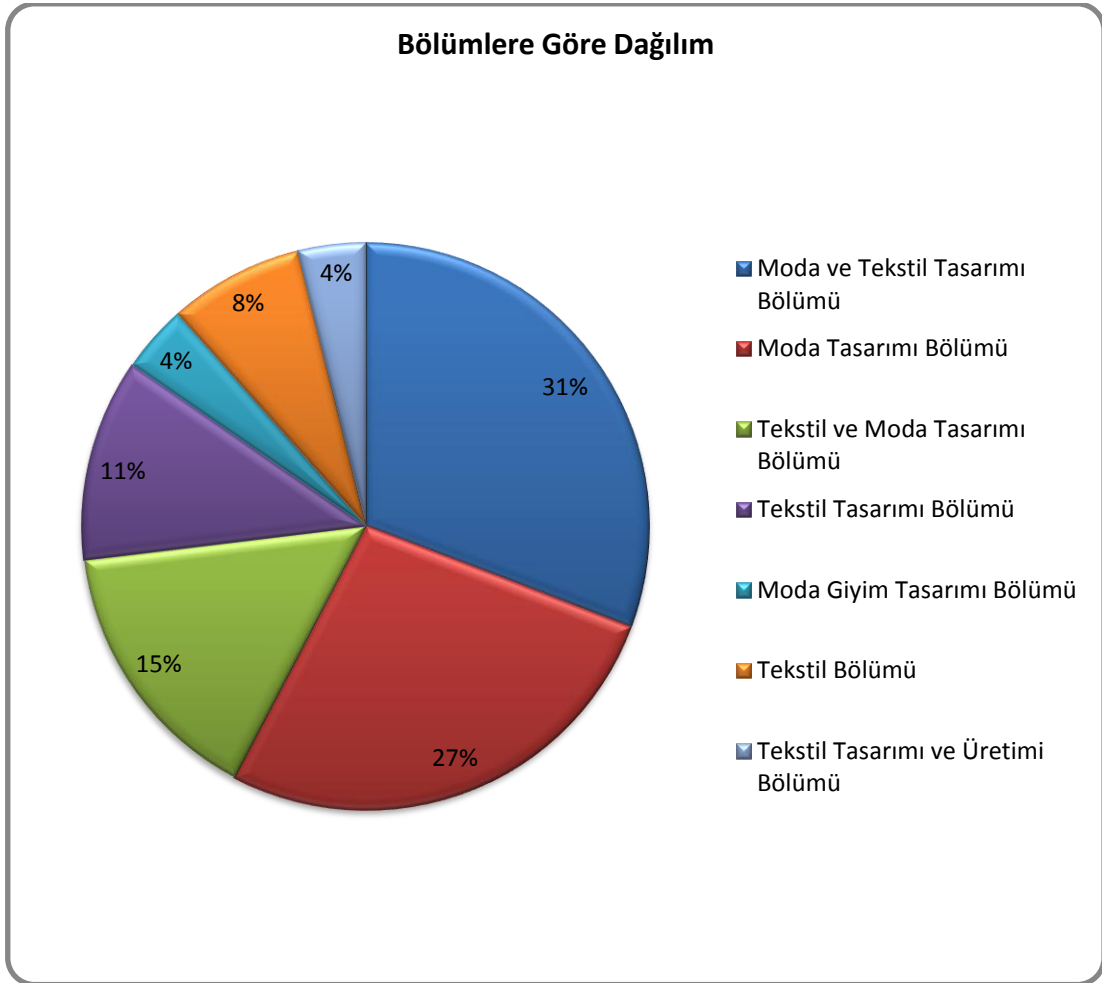
Tablo-5: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Verildiği Bölümlere Göre Dağılımı

ÜNİVERSİTELER	BÖLÜMLER
ATILIM ÜNİVERSİTESİ	Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ	Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü
ÇANAKKALE 18 MART ÜNİVERSİTESİ	Tekstil Tasarımı Bölümü
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	Moda Giyim Tasarımı Bölümü
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	Tekstil Tasarımı Bölümü
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ	Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü
IŞIK ÜNİVERSİTESİ	Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ	Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ	Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü
İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ	Moda Tasarımı Bölümü
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ	Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü
İSTANBUL KEMERBURGAZ ÜNİ.	Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Moda Tasarımı Bölümü
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ	Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	Tekstil Bölümü
MERSİN ÜNİVERSİTESİ	Tekstil Bölümü
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİ.	Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü
OKAN ÜNİVERSİTESİ	Moda Tasarımı Bölümü
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ	Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	Moda Tasarımı Bölümü
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	Tekstil Tasarımı Bölümü
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	Moda Tasarımı Bölümü
İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ	Moda Tasarımı Bölümü
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	Moda Tasarımı Bölümü
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	Tekstil Tasarımı ve Üretimi Bölümü

Türkiye’de lisans düzeyinde moda ve tekstil tasarımı eğitiminin verildiği toplam bölüm sayısının 26 olduğu tablodan anlaşılmaktadır. Bölümlerin isimleri ele alındığında; 8 üniversitenin “Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü” ismini, 7 üniversitenin “Moda Tasarımı Bölümü” ismini, 4 üniversitenin “Tekstil ve Moda

Tasarımı Bölümü” ismini, 3 üniversitenin “Tekstil Tasarımı Bölümü” ismini, 2 üniversitenin “Tekstil Bölümü” ismini, 1 üniversitenin “Moda Giyim Tasarımı Bölümü” ismini ve 1 üniversitenin de “Tekstil Tasarımı ve Üretimi Bölümü” ismini tercih ettikleri görülmektedir.

Şekil-5: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Verildiği Bölümlere Göre Dağılım Grafiği

“Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü” adının %31’lik bir oranla en çok tercih edildiği, ardından %27’lik bir oranla “Moda Tasarımı Bölümü” adının, %15’lik bir oranla “Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü” adının, %11’lik bir oranla “Tekstil Tasarımı Bölümü”, %8’lik bir oranla “Tekstil Bölümü”, %4’lük oranlarla “Moda Giyim Tasarımı Bölümü” ve “Tekstil Tasarım ve Üretim Bölümü” adlarının tercih edildiği grafikten çıkartılmaktadır.

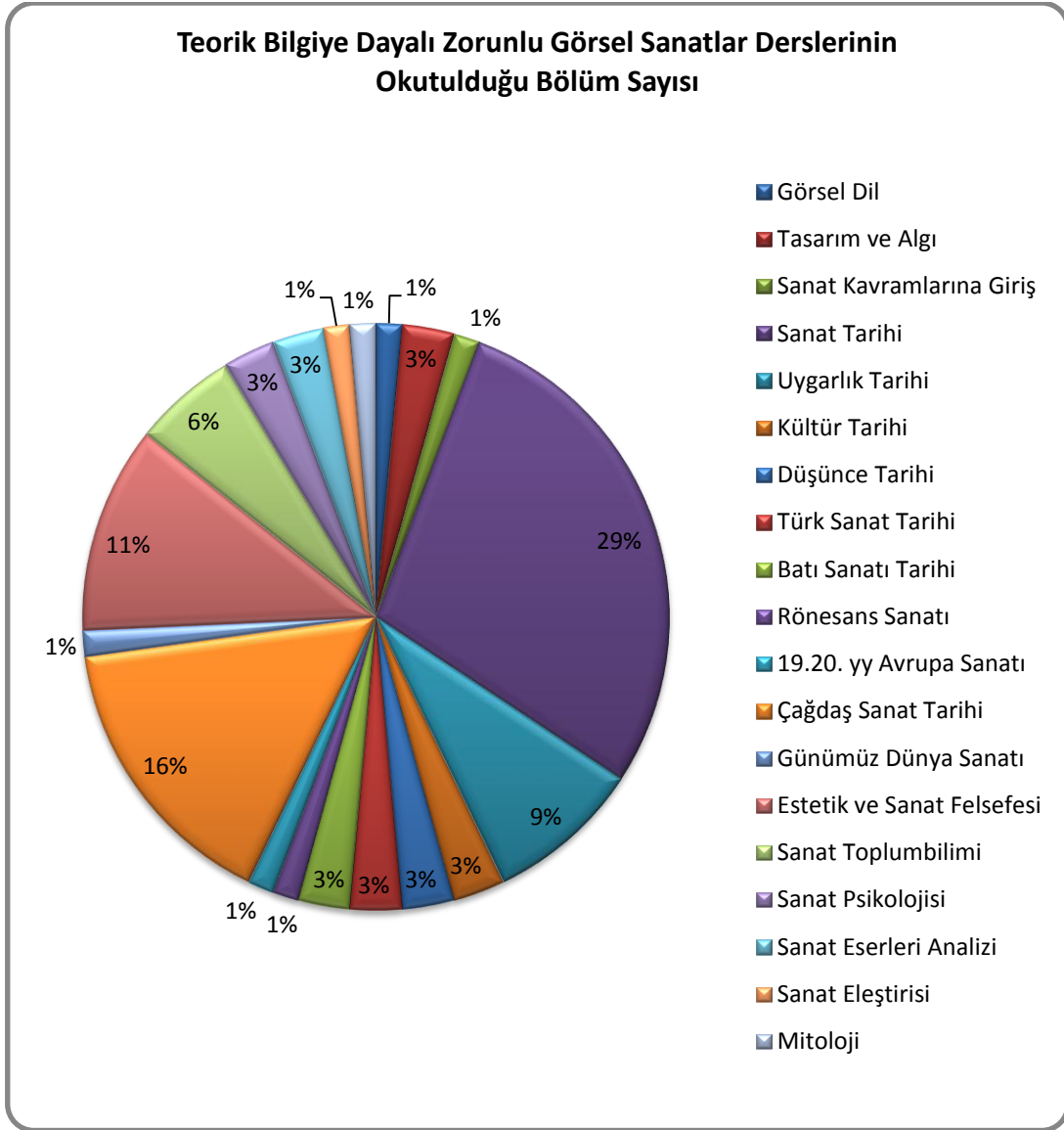
5.6.Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Zorunlu Teorik Bilgiye Dayalı Görsel Sanatlar Eğitimi Dersleri

Tablo-6: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Zorunlu Teorik Bilgiye Dayalı Görsel Sanatlar Eğitimi Dersleri

Teorik Bilgiye Dayalı Dersler	Okutulan Toplam Bölüm Sayısı	Okutulan Toplam Ders Saati
Görsel Dil	1	12
Tasarım ve Algı	2	4
Sanat Kavramlarına Giriş	1	4
Sanat Tarihi	20	39
Uygarlık Tarihi	6	26
Kültür Tarihi	2	6
Düşünce Tarihi	2	6
Türk Sanat Tarihi	2	4
Batı Sanatı Tarihi	2	5
Rönesans Sanatı	1	2
19. 20. Yy Avrupa Sanat Tarihi	1	2
Çağdaş Sanat Tarihi	11	32
Günümüz Dünya Sanatı	1	4
Estetik ve Sanat Felsefesi	8	29
Sanat Toplumbilimi	4	14
Sanat Psikolojisi	2	8
Sanat Eserleri Analizi	2	4
Sanat Eleştirisi	1	2
Mitoloji	1	2

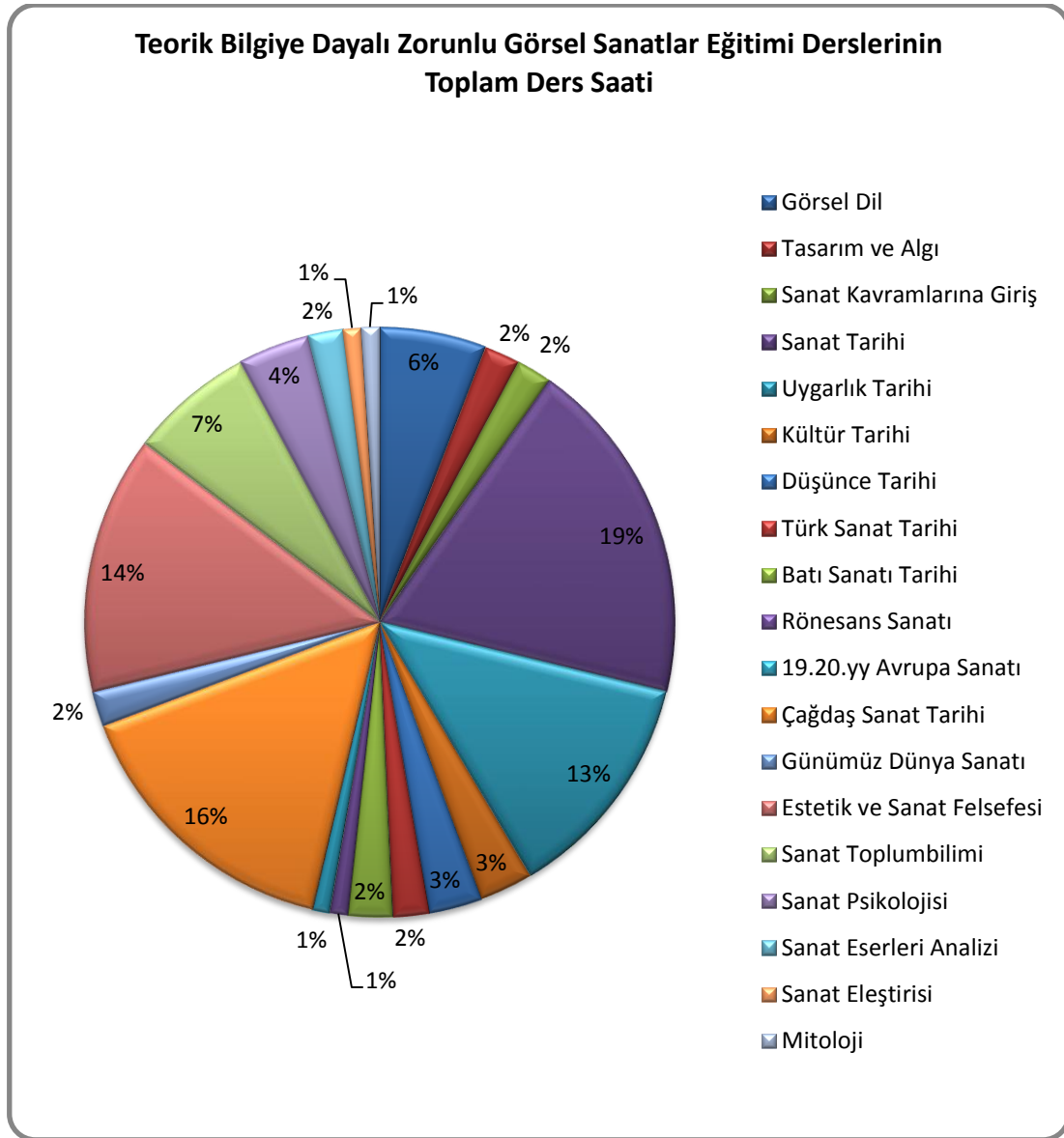
Moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversitelerde okutulan, zorunlu, teorik bilgiye dayalı görsel sanatlar eğitimi dersleri incelendiğinde Sanat Tarihi dersi okutulan bölüm sayısı ve toplam saat bakımından ilk sırada yer almaktadır. 24 bölümün 20’sinde toplam 39 saat işlenmektedir. Sırasıyla Çağdaş Sanat Tarihi 11 bölümde, Estetik ve Sanat Felsefesi 8 bölümde, Uygarlık Tarihi 6 bölümde ve Sanat Toplumbilimi 4 bölümde olmak üzere okutulan bölüm sayısı bakımından Sanat Tarihi dersini izlemektedir. Görsel Dil, Tasarım ve Algı, Sanat Kavramlarına Giriş, Kültür Tarihi, Düşünce Tarihi, Türk Sanat Tarihi, Batı Sanatı Tarihi, Rönesans Sanatı, 19. 20. Yy Avrupa Sanat Tarihi, Günümüz Dünya Sanatı, Sanat Psikolojisi, Sanat Eserleri Analizi, Sanat Eleştirisi ve Mitoloji bunları takip eden diğer teorik bilgiye dayalı zorunlu görsel sanatlar eğitimi dersleridir.

Şekil-6: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Teorik Bilgiye Dayalı Zorunlu Görsel Sanatlar Eğitimi Derslerinin Okutulduğu Bölüm Sayısı Dağılım Grafiği

Teorik bilgiye dayalı zorunlu görsel sanatlar eğitimi derslerinin okutulduğu bölüm sayısı bakımından oranlarına bakıldığında Sanat Tarihi %29, Çağdaş Sanat Tarihi %16, Estetik ve Sanat Felsefesi %11, Uygarlık Tarihi %9, Sanat Toplumbilimi %6, Sanat Eserleri Analizi, Sanat Psikolojisi, Günümüz Dünya Sanatı, Batı Sanatı Tarihi, Türk Sanat Tarihi, Düşünce Tarihi, Kültür Tarihi, Tasarım ve Algı %3, Mitoloji, Sanat Eleştirisi, 19. 20. yy Avrupa Sanat Tarihi, Rönesans Sanatı, Sanat Kavramlarına Giriş, Görsel Dil %1'lik bir orana sahip oldukları görülmektedir.

Şekil-7: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Teorik Bilgiye Dayalı Zorunlu Görsel Sanatlar Eğitimi Derslerinin Toplam Ders Saati Dağılım Grafiği

Toplam ders saatlerine bakıldığında Sanat Tarihi 39 saatle %19, Çağdaş Sanat Tarihi 32 saatle %16, Estetik ve Sanat Felsefesi 29 saatle %14, Uygarlık Tarihi 26 saatle %13, Sanat Toplumbilimi 14 saatle %7, Görsel Dil 12 saatle %6, Sanat Psikolojisi 8 saatle %4, Kültür Tarihi ve Düşünce Tarihi 6 saatle %3, Batı Sanatı Tarihi 6 saatle %2, Tasarım ve Algı, Sanat Kavramlarına Giriş, Türk Sanat Tarihi, Günümüz Dünya Sanatı ve Sanat Eserleri Analizi 4 saatle %2, Rönesans Sanatı, 19. 20. Yy Avrupa Sanat Tarihi, Sanat Eleştirisi ve Mitoloji 2 saatle %1 oranındadır.

5.6.1. Görsel Dil

Tablo-6a: Görsel Dil Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

GÖRSEL DİL	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.								
OKUTULAN DÖNEM																
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U	
ÇUKUROVA ÜNİ. Tekstil Tasarımı Bölümü	3		3		3		3								12	12

Teorik bilgiye dayalı bir ders olan Görsel Dil dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımına bakıldığında, 24 üniversite içerisinde sadece Çukurova Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde zorunlu bir görsel sanatlar dersi olarak okutulduğu tespit edilmiştir. İlk yıl birinci dönem 3 saat teorik, ikinci dönem 3 saat teorik, ikinci yıl birinci dönem 3 saat teorik ve ikinci dönem 3 saat teorik olmak üzere toplam 12 saat teorik olarak okutulduğu araştırma sonucunda belirlenmektedir.

5.6.2. Tasarım ve Algı

Tablo-6b: Tasarım ve Algı Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

TASARIM VE ALGI	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.								
OKUTULAN DÖNEM																
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U	
ATILIM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.							2								2	2
GİRESUN ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü						2									2	2

Zorunlu bir görsel sanatlar eğitimi dersi olarak verilen Tasarım ve Algı dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımına bakıldığında, Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü ile Giresun Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde okutulduğu görülmüştür. Atılım Üniversitesi'nde üçüncü yılda birinci dönem 2 saat teorik, Giresun Üniversitesi'nde ikinci yıl ikinci dönem 2 saat teorik olmak üzere toplam 2'şer saat teorik olarak işlendiği tespit edilmektedir.

5.6.3. Sanat Kavramlarına Giriş

Tablo-6c: Sanat Kavramlarına Giriş Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

SANAT KAVRAMLARINA GİRİŞ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)				
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.						
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U	
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U	
MERSİN ÜNİ. Tekstil Bölümü	2		2										4	4

Türkiye’de moda ve tekstil tasarımı eğitiminde Sanat Kavramlarına Giriş dersinin de zorunlu olarak okutulan bir görsel sanatlar eğitimi dersi olduğu belirlenmiştir. Fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımına bakıldığında tüm bölümler içerisinde sadece Mersin Üniversitesi Tekstil Bölümü’nde birinci yılda birinci dönem iki saat teorik, ikinci dönem iki saat teorik olmak üzere toplam dört saat teorik olarak verildiği ortaya çıkmaktadır.

5.6.4. Sanat Tarihi

Tablo-6d: Sanat Tarihi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

SANAT TARİHİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ATILIM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.		2									2
BEYKENT ÜNİ. Tekstil ve Moda Tas. Böl.	2	2									4
ÇAN. 18 MART ÜNİ. Tekstil Tasarımı Böl.	2	2	2								6
DOKUZ EYLÜL ÜNİ. Moda Giyim Tas. Böl.	2	2	2	2	2	2	2				12
DOKUZ EYLÜL ÜNİ. Tekstil Tasarımı Böl.	2	2	2	2	2	2	2				12
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ Tekstil ve Moda Tas. Böl.		2	2								4
IŞIK ÜNİVERSİTESİ Moda ve Tekstil Tas. Böl.	2	2									4
İSTANBUL AREL ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	2	2	2	2							8
İSTANBUL AYDIN ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	2	2									4
İST. GELİŞİM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	2										2
İST. KEMERBURGAZ ÜNİ. Moda ve Teks. Tas.			2	2							4
İST. TİCARET ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	2	2									4
MARMARA ÜNİ. Tekstil Bölümü	2	2									4
MERSİN ÜNİ. Tekstil Bölümü	2	2	2	2							8
OKAN ÜNİVERSİTESİ Moda Tasarımı Bölümü	2	2									4
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİ. Teks. ve Moda Tas.	2	2									4
YEDİTEPE ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	3										3
ÇUKUROVA ÜNİ. Tekstil Tasarımı Bölümü			2	2							4
GİRESUN ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü	2										2
İZMİR EKONOMİ ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü	2	2									4

Sanat Tarihi dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı tablosu incelendiğinde Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci sınıf ikinci dönem 2 saat teorik, Beykent Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2 saat teorik, ikinci dönem 2 saat teorik olmak üzere toplam 4 saat teorik, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde

birinci sınıf birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat, ikinci sınıf birinci dönem 2 saat olmak üzere toplam 6 saat teorik, Dokuz Eylül Üniversitesi Moda Giyim Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat, üçüncü dönem 2 saat, dördüncü dönem 2 saat, beşinci dönem 2 saat ve altıncı dönem 2 saat olmak üzere toplam 12 saat teorik, Dokuz Eylül Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde de birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat, üçüncü dönem 2 saat, dördüncü dönem 2 saat, beşinci dönem 2 saat ve altıncı dönem 2 saat olmak üzere toplam 12 saat teorik, Haliç Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde ikinci dönem 2 saat, üçüncü dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Işık Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, İstanbul Arel Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat, üçüncü dönem 2 saat, dördüncü dönem 2 saat olmak üzere toplam 8 saat teorik, İstanbul Aydın Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, İstanbul Gelişim Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2 saat, İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem 2 saat ve dördüncü dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, İstanbul Ticaret Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Marmara Üniversitesi Tekstil Bölümü'nde de birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Mersin Üniversitesi Tekstil Bölümü'nde birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat, üçüncü dönem 2 saat, dördüncü dönem 2 saat olmak üzere toplam 8 saat teorik, Okan Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Süleyman Demirel Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde de birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Yeditepe Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 3 saat teorik, Çukurova Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem 2 saat, dördüncü dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Giresun Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2 saat, İzmir Ekonomi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik olarak işlendiği belirlenmektedir.

5.6.5. Uygarlık Tarihi

Tablo-6e: Uygarlık Tarihi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

UYGARLIK TARİHİ	1. SINIF		2. SINIF				3. SINIF				4. SINIF				TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.			
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER																	
BEYKENT ÜNİ. Tekstil ve Moda Tas. Böl.		2													2		2
İSTANBUL AREL ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	2		2												4		4
MARMARA ÜNİ. Tekstil Bölümü	2		2												4		4
OKAN ÜNİVERSİTESİ Moda Tasarımı Bölümü	2														2		2
YEDİTEPE ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.					3		3								6		6
ÇUKUROVA ÜNİ. Tekstil Tasarımı Bölümü	3		3												6		6

Araştırmanın sonuçlarına göre Uygarlık Tarihi dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı ele alındığında Beykent Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci sınıf ikinci dönemde 2 saat teorik, İstanbul Arel Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci sınıf birinci dönem 2 saat teorik, ikinci dönem 2 saat teorik olmak üzere toplam dört saat, Marmara Üniversitesi Tekstil Bölümü'nde de birinci sınıf birinci dönem 2 saat teorik, ikinci dönem 2 saat teorik olmak üzere toplam 4 saat, Okan Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci sınıf ikinci dönemde 2 saat teorik, Yeditepe Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde ikinci sınıf birinci dönem 3 saat, ikinci sınıf ikinci dönem 3 saat olmak üzere toplam 6 saat teorik, Çukurova Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci sınıf birinci dönem 3 saat teorik, ikinci dönem 3 saat teorik olmak üzere toplam 6 saat verildiği anlaşılmaktadır.

5.6.6. Kültür Tarihi

Tablo-6f: Kültür Tarihi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

KÜLTÜR TARİHİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM											
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ATILIM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	2										2
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİ. Teks. ve Moda Tas.	2		2								4

Kültür Tarihi dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı irdelendiğinde Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nün birinci sınıf birinci dönem 2 saat teorik, Süleyman Demirel Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nün birinci sınıf ilk dönem 2 saat teorik, ikinci dönem 2 saat teorik olmak üzere toplam 4 saat işlediği görülmektedir.

5.6.7. Düşünce Tarihi

Tablo-6g: Düşünce Tarihi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

DÜŞÜNCE TARİHİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM											
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
İSTANBUL AYDIN ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	2		2								4
YEDİTEPE ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.					2						2

Düşünce Tarihi dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımına bakıldığında bu dersin, İstanbul Aydın Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci sınıf birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Yeditepe Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde ise sadece dördüncü dönem 2 saat teorik olarak okutulduğu ortaya çıkmaktadır.

5.6.8. Türk Sanat Tarihi

Tablo-6h: Türk Sanat Tarihi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

TÜRK SANAT TARİHİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U
ATILIM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.				2						2
ÇAN. 18 MART ÜNİ. Tekstil Tasarımı Böl.						2				2

Türk Sanat Tarihi dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı tablosuna göre, Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nün bu dersi üçüncü dönem 2 saat teorik olarak, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nün ise beşinci dönem 2 saat teorik olarak verdiği belirlenmektedir.

5.6.9. Batı Sanatı Tarihi

Tablo-6i: Batı Sanatı Tarihi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

BATI SANATI TARİHİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U
İST. GELİŞİM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.		2								2
İST. TEKNİK ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü					3					3

Batı Sanatı Tarihi dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı durumuna bakıldığında İstanbul Gelişim Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nün birinci sınıf ikinci dönem 2 saat teorik olarak, İstanbul Teknik Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nün ise ikinci sınıf ikinci dönem 3 saat teorik olarak işlediği tespit edilmektedir.

5.6.10. Rönesans Sanatı

Tablo-6j: Rönesans Sanatı Dersinin Fakültele ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

RÖNESANS SANATI	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM											
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
İSTANBUL BİLGİ ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü					2						2

Rönesans Sanatı dersinin fakültele ve dönemlere göre ders saati dağılımı tablosu incelendiğinde bu dersi sadece İstanbul Bilgi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nün dördüncü dönem 2 saat teorik olarak verdiği anlaşılmaktadır.

5.6.11. 19. 20. yy. Avrupa Sanat Tarihi

Tablo-6k: 19. 20. Yy. Avrupa Sanat Tarihi Dersinin Fakültele ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

19. 20. YY AVRUPA SANAT TARİHİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM											
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ATILIM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.					2						2

Başka bir teorik bilgiye dayalı görsel sanatlar eğitimi dersi olan 19. 20. yy. Avrupa Sanat Tarihi dersinin fakültele ve dönemlere göre ders saati dağılımı durumuna bakıldığında, bu dersin 24 üniversite ve bölüm içerisinde sadece Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde dördüncü dönem 2 saat teorik olarak verildiği ortaya çıkmaktadır.

5.6.12. Çağdaş Sanat Tarihi

Tablo-6l: Çağdaş Sanat Tarihi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

ÇAĞDAŞ SANAT TARİHİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ATILIM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.									2		2
BEYKENT ÜNİ. Tekstil ve Moda Tas. Böl.									2		2
ÇAN. 18 MART ÜNİ. Tekstil Tasarımı Böl.									2	2	4
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ Tekstil ve Moda Tas. Böl.							2				2
IŞIK ÜNİVERSİTESİ Moda ve Tekstil Tas. Böl.					2						2
İSTANBUL AYDIN ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.									2		2
İST. TEKNİK ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü									3		3
MERSİN ÜNİ. Tekstil Bölümü							2	2			4
OKAN ÜNİVERSİTESİ Moda Tasarımı Bölümü				2	2						4
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİ. Teks. ve Moda Tas.									2	2	4
YEDİTEPE ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.									3		3

Çağdaş Sanat Tarihi dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılım tablosu ele alındığında, Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde yedinci dönem 2 saat teorik, Beykent Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde de yedinci dönem 2 saat teorik, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde yedinci dönem 2 saat ve sekizinci dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Haliç Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde beşinci dönem 2 saat teorik, Işık Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde dördüncü dönem 2 saat teorik, İstanbul Aydın Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde yedinci dönem 2 saat teorik, İstanbul Teknik Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde de yedinci dönem 3 saat teorik, Mersin Üniversitesi Tekstil Bölümü'nde beşinci dönem 2 saat ve altıncı dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Okan Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem 2 saat, dördüncü dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Süleyman Demirel

Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde yedinci dönem 2 saat ve sekizinci dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Yeditepe Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde yedinci dönem 3 saat teorik olmak üzere dersin işlendiği görülmektedir.

5.6.13. Günümüz Dünya Sanatı

Tablo-6m: Günümüz Dünya Sanatı Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

GÜNÜMÜZ DÜNYA SANATI	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
MERSİN ÜNİ. Tekstil Bölümü									2	2	4

Günümüz Dünya Sanatı dersine bakıldığında sadece Mersin Üniversitesi, Tekstil Bölümü'nde yedinci dönem 2 saat teorik ve sekizinci dönem 2 saat teorik olmak üzere toplam 4 saat okutulduğu anlaşılmaktadır.

5.6.14. Estetik ve Sanat Felsefesi

Tablo-6n: Estetik ve Sanat Felsefesi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

ESTETİK VE SANAT FELSEFESİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
DOKUZ EYLÜL ÜNİ. Moda Giyim Tas. Böl.							2	2			4
DOKUZ EYLÜL ÜNİ. Tekstil Tasarımı Böl.							2	2			4
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ Tekstil ve Moda Tas. Böl.					2						2
İSTANBUL AREL ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.							3				3
MERSİN ÜNİ. Tekstil Bölümü				2	2						4
OKAN ÜNİVERSİTESİ Moda Tasarımı Bölümü		2									2
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİ. Teks. ve Moda Tas.				2	2	2	2				8
GAZİ ÜNİVERSİTESİ Teks. Tas. ve Üretimi Böl.				2							2

Estetik ve Sanat Felsefesi dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı irdelendiğinde Dokuz Eylül Üniversitesi Moda Giyim Tasarımı Bölümü'nün beşinci dönem 2 saat, altıncı dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Dokuz Eylül Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nün de beşinci dönem 2 saat, altıncı dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Haliç Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nün dördüncü dönem 2 saat teorik, İstanbul Arel Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nün altıncı dönem 3 saat teorik, Mersin Üniversitesi Tekstil Bölümü'nün üçüncü dönem 2 saat, dördüncü dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Okan Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nün ikinci dönem 2 saat teorik, Süleyman Demirel Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nün üçüncü dönem 2 saat, dördüncü dönem 2 saat, beşinci dönem 2 saat, altıncı dönem 2 saat olmak üzere toplam 8 saat teorik, Gazi Üniversitesi Tekstil Tasarımı ve Üretimi Bölümü'nün ise üçüncü dönem 2 saat teorik olarak dersi verdiği belirlenmektedir.

5.6.15. Sanat Toplumbilimi

Tablo-60: Sanat Toplumbilimi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

SANAT TOPLUMBİLİMİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ATILIM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.							2				2
DOKUZ EYLÜL ÜNİ. Moda Giyim Tas. Böl.								2	2		4
DOKUZ EYLÜL ÜNİ. Tekstil Tasarımı Böl.								2	2		4
MERSİN ÜNİ. Tekstil Bölümü						2	2				4

Sanat Toplumbilimi dersinin ders saati dağılımı ele alındığında Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde altıncı dönem 2 saat teorik, Dokuz Eylül Üniversitesi Moda Giyim Tasarımı Bölümü'nde yedinci ve sekizinci dönemler 2'şer saat olmak üzere toplam 4 saat teorik, Dokuz Eylül Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde de yedinci ve sekizinci dönemler 2'şer saat olmak

üzere toplam 4 saat teorik, Mersin Üniversitesi Tekstil Bölümü'nde beşinci dönem 2 saat, altıncı dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat olarak işlendiği görülmektedir.

5.6.16. Sanat Psikolojisi

Tablo-6p: Sanat Psikolojisi Dersinin Fakültele ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

SANAT PSİKOLOJİSİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
DOKUZ EYLÜL ÜNİ. Moda Giyim Tas. Böl.			2		2						4
DOKUZ EYLÜL ÜNİ. Tekstil Tasarımı Böl.			2		2						4

Sanat Psikolojisi dersinin fakültele ve dönemlere göre ders saati dağılımı incelendiğinde Dokuz Eylül Üniversitesi Moda Giyim Tasarımı Bölümü'nde üçüncü ve dördüncü dönemler 2'şer saat olmak üzere toplam 4 saat teorik yine Dokuz Eylül Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde üçüncü ve dördüncü dönemler 2'şer saat olmak üzere toplam 4 saat teorik olarak verildiği anlaşılmaktadır.

5.6.17. Sanat Eserleri Analizi

Tablo-6q: Sanat Eserleri Analizi Dersinin Fakültele ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

SANAT ESERLERİ ANALİZİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ATILIM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.									2		2
BEYKENT ÜNİ. Tekstil ve Moda Tas. Böl.									2		2

Sanat Eserleri Analizi dersinin fakültele ve dönemlere göre ders saati dağılımı tablosu irdelendiğinde Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nün sekizinci dönem 2 saat teorik, Beykent Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nün de sekizinci dönem 2 saat teorik olarak dersi verdiği ortaya çıkmaktadır.

5.6.18. Sanat Eleştirisi

Tablo-6r: Sanat Eleştirisi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

SANAT ELEŞTİRİSİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
İST. KEMERBURGAZ ÜNİ. Moda ve Teks. Tas.					2						2

Sanat Eleştirisi dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı tablosuna bakıldığında sadece İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde dördüncü dönem 2 saat teorik olarak okutulduğu tespit edilmiştir.

5.6.19. Mitoloji

Tablo-6s: Mitoloji Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

MİTOLOJİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ÇAN. 18 MART ÜNİ. Tekstil Tasarımı Böl.		2									2

Zorunlu olarak okutulan ve teorik bilgiye dayalı görsel sanatlar eğitimi derslerinden Mitoloji dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı tablosu incelendiğinde bu dersin sadece Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci sınıf ikinci dönem 2 saat teorik olarak verildiği görülmektedir.

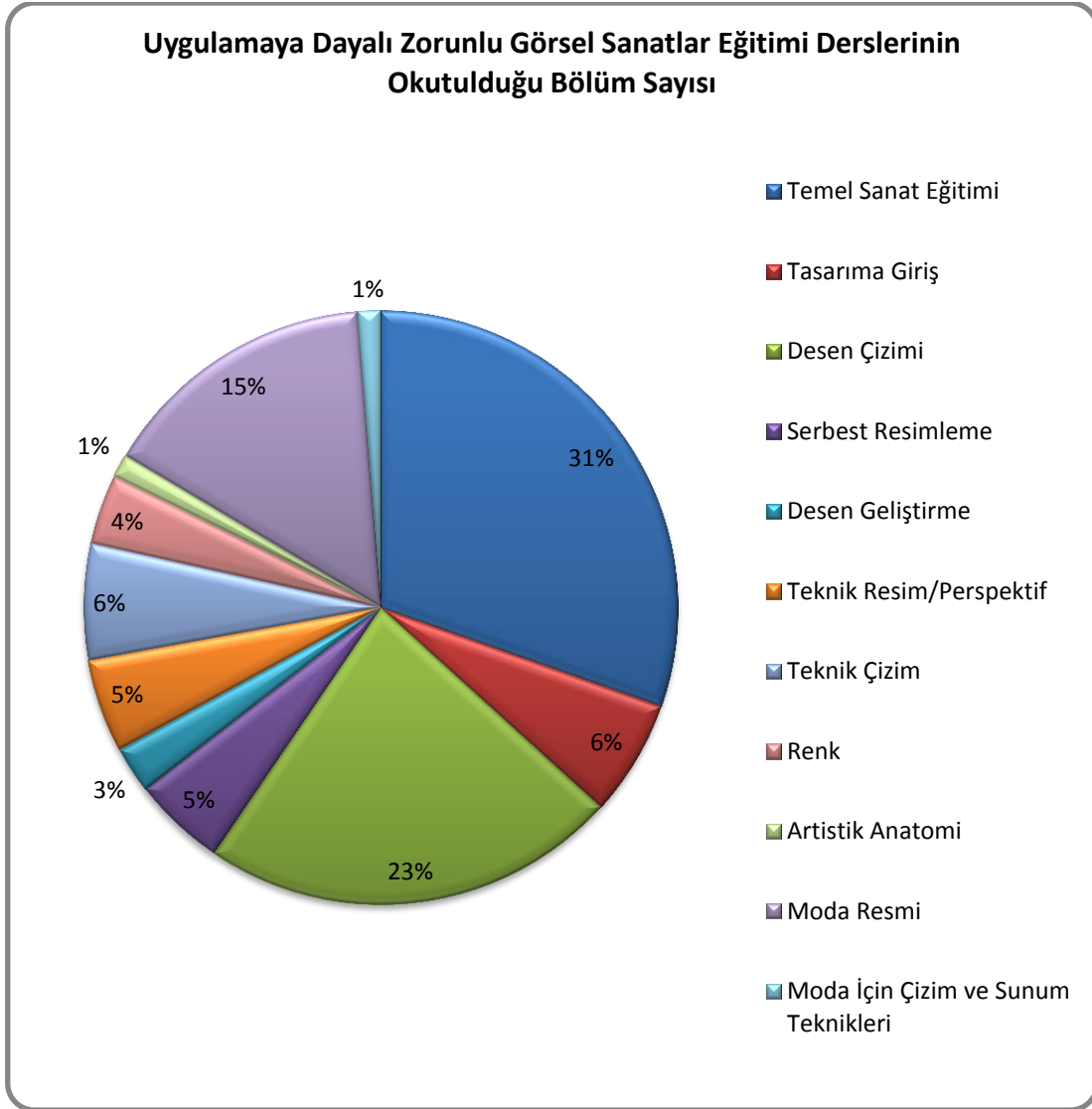
5.7.Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Zorunlu Uygulamaya Dayalı Görsel Sanatlar Eğitimi Dersleri

Tablo-7: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Zorunlu Uygulamaya Dayalı Görsel Sanatlar Eğitimi Dersleri

Uygulamaya Dayalı Dersler	Okutulan Toplam Bölüm Sayısı	Okutulan Toplam Ders Saati
Temel Sanat Eğitimi	24	370
Tasarıma Giriş	5	22
Desen Çizimi	18	142
Serbest Resimleme	4	22
Desen Geliştirme	2	18
Teknik Resim/Perspektif	4	18
Teknik Çizim	5	20
Renk	3	13
Artistik Anatomi	1	3
Moda Resmi	12	63
Moda İçin Çizim ve Sunum Teknikleri	1	4

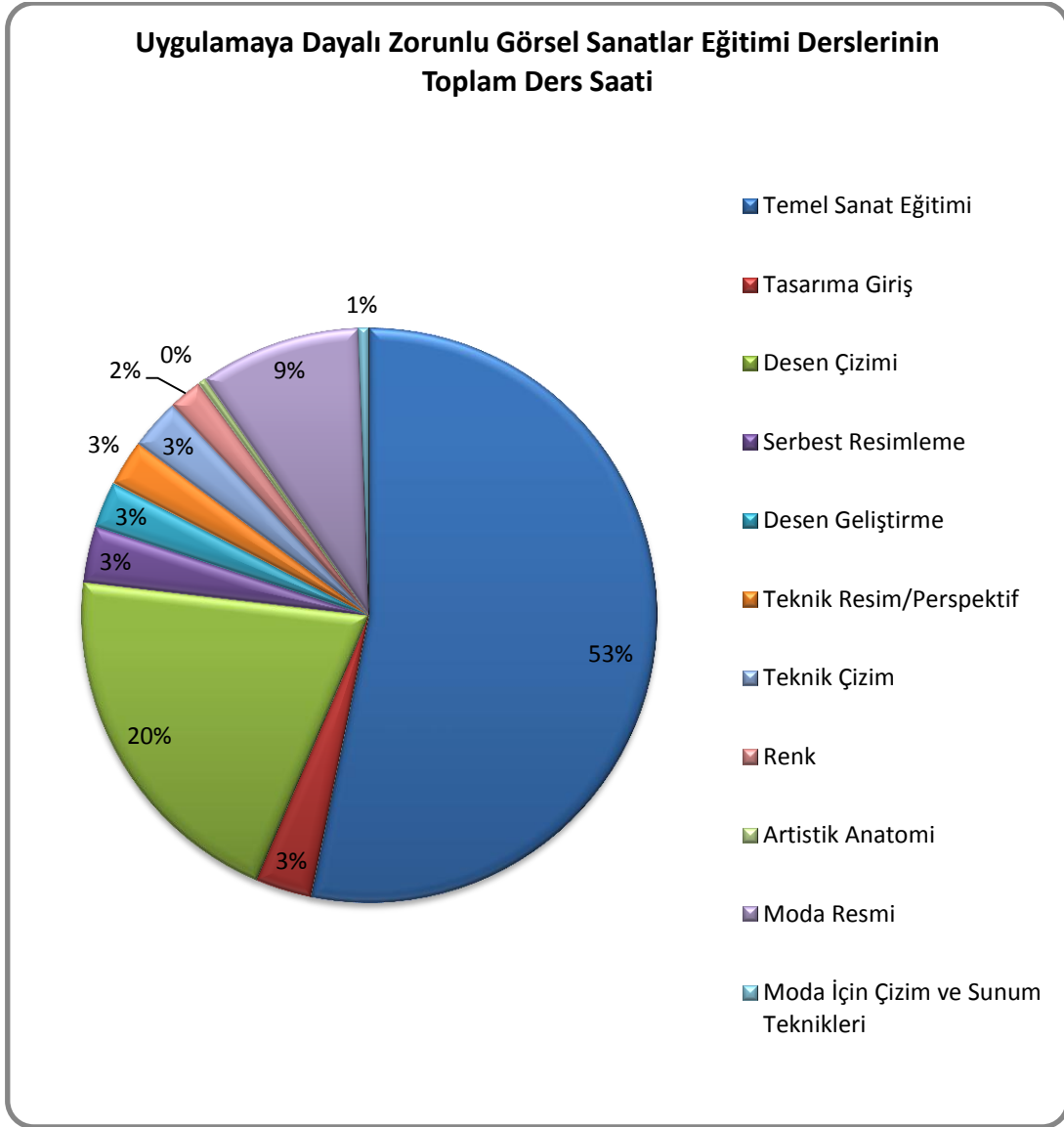
Moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversitelerde okutulan zorunlu, uygulamaya dayalı görsel sanatlar eğitimi dersleri incelendiğinde Temel Sanat Eğitimi dersinin 26 bölümden 24’ünde de toplam 370 saat olmak üzere en çok ağırlık verilen görsel sanatlar dersi olduğu görülmektedir. Ardından en çok işlenen uygulamaya dayalı görsel sanatlar eğitimi dersi 18 bölümde toplam 142 saat verilen Desen Çizim dersi, bunu 12 bölümde toplam 63 saat verilen Moda Resmi izlemektedir. Daha sonra bunları 5 bölümde toplam 22 saat okutulan Tasarıma Giriş dersi, yine 5 bölümde toplam 20 saat okutulan Teknik Çizim dersi, 4 bölümde toplam 22 saat okutulan Serbest Resimleme dersi, yine 4 bölümde toplam 18 saat verilen Teknik Resim/Perspektif dersi, 3 bölümde toplam 13 saat işlenen Renk dersi, 2 bölümde toplam 18 saat işlenen Ddesen Geliştirme dersi, bir bölümde 4 saat verilen Moda için Çizim ve Sunum Teknikleri dersi ve bir bölümde 3 saat verilen Artistik Anatomi dersi takip etmektedir.

Şekil-8: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Uygulamaya Dayalı Zorunlu Görsel Sanatlar Eğitimi Derslerinin Okutulduğu Bölüm Sayısı Dağılım Grafiği

Uygulamaya dayalı zorunlu görsel sanatlar eğitimi derslerinin okutulduğu bölüm sayısı dağılım grafiğine bakıldığında %31 oranıyla Temel Sanat Eğitimi dersi en başta yer almaktadır. Ardından gelen dersleri okutulan bölüm sayısına göre sıralamak gerekirse sırasıyla %23 oranıyla Desen Çizimi dersi, %15 oranıyla Moda Resmi dersi, %6 oranlarıyla Tasarıma Giriş ve Teknik Çizim dersleri, %5 oranlarıyla Serbest Resim ve Teknik Resim/Perspektif dersleri, %4 oranıyla Renk dersi, %3 oranıyla Desen Geliştirme dersi ve %1 oranlarıyla Moda için Çizim ve Sunum Teknikleri ile Artistik Anatomi dersleridir.

Şekil-9: Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Uygulamaya Dayalı Zorunlu Görsel Sanatlar Eğitimi Derslerinin Toplam Ders Saati Dağılım Grafiği

Moda ve tekstil tasarımı eğitimi verilen üniversitelerde uygulamaya dayalı zorunlu görsel sanatlar eğitimi derslerinden Temel Sanat Eğitimi dersi kabaca %53'lük oranla okutulan toplam ders saati bakımından en yüksek orandaki derstir. Grafik incelendiğinde bunun ardından toplam işlenen ders saati bakımından kabaca %20 oranı ile Desen Çizimi dersi, %9 oranı ile Moda Resmi dersi, %3 oranı ile Tasarıma Giriş, Serbest Resimleme, Teknik Çizim, Desen Geliştirme, Teknik Resim/Perspektif dersleri, % 2 oranı ile Renk dersi, %1 oranı ile Moda için Çizim ve Sunum Teknikleri dersi ile en son Artistik Anatomi dersleri gelmektedir.

Temel Sanat Eğitimi dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımına bakıldığında, araştırma kapsamına alınan tüm bölümlerden 24'ünde verildiği görülmektedir. Dersin tamamı tüm bölümlerde sadece birinci sınıfta okutulmaktadır. Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2 saat teorik 4 saat uygulamalı, ikinci dönem 2 saat teorik 4 saat uygulamalı olmak üzere toplam 12 saat, Beykent Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 4+2, ikinci dönem 4+2 olmak üzere toplam 12 saat, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 4+2, ikinci dönem 4+2 olmak üzere toplam 12 saat, Dokuz Eylül Üniversitesi Moda Giyim Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 8+8, ikinci dönem 8+8 olmak üzere toplam 16 saat, Dokuz Eylül Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde de birinci dönem 8+8, ikinci dönem 8+8 olmak üzere toplam 16 saat, Haliç Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 4+3, ikinci dönem 4+3 olmak üzere toplam 14 saat, Işık Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 4+4, ikinci dönem 4+4 olmak üzere toplam 16 saat, İstanbul Arel Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2+4, ikinci dönem 2+4 olmak üzere toplam 12 saat, İstanbul Aydın Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde de birinci dönem 2+4, ikinci dönem 2+4 olmak üzere toplam 12 saat, İstanbul Gelişim Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde de birinci dönem 2+4, ikinci dönem 2+4 olmak üzere toplam 12 saat, İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 3+4, ikinci dönem 3+4 olmak üzere toplam 14 saat, İstanbul Ticaret Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2+6, ikinci dönem 2+6 olmak üzere toplam 16 saat, Marmara Üniversitesi Tekstil Bölümü'nde birinci dönem 14, ikinci dönem 14 olmak üzere toplam 28 saat, Mersin Üniversitesi Tekstil Bölümü'nde birinci dönem 4+4, ikinci dönem 4+4 olmak üzere toplam 16 saat, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 8, ikinci dönem 8 olmak üzere toplam 16 saat, Okan Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 4+4, ikinci dönem 4+4 olmak üzere toplam 16 saat, Süleyman Demirel Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 4+2, ikinci dönem 4+2 olmak üzere toplam 12 saat, Yeditepe Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2+6, ikinci dönem 2+6 olmak üzere toplam 16 saat,

Anadolu Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 4+3, ikinci dönem 4+3 olmak üzere toplam 14 saat, Çukurova Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 4+4, ikinci dönem 4+4 olmak üzere toplam 16 saat, Giresun Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde ikinci dönem 2+2 olmak üzere toplam 4 saat, İzmir Ekonomi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2+6, ikinci dönem 2+6 olmak üzere toplam 16 saat, Gazi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü birinci dönem 1+2, ikinci dönem 1+2 olmak üzere toplam 6 saat, Gazi Üniversitesi Tekstil Tasarımı ve Üretimi Bölümü'nde birinci dönem 4+4, ikinci dönem 2+4 olmak üzere toplam 14 saat verildiği görülmektedir.

5.7.2. Tasarıma Giriş

Tablo-7b: Tasarıma Giriş Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

TASARIMA GİRİŞ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.					
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U		
DOKUZ EYLÜL ÜNİ. Moda Giyim Tas. Böl.	2		2								4	4	
OKAN ÜNİVERSİTESİ Moda Tasarımı Bölümü	2		2								4	4	
YEDİTEPE ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	2	1	2	1							4	2	6
ANADOLU ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü	2	2									2	2	4
ÇUKUROVA ÜNİ. Tekstil Tasarımı Bölümü									4		4		4

Tasarıma Giriş dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı tablosu incelendiğinde Dokuz Eylül Üniversitesi Moda Giyim Tasarımı Bölümü'nde birinci sınıf birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat, Okan Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde de birinci sınıf birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat, Yeditepe Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci sınıf birinci dönem 2+1 saat, ikinci dönem 2+1 saat olmak üzere toplam 6 saat, Anadolu Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci sınıf birinci dönem 2+2 saat olmak üzere toplam 4 saat, Çukurova Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde ise sekizinci dönem 4 saat verildiği anlaşılmaktadır.

5.7.3.Desen Çizimi

Tablo-7c: Desen Çizimi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

DESEN ÇİZİMİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.									
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER																	
ATILIM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	2	2													2	2	4
BEYKENT ÜNİ. Tekstil ve Moda Tas. Böl.	1	2	1	2											2	4	6
ÇAN. 18 MART ÜNİ. Tekstil Tasarımı Böl.	2	2	2	2											4	4	8
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ Tekstil ve Moda Tas. Böl.	4	3	4	3											8	6	14
IŞIK ÜNİVERSİTESİ Moda ve Tekstil Tas. Böl.	1	2	1	2											2	4	6
İSTANBUL AREL ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	1	2	1	2											2	4	6
İSTANBUL BİLGİ ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü	5		5														10
İST. GELİŞİM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	2	2	2	2											4	4	8
İST. KEMERBURGAZ ÜNİ. Moda ve Teks. Tas.	2	2	2	2											4	4	8
İST. TEKNİK ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü		3														3	3
İST. TİCARET ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	2	2	2	2											4	4	8
MARMARA ÜNİ. Tekstil Bölümü	4		4														8
MERSİN ÜNİ. Tekstil Bölümü	1	3	1	3											2	6	8
OKAN ÜNİVERSİTESİ Moda Tasarımı Bölümü	2	2	2	2											4	4	8
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİ. Teks. ve Moda Tas.	2	2	2	2			2	2							6	6	12
YEDİTEPE ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	2	2	2	2			4	2							8	6	14
GİRESUN ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü					1	3	1	3							2	6	8
GAZİ ÜNİVERSİTESİ Moda Tasarımı Bölümü	1	2													1	2	3

Desen Çizimi dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı incelendiğinde Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2 saat teorik, 2 saat uygulamalı olmak üzere toplam 4 saat, Beykent Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 1+2 saat, ikinci dönem 1+2 saat olmak üzere toplam 6 saat, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2+2 saat, ikinci dönem 2+2 saat olmak üzere toplam 8 saat, Haliç Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci

dönem 4+3 saat, ikinci dönem 4+3 saat olmak üzere toplam 14 saat, Işık Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 1+2 saat, ikinci dönem 1+2 saat olmak üzere toplam 6 saat, İstanbul Arel Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde de birinci dönem 1+2 saat, ikinci dönem 1+2 saat olmak üzere toplam 6 saat, İstanbul Bilgi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 5 saat, ikinci dönem 5 saat olmak üzere toplam 6 saat, İstanbul Gelişim Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2+2 saat, ikinci dönem 2+2 saat olmak üzere toplam 8 saat, İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde de birinci dönem 2+2 saat, ikinci dönem 2+2 saat olmak üzere toplam 8 saat, İstanbul Teknik Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 3 saat, İstanbul Ticaret Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2+2 saat, ikinci dönem 2+2 saat olmak üzere toplam 8 saat, Marmara Üniversitesi Tekstil Bölümü'nde birinci dönem 4 saat, ikinci dönem 4 saat olmak üzere toplam 8 saat, Mersin Üniversitesi Tekstil Bölümü'nde birinci dönem 1+3 saat, ikinci dönem 1+3 saat olmak üzere toplam 8 saat, Okan Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2+2 saat, ikinci dönem 2+2 saat olmak üzere toplam 8 saat, Süleyman Demirel Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2+2 saat, ikinci dönem 2+2 saat, dördüncü dönem 2+2 saat olmak üzere toplam 12 saat, Yeditepe Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2+2 saat, ikinci dönem 2+2 saat, dördüncü dönem 4+2 saat olmak üzere toplam 14 saat, Giresun Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem 1+3 saat, dördüncü dönem 1+3 saat olmak üzere toplam 8 saat, Gazi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 1+2 saat olmak üzere toplam 3 saat olarak işlendiği görülmektedir.

5.7.4.Serbest Resimleme

Tablo-7d: Serbest Resimleme Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

SERBEST RESİMLEME	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.					
OKUTULAN DÖNEM													
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U		
BEYKENT ÜNİ. Tekstil ve Moda Tas. Böl.	1	2	1	2							2	4	6
İSTANBUL BİLGİ ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü					4								4
MARMARA ÜNİ. Tekstil Bölümü							4						4
MİMAR SİNAN G. S. Ü. Tekstil ve Moda Tas. Böl.	4	4											8

Serbest Resimleme dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı ele alındığında Beykent Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 1+2 saat, ikinci dönem 1+2 saat olmak üzere toplam 6 saat, İstanbul Bilgi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem 4 saat, Marmara Üniversitesi Tekstil Bölümü'nde beşinci dönem 4 saat, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 4 saat, ikinci dönem 4 saat olmak üzere toplam 8 saat olarak okutulmaktadır.

5.7.5.Desen Geliştirme

Tablo-7e: Desen Geliştirme Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

DESEN GELİŞTİRME	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)				
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.						
OKUTULAN DÖNEM														
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U			
İSTANBUL AYDIN ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.					1	2	1	2				2	4	6
ÇUKUROVA ÜNİ. Tekstil Tasarımı Bölümü	2	2	2	2	2		2					8	4	12

Desen Geliştirme dersinin dağılımına bakıldığında İstanbul Aydın Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem 1+2 saat, dördüncü dönem 1+2 saat olmak üzere toplam 6 saat, Çukurova Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde

birinci dönem 2+2 saat, ikinci dönem 2+2 saat, üçüncü dönem 2 saat ve dördüncü dönem 2 saat olmak üzere toplam 12 saat olarak verilmektedir.

5.7.6. Teknik Resim/Perspektif

Tablo-7f: Teknik Resim/Perspektif Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

TEKNİK RESİM/PERSPEKTİF	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ATILIM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.	1	2									3
IŞIK ÜNİVERSİTESİ Moda ve Tekstil Tas. Böl.	2	2	2	2							8
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİ. Teks. ve Moda Tas.	1	2									3
GİRESUN ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü				2	2						4

Teknik Resim/Perspektif dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı tablosu ele alındığında Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci sınıf birinci dönem 1+2 saat olmak üzere toplam 3 saat, Işık Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde birinci sınıf birinci dönem 2+2 saat, ikinci dönem 2+2 saat olmak üzere toplam 8 saat, Süleyman Demirel Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci sınıf birinci dönem 1+2 saat olmak üzere toplam 3 saat, Giresun Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem 2+2 saat olmak üzere toplam 4 saat olarak işlendiği belirlenmektedir.

5.7.7. Teknik Çizim

Tablo-7g: Teknik Çizim Dersinin Fakülter ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

TEKNİK ÇİZİM	1. SINIF		2. SINIF				3. SINIF				4. SINIF				TOPLAM (SAAT)		GENEL TOPLAM (SAAT)		
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.							
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U		
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER																			
BEYKENT ÜNİ. Tekstil ve Moda Tas. Böl.									1	2	1	2					2	4	6
DOKUZ EYLÜL ÜNİ. Moda Giyim Tas. Böl.					2		2										4		4
İSTANBUL AYDIN ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.									1	2							1	2	3
YEDİTEPE ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.					3												3		3
GAZİ ÜNİVERSİTESİ Teks. Tas. ve Üretimi Böl.			2	2													2	2	4

Teknik Çizim dersinin fakülter ve dönemlere göre ders saati dağılımına bakıldığında Beykent Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde beşinci dönem 1+2 saat, altıncı dönem 1+2 saat olmak üzere toplam 6 saat, Dokuz Eylül Üniversitesi Moda Giyim Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem 2 saat, dördüncü dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat, İstanbul Aydın Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde beşinci dönem 1+2 saat olmak üzere toplam 3 saat, Yeditepe Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem 3 saat, Gazi Üniversitesi Tekstil Tasarımı ve Üretimi Bölümü'nde ikinci dönem 2+2 olmak üzere toplam 4 saat olarak işlenmektedir.

5.7.8. Renk

Tablo-7h: Renk Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

RENK	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
İST. TEKNİK ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü							3	2			3 2 5
OKAN ÜNİVERSİTESİ Moda Tasarımı Bölümü	2		2								4 4
GİRESUN ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü				2 2							2 2 4

Renk dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı irdelendiğinde İstanbul Teknik Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde altıncı dönem 3+2 saat olmak üzere toplam 5 saat, Okan Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem 2 saat, ikinci dönem 2 saat olmak üzere toplam 4 saat, Giresun Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem 2+2 saat olmak üzere toplam 4 saat verildiği ortaya çıkmaktadır.

5.7.9. Artistik Anatomi

Tablo-7i: Artistik Anatomi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

ARTİSTİK ANATOMİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ATILIM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.		1 2									1 2 3

Artistik Anatomi dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı tablosu incelendiğinde 26 bölümden sadece Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nün birinci sınıf ikinci döneminde 1 saat teorik 2 saat uygulamalı olmak üzere toplam 3 saat olarak bu dersin verildiği belirlenmektedir.

5.7.10. Moda Resmi

Tablo-7j: Moda Resmi Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

MODA RESMİ	1. SINIF		2. SINIF		3. SINIF		4. SINIF		TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.								
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U					
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U					
ATILIM ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.		2	2								2	2	4			
DOKUZ EYLÜL ÜNİ. Moda Giyim Tas. Böl.				2	2	2	2				4	4	8			
IŞIK ÜNİVERSİTESİ Moda ve Tekstil Tas. Böl.							1	2	1	2			2	4	6	
İSTANBUL AYDIN ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.				2	1								2	1	3	
İST. KEMERBURGAZ ÜNİ. Moda ve Teks. Tas.						2							2		2	
İST. TEKNİK ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü		2												2	2	
İST. TİCARET ÜNİ. Moda ve Tekstil Tas. Böl.									3				3		3	
OKAN ÜNİVERSİTESİ Moda Tasarımı Bölümü										2			2		2	
ANADOLU ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü				2	2	2	2						4	4	8	
GİRESUN ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü								1	3	1	3			2	6	8
İZMİR EKONOMİ ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü					4	1	4							1	8	9
GAZİ ÜNİVERSİTESİ Moda Tasarımı Bölümü				1	2	2	2							3	4	7

Moda Resmi dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı tablosu ele alındığında Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde ikinci dönem 2+2 saat olmak üzere toplam 4 saat, Dokuz Eylül Üniversitesi Moda Giyim Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem 2+2 saat, dördüncü dönem 2+2 saat olmak üzere toplam 8 saat, Işık Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde beşinci dönem 1+2 saat, altıncı dönem 1+2 saat olmak üzere toplam 6 saat, İstanbul Aydın Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem 2+1 saat olmak üzere toplam 3 saat, İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde dördüncü dönem teorik 2 saat, İstanbul Teknik Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde birinci dönem uygulamalı 2 saat, İstanbul Ticaret Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde yedinci dönem teorik 3 saat, Okan Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde sekizinci dönem teorik 2 saat, Anadolu Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem 2+2 saat, dördüncü dönem

2+2 saat olmak üzere toplam 8 saat, Giresun Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde beşinci dönem 1+2 saat, altıncı dönem 1+2 saat olmak üzere toplam 6 saat, İzmir Ekonomi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem uygulamalı 4 saat, dördüncü dönem 1+4 olmak üzere toplam 9 saat, Gazi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde üçüncü dönem 1+2 saat, dördüncü dönem 2+2 saat olmak üzere toplam 7 saat işlendiği görülmektedir.

5.7.11. Moda İçin Çizim ve Sunum Teknikleri

Tablo-7k: Moda İçin Çizim ve Sunum Teknikleri Dersinin Fakültelere ve Dönemlere Göre Ders Saati Dağılımı

MODA İÇİN ÇİZİM VE SUNUM TEKNİKLERİ	1. SINIF		2. SINIF				3. SINIF				4. SINIF				TOPLAM (SAAT)	GENEL TOPLAM (SAAT)			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.					
OKUTULAN DÖNEM	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
ÜNİVERSİTELER ve BÖLÜMLER	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T	U	T+U
İZMİR EKONOMİ ÜNİ. Moda Tasarımı Bölümü		4																4	4

Moda İçin Çizim ve Sunum Teknikleri dersinin fakültelere ve dönemlere göre ders saati dağılımı tablosu ele alındığında 26 bölümden sadece İzmir Ekonomi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde ikinci dönemde uygulamalı 4 saat olarak bu dersin okutulduğu ortaya çıkmaktadır.

BÖLÜM VI

TARTIŞMA VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde örneklem grubu olarak alınan, Türkiye’de 2011-2012 eğitim öğretim yılında lisans düzeyinde moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren bölümlerin eğitim programlarında görsel sanatlar eğitimi derslerinden hangilerine ne kadar yer verdikleri ele alınmaktadır. Araştırmanın bulgularının tartışılması tablolardaki derslerin sıra dizilimine göre yapılmıştır.

Araştırma sonucu üniversitelerin yeterli görsel sanatlar eğitimi derslerini müfredata koymayı tercih etmediklerini göstermiştir. Bu durum görsel sanat eğitimi derslerine gereken önemin verilmemesi veya mezun edilecek öğrenci grubunun mesleki ihtiyaçlarında fayda görmeyeceklerini düşündükleri için olabilir. Halbuki görsel sanatlar nesnelere nasıl görüldüğünü, uyumlu düzen ve kuruluşun nasıl oluşturulduğunu en güzel sergileyen alandır. İnsanlar seçimlerinde sürekli estetik beğenilerini ortaya koymaktadırlar (Özsoy, 2007: 44). Oysaki tüketicinin estetik beğenisinin devreye girdiği moda ve tekstil tasarımı alanında görsel sanatlar eğitiminin yetersizliği düşünülemez. Tasarımın ve üretimin her aşamasında görsel sanatlar eğitiminden beslenmesi gereken bu bölümlerde teknik ve mesleki eğitim sanatsal bir temele oturmak zorundadır. Geçmişte başarıyı yakalamış olan ünlü Bauhaus tasarım okuluna ve bundan etkilenerek Avrupa’da ve Amerika’da kurulmuş olan diğer tasarım okullarının başarısına bakıldığında, bu başarının arkasında temel tasarım ve sanat eğitimi üzerine inşa edilmiş endüstriye dönük bir eğitim programı olduğu görülmektedir.

Günümüzün önemli tasarım okullarından Amerika NewYork’ta bulunan Parsons The New School for Design Moda Tasarımı Bölümü’nde lisans eğitimi üç yıl boyunca verilmekte, bu üç sene boyunca mesleki ve teknik derslerin yanı sıra ilk yıl 2D Entegre Stüdyo ve 3D Entegre Stüdyo derslerinde, mesleki tasarım konularıyla birlikte iki ve üç boyutlu temel tasarım eğitimi verilir, Çizim Stüdyosu dersinde figür çizimi yapılmaktadır. Ayrıca Dünya Sanat ve Tasarım Görüşü dersi verilmektedir. İkinci yıl yine Entegre Stüdyo içerisinde tasarım eğitimi, Görsel

İletişim dersi, Tasarıma Giriş dersi ve Sanat Tarihi gibi görsel sanatlar eğitimi dersleri işlenmektedir. Son yılda da yine Entegre Stüdyo'da tasarım eğitimi, Görsel İletişim ve Sanat Tarihi dersleri okutulmaktadır (Parsons The New School for Design, 2012).

İtalya'dan bir örnek vermek gerekirse NABA (Nuova Accademia de Belle Arti Milano) Milano'da yer alan bünyesinde üç yıllık lisans eğitimi de bulunan bir sanat ve tasarım okuludur. Moda Tasarımı Bölümü'nde ilk yıl verilen görsel sanatlar eğitimi derslerine baktığımızda, Modern Sanat Tarihi dersi, Desen Çizimi dersi, Moda İllüstrasyon dersi, Dijital Çizim ve Renk dersleri bulunmaktadır. İkinci yıl Çağdaş Sanat Tarihi dersi, İllüstrasyon ve Göstergibilim dersleri ile üçüncü yıl Çağdaş Sanatlar Fenomenolojisi dersi, Estetik dersi ve Tasarım dersi yer almaktadır (Nuova Accademia de Belle Arti Milano, 2012).

Bu örneklerden de anlaşılacağı üzere yurtdışında bulunan moda ve tekstil tasarımı eğitimleri de görsel sanatlar eğitimi temeline oturtulmuş durumdadır.

6.1. Türkiye'de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversiteler

Türkiye'de lisans düzeyinde moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversitelerin toplam 24 tane olduğu görülmektedir. Türkiye'nin tekstil ve moda tasarımcısı ihtiyacı düşünüldüğünde bu iyi bir rakamdır. Yaklaşık 13 sene önce bu sayı sadece üç idi, bunlar Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi. Yani çok kısa bir zamanda sayının bu denli artmış olması Türkiye'nin fason üretimden markalaşmaya geçme çalışmaları ve bu süreçte artan tasarımcı ihtiyacı olabilir.

Bu üniversitelere bakıldığında bunlardan 11'inin devlet 13'ünün ise vakıf üniversitesi olduğu gözlenmektedir. Vakıf üniversitelerinin fazla oluşu akla moda ve tekstil tasarımının popüler bir meslek haline gelmesi, bu dala yoğun ilgi duyan gençlerin bu alandan eğitim almak istemeleri olabilir.

Sonuç olarak bakıldığında bu sayının Türkiye için yeterli olduğu ancak vakıf üniversitelerinin fazlalığı bu meslek dalında okuyan öğrencilerin yetenekten çok maddi imkanlar doğrultusunda eğitim gördüklerini akıllara getirmektedir. Elde edilen bu sonuç “Türkiye’de moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversite sayısı yeterli değildir” denencesini desteklememektedir.

6.2. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerin Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Biçimine Göre Dağılımı

Moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversitelerin öğrenci seçme ve yerleştirme biçimlerine bakıldığında 26 üniversitenin 19’unda özel yetenek sınavı ile öğrenci kabul edildiği tespit edilmiştir. Bu bölümlere alınan öğrencilerden çoğunun özel yetenek sınavı ile alınıyor olması moda ve tekstil tasarımı eğitiminin sanat eğitimlerinde olduğu gibi özel yetenek ve beceri gerektirdiğini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin çizim becerilerinin, yaratıcı düşünce güçlerinin, özgün fikirlerine ve bu fikirlere çizimle ve anlatımla ifade edebilmelerinin, ön öğrenmelerinin ve hazır bulunuşluluk düzeylerinin, istek ve adanmışlık düzeylerinin ölçüldüğü sınavda pek çok yeterliliği kendisinde barındırması gereken moda ve tekstil tasarımcısı adayının inter disiplinler eğitim sistemi anlayışının benimsendiği moda ve tekstil tasarımı eğitiminde başarılı olup olamayacağı anlaşılmaya çalışılmaktadır. Diğer taraftan öğrencilerin özel yetenek düzeylerine bakılmaksızın sadece merkezi sınav sistemi ile adaylar moda ve tekstil tasarımı eğitimine kabul edilmektedir. Görsel sanatlar eğitimi herkes içindir, bu programlarda verilen mesleki, teknik ve sanatsal bilgi ve beceriyi her öğrenci kavrayabilir ancak bu her öğrencide aynı düzeyde değildir. Sadece ilgi ve merakın olması, mesleki ve teknik bilgilerin iyi düzeyde edinilmesi; üretken, estetik, özgün, yaratıcı fikir sahibi olup nitelikli tasarımlar hayal edilip bu hayallerin üretici kimselere aktarılması için yeterli değildir. Özgün, yaratıcı ve estetik duygu düşünüş bu alana özel yeteneği olan, sezgileri ve duyumları kuvvetli adaylar için geçerlidir.

Tüm bunların yanı sıra bir üniversitede de hem özel yetenek hem de merkezi sınav sistemi ile öğrenci kabul edildiği görülmektedir.

6.3. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerin Yer Aldığı İllere Göre Dağılımı

Moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversitelerin yer aldığı illere göre dağılımına bakıldığında 24 bölümden 14’ünün İstanbul’da yer aldığı görülmektedir. Moda ve tekstilin merkezi olan İstanbul’un eğitimde de böyle bir konumda olması hiç şaşırtıcı değildir, moda ve tekstil sektörü ile ekonomisine paralel olarak gelişen doğal bir sonuçtur. Eğitim gören öğrenciler moda ve tekstilin yoğun olduğu bu ilde tarihi ile kültürü ile hayal güçlerini geliştiren, farklı fikirler veren pek çok ilham kaynağı bulabilmekte, önemli firmalarda sektör deneyimi kazanabilmekte, fuar, sergi, panel, bienal, konferans, seminer, defile ve moda şovu gibi faaliyetlerle önemli organizasyonlar olan İstanbul Moda Günleri gibi etkinliklere yaşayarak ve öğrenerek katılabilmekte, tekstil ve moda sektörünün farklı iş kollarını tanıyabilmekte, mezun olduktan sonra çalışacakları firmaları seçebilmekte, bu firmalara girmek için gerekli hazırlıkları yapabilmekte, düşüncelerini hayata geçirebilecek her türlü malzeme ve materyale ulaşabilmekte, geniş kitlelere hitap edebilecek moda organizasyonları düzenleyebilmekte, pek çok kültürü ve farklı insan yapısını barındıran bu şehrin kozmopolitik yapısından faydalanarak değişik pazar hedef kitlelerini tanıyabilmektedir.

Ardından iki üniversitenin İzmir, iki üniversitenin Ankara, diğerlerinin ise Adana, Mersin, Eskişehir, Çanakkale, Isparta ve Giresun da yer aldığı görülmüştür.

6.4.Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Verildiği Okullara Göre Dağılımı

Moda ve tekstil tasarımı eğitiminin verildiği okullara göre dağılımı incelendiğinde bu eğitimin 15 üniversitede Güzel Sanatlar Fakültesinde, 2 üniversitenin Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesinde, 1 üniversitenin Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesinde 1 üniversitenin de Sanat ve Tasarım Fakültesinde okutuluyor olması fakülte isminde de anlaşılacağı üzere sanat ve tasarım eğitiminin ağırlıkta olması gerektiğini bize anlatmaktadır. Bu bölümlerin bu fakülteerde yer alması bir tesadüf değil gerekliliktir. Görsel sanat eğitiminden ve tasarım eğitiminden

yoksun kalmış moda ve tekstil tasarımı eğitimi düşünülemez. Görsel sanat eğitimi ile gireceği etkileşim ve kazanacağı estetik fayda için sanat ve tasarım temelli bir eğitim sistemiyle sanat ve tasarım eğitimi verilen bir fakültede okutulması bu eğitimin ilk akla gelen gerekliliklerinden birisidir.

Ayrıca Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulunda yer alması bölümlerin uygulama ağırlıkta olduğunu, Endüstriyel Sanatlar Yüksekokulunda yer alması endüstriye dönük bölümler olduğunu, Mühendislik ve Tasarım Fakültesinde tasarım eğitimine dayandığı, Tekstil Teknolojileri ve Tasarım Fakültesinde yer alması ise tekstil teknolojisi temeline oturtulduğunu bize göstermektedir. Ancak ilk olarak sanat ve tasarım temelli eğitim sistemini çağrıştırdığı için en fazla Güzel Sanatlar Fakültelerinde verilmektedir.

6.5.Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitiminin Verildiği Bölümlere Göre Dağılımı

Moda ve tekstil tasarımı eğitiminin verildiği bölümler irdelendiğinde 8 üniversitenin “Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü”, 7 üniversitenin “Moda Tasarımı Bölümü”, 4 üniversitenin “Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü”, 3 üniversitenin “Tekstil Tasarımı Bölümü”, 1 üniversitenin “Moda Giyim Tasarımı Bölümü”, 1 üniversitenin ise “Tekstil Tasarımı ve Üretimi Bölümü” isimlerini tercih ettikleri görülmektedir.

Bu bölümlerin büyük çoğunluğunda ilk üç yıl ortak tasarım, mesleki, teknik ve sanatsal dersler verilirken son sene boyama, baskı, dokuma, örme, giyim gibi alanlardan birisi seçilerek bu alanda uzmanlık sağlayacak ödev, proje, staj, seminer ve derslerle eğitim tamamlanmaktadır. Bazılarında ise sadece moda, giyim veya tekstil alanında dört yıl eğitim görmek suretiyle ihtisaslaşmaktadır. Araştırmanın üçüncü bölümünde Türkiye’de moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversite ve bölümlerin eğitim öğretim sistemlerinden genel olarak bahsedilmiştir.

6.6.Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Zorunlu Teorik Bilgiye Dayalı Görsel Sanatlar Eğitimi Dersleri

Moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversitelerde okutulan teorik bilgiye dayalı görsel sanatlar eğitimi derslerine bakıldığında; oldukça az bir kısmının zorunlu olarak okutulduğunu görmekteyiz. Bu derslerin birçoğunun seçmeli ders olarak ele alındığı, çok azının zorunlu olarak öğretim programlarında yer aldığı görülmektedir. Öğrencinin seçimine bırakılan teorik görsel sanatlar eğitimi derslerinden birisi tercih edilirken diğerleri alınmamakta veya hiçbirisi tercih edilmeyip başka bir mesleki, teknik veya sosyal içerikli bir ders tercih edilebilmektedir. Halbuki tasarım eğitiminin görsel sanatlar eğitimi üzerine kurulması, teorik görsel sanatlar eğitimi dersleri ile tasarım derslerinin desteklenmesi gerekmektedir.

Sanat Tarihi dersinin 26 bölümden 20’sinde toplam 39 saat işlenerek en çok verilen teorik görsel sanatlar eğitimi dersi olduğu, arkasından 11 bölümde işlenen Çağdaş Sanat Tarihi, 8 bölümde verilen Estetik ve Sanat Felsefesi, 6 bölümde okutulan Uygarlık Tarihi, 4 bölümde işlenen Sanat Toplumbilimi, 2’şer bölümde okutulan Tasarım ve Algı, Kültür Tarihi, Düşünce Tarihi, Türk Sanat Tarihi, Batı Sanatı Tarihi, Sanat Psikolojisi ve Sanat Eserleri Analizinin geldiği ardından sadece 1’er bölümde zorunlu olarak okutulan Görsel Dil, Sanat Kavramlarına Giriş, Rönesans Sanatı, 19. 20. yy Avrupa Sanat Tarihi, Günümüz Dünya Sanatı, Sanat Eleştirisi ve Mitoloji derslerinin geldiği ortaya çıkmaktadır.

Görsel Dil

Sadece Çukurova Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü’nde 1. ve 2. sınıfta toplam 12 saat teorik olarak okutulan ders, öğrencilere görsel bilgi ve beceri kazandırıp, sanat ve sanat kavramları hakkında geniş bilgi vermekte, öğrencinin sanat ve tasarımla ilgili edindiği bilgileri aldığı tekstil eğitimi ile kaynaştırıp yeniden yorumlanmasına olanak sağlamaktadır. Moda ve tekstil tasarımı eğitiminde sadece

bir üniversitede böyle bir dersin verilmesi yetersiz gözükmekte, teorik sanatsal fayda sağlayacak bu dersin diğer üniversitelerde de programlara girmesi gerekmektedir.

Tasarım ve Algı

Bir tasarım eğitimi olan moda ve tekstil tasarımı eğitiminde sosyal algı ve psikoloji bağlamında doğru ve etkin şekilde tasarım öge ve ilkelerinin kavratıldığı bu derste sadece Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü ile Giresun Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde toplam 2 saat teorik olarak verilmektedir. Halbuki moda ve tekstil tasarımına dayanak oluşturacak bu derse müfredatlarda daha çok yer verilmelidir.

Sanat Kavramlarına Giriş

Sanatın ve sanata dair temel kavramların ele alındığı bu ders görsel sanatlar eğitiminin verildiği bir alanda bu eğitime temel oluşturması açısından oldukça kıymetlidir. Bu derste edinilen genel bilgi diğer teorik sanatsal derslere aktararak öğrenim süreci kolaylaşmaktadır. Yine bu dersin de moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversitelerden sadece Mersin Üniversitesi Tekstil Bölümü'nde veriliyor olması, genel tabloya bakıldığında yeterli olmadığını göstermektedir.

Sanat Tarihi

Sanat tarihi dersinin moda ve tekstil tasarımı eğitimi verilen programlardaki yerine bakıldığında 26 bölümden 20'sinde verildiği görülmektedir. Bu oldukça yüksek bir orandır, ancak yeterli değildir. Sanat Tarihi gibi sanat ve tasarım eğitimine temel teorik dayanak oluşturacak bir dersin tüm bölümlerde okutulması gerekmektedir. Özsoy bunu “ Çağdaş görsel sanatlar eğitimi, Sanat Tarihi tarafından beslenen bir alandır” diyerek ortaya koymaktadır (Özsoy, 2007: 91). Görsel sanat eğitiminin verildiği bir alanda Sanat Tarihi dersi olmazsa olmazlardandır. Sanat tarihinin temel ilkelerinin ve dönemlerinin ayrıntılı olarak işlendiği dersin 6 dönem olmak üzere Dokuz Eylül Üniversitesi Moda Giyim Tasarımı Bölümü ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde verildiği, 4 dönem boyunca İstanbul Arel Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü ve Mersin Üniversitesi Tekstil Bölümü'nde yoğun bir

şekilde verildiği tespit edilmiştir. Haftada ortalama 2 saat işlenen ders diğer bölümlerde genellikle 2 dönem verilmektedir. Genel tabloya bakıldığında Sanat Tarihi dersinin çoğunlukla anlaşılıp pek çok moda ve tekstil tasarımı eğitimi programlarında hak ettiği yeri aldığını söylenebilir.

Uygarlık Tarihi

Geçmişten günümüze önemli sosyolojik, politik ve ekonomik etkenlerle şekillenen medeniyetler tarihini işleyen Uygarlık Tarihi dersine bakıldığında 6 üniversiteye bağlı moda ve tekstil tasarımı eğitimi bölümlerinde 2'şer dönem verildiği tespit edilmiştir. Moda ve tekstil tasarımı öğrencisine entelektüel bilgi birikimi sağlayan, geçmişten günümüze giyim, tekstil ve tasarım olaylarının hangi medeniyetlerin, hangi sosyal, politik ve ekonomik durumlarından etkilenerek geldiğini, geliştiğini yorumlamasına olanak sağlayan önemli derslerden birisidir.

Kültür Tarihi

Eski uygarlıkların kültürlerinin ve toplumsal yapılarının incelendiği bu dersin Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü ile Süleyman Demirel Üniversitesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde ilk yıl verildiği tespit edilmiştir. Öğrencilere eski ile yeni kültürleri yorumlamayı öğreten ders tasarım için gereken ilham kaynaklarından birisini oluşturmaktadır.

Düşünce Tarihi

Geçmişte bilim, kültür ve sanat birikimini oluşturan felsefi düşüncenin incelendiği ders öğrencilere geçmişle bugün arasında benzerlikleri ve farklılıkları öğretmekte bu günün felsefi düşüncesini kavrayıp çalışmalarını buna göre şekillendirmelerine katkıda bulunmaktadır. Yapılan araştırmadan bu dersin İstanbul Arel Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü ve Yeditepe Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü tarafından verildiği gözlenmektedir.

Türk Sanat Tarihi

Türklerin ortaya çıkışından günümüze kadar ortaya koydukları sanat eserlerini ve Türk kültürünü inceleyen ders kendi sanatını ve kültürünü tanıyıp bundan faydalanmak isteyen, çalışmalarında esinlenip bu kültür ve sanat birikimini ileriye taşımak isteyen öğrenciler için çok önemli bir derstir. Bu eşsiz ve zengin hazinenin öğrenilip, korunması, geliştirilip geleceğe taşınması öncelikle eğitimcilerin ve sanatçıların sorumluluğundadır.

Ancak bu dersi veren moda ve tekstil tasarımı bölümlerine bakıldığında sadece Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü ile Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü'nde işlendiği ortaya çıkmaktadır.

Batı Sanatı Tarihi

Batı kültür ve sanat birikimi üzerinde duran ders öğrencilere batı sanatı ve kültürü ile sosyal yaşamları hakkında faydalanabilecekleri bilgileri sunmaktadır. Moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren üniversitelerden İstanbul Gelişim Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü ile İstanbul Teknik Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nün bu dersi zorunlu olarak müfredatlarına aldığı görülmektedir.

İstanbul Teknik Üniversitesi'nin SUNY bünyesindeki Fashion Institute of Technology ile olan işbirliği çerçevesinde bu dersi daha gerekli bularak müfredatlarına aldıklarını düşünülebilir.

Rönesans Sanatı

14.yy'ın ortalarında İtalya'da doğarak 15. ve 16. yy'da Avrupa'ya yayılan edebiyat, bilim ve sanatta uyanışın olduğu Rönesans döneminin sanat anlayışı, sanat eserleri ve sanatçıları üzerinde durulan ders tasarım öğrencilerine teorik bağlamda dayanak oluşturan kültür derslerinden birisidir. Bu dersin ise sadece İstanbul Bilgi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde verildiği belirlenmiştir.

19. ve 20. Yüzyıl Avrupa Sanat Tarihi

19. ve 20. yy'da Avrupa'nın kültür ve sanat tarihini ele alan ders sadece Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde 4. dönemde haftada 2 saat teorik olarak işlenmektedir.

Çağdaş Sanat Tarihi

Bazı üniversitelerde Çağdaş Sanat Tarihi ve Yorumu, Çağdaş Sanat Tarihi ve Akımları şeklinde ele alınan ders toplam 11 bölümde ve ikinci sınıftan itibaren okutulmaktadır. Bu derse zemin oluşturan genel sanat tarihi dersinin alınması koşuluyla dersin işlenişin ikinci yıldan itibaren gerçekleştirildiği düşünülebilir. 19. yy ortalarından 20 yy'a dek sanatsal gelişmelerin ve sosyo-kültürel, sosyo-politik olayların sanat hareketleriyle etkileşimi ve dönemin sanat akımlarının kavrandığı ders tasarım öğrencilerine oluşturacağı teorik, kültürel ve sanatsal temel zemin açısından oldukça önemli bir derstir. Teorik bilgiye dayalı bir görsel sanatlar eğitimi dersi olarak tüm moda ve tekstil tasarım bölümlerinde mutlaka ders planlarına dahil edilmelidir.

Günümüz Dünya Sanatı

Günümüz Dünya Sanatının, çağımızın sanat anlayışının ve sanat eserlerinin değerlendirilmesine dayanan dersi Mersin Üniversitesi Tekstil Bölümü 7. ve 8. dönemde haftada 2 saat olmak üzere işlenmektedir. Yeni sanat görüşlerinin ve sanat uygulamalarının işlendiği ders konu içeriği bakımından moda ve tekstil tasarımı eğitimine sanatsal bağlamda önemli oranda destek sağlamaktadır. Moda ve tekstilin önemli ölçüde etkilendiği sanat akımları olan soyut dışavurumculuk, pop art, yeni gerçekçilik, foto gerçekçilik, kinetik sanat, optik sanat, minimal sanat, kavramsal sanat, arazi sanatı, yoksul sanat gibi konuları içermektedir (Mersin Üniversitesi, 2011).

Estetik ve Sanat Felsefesi

Estetik ve Sanat Felsefesi dersi toplam 8 moda ve tekstil tasarımı bölümünde zorunlu olarak okutulmaktadır. Genellikle 2. ve 3. sınıfta verilen haftalık ders saati 2

ile 8 saat arasında değişmektedir. Estetik beğenin, fikir ve dūşünce sisteminin kazandırılmak istendiği tasarım eğitiminde estetik ve sanat felsefesi dersi ders programında mutlaka bulunması gereken en önemli teorik görsel sanatlar eğitimi derslerinden birisidir. Güzellięin doğasını, sanat ve yaratıcılığı konu alan bu ders moda ve tekstil tasarımı eğitiminde tasarımlara değer katacak felsefi temelin ve görüşün kazandırılması için olmazsa olmazlardandır.

Sanat Toplumbilimi

Sanat ve toplum ilişkisini sosyoloji bilimi üzerinden açıklayan dersin moda ve sosyoloji ilişkisi düşünöldüğünde öğrencinin sanatın toplumsal doğasını anlayıp moda ve sosyoloji açısından ilişkiler kurabilmesine ve bunları kendi yaratı temeline yerleştirmesi için gerekli olan teorik bir sanat eğitimi dersidir. Verildiği bölümlere bakıldığında Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü, Dokuz Eylül Üniversitesi Moda Giyim Tasarımı Bölümü, Dokuz Eylül Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü ile Mersin Üniversitesi Tekstil Bölümlerinde 3. ve 4. Sınıf eğitim programlarında işlendiği tespit edilmektedir.

Sanat Psikolojisi

Sadece Dokuz Eylül Üniversitesi Moda Giyim Tasarımı Bölümü ve Tekstil Tasarımı Bölümünde verilen Sanat Psikolojisi dersi sanatçının sanatını icra ederken içinde bulunduğu psikoloji ile eseri algılayan kişinin içinde bulunduğu psikolojik durumu incelemekte. Tasarım ve tasarım nesnesi üzerine kurulabilecek bu ilişki sanat psikolojisi dersinin de moda ve tekstil tasarımı eğitimi için anlamını ortaya çıkarmaktadır.

Sanat Eserleri Analizi

Öğrencilere eleştirel bir bakış açısı kazandırmayı amaçlayan Sanat Eserleri Analizi dersinin Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü ile Beykent Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü'nde 8. Dönemde haftada 2 saat işlendiği görölmektedir. Halbuki sanat eserini analiz edebilen öğrencinin tasarım

nesnesine de aynı eleştirel gözle bakabilmesi bu dersin moda ve tekstil tasarımı eğitimi öğrencileri üzerindeki faydasını göstermektedir.

Sanat Eleştirisi

Yine öğrencilere eleştirel bir bakış açısı kazandırmayı hedefleyen Sanat Eleştirisi dersi, eleştiri kriterlerini, sanat terimleri ve yorumlama dilini öğrencilere kazandırarak sanatsal anlamda eleştiri yazısı yazabilmelerini amaçlamaktadır. Bu dersin de sadece İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü tarafından 4. Dönemde haftada 2 saat olarak işlendiği anlaşılmaktadır.

Mitoloji

Öğrencilerin hayal güçlerini ve tasarımlarını teorik bağlamda destekleyen Mitoloji dersinin sadece Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü tarafından 2. Dönemde 2 saat verildiği görülmektedir.

Elde edilen bu sonuç “Türkiye’de moda ve tekstil tasarımı eğitiminde yer alan zorunlu, sanatsal teorik bilgiye dayalı görsel sanatlar eğitimi dersleri yeterli değildir” ve “Türkiye’de moda ve tekstil tasarımı eğitiminde yer alan zorunlu, sanatsal teorik bilgiye dayalı görsel sanatlar eğitimi dersleri haftalık işlenen ders saati bakımından yeterli değildir” denencelerini destekler niteliktedir.

6.7. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Moda ve Tekstil Tasarımı Eğitimi Veren Üniversitelerde Okutulan Zorunlu Uygulamaya Dayalı Görsel Sanatlar Eğitimi Dersleri

Moda ve tekstil tasarımı eğitiminin verildiği bölümlerin ders programları incelendiğinde zorunlu olarak okutulan uygulamaya dayalı görsel sanatlar eğitimi derslerinin oldukça az olduğu görülmektedir. Yaratıcılık ve estetik becerinin kazandırıldığı bu derslerden pek azı programlarda zorunlu olarak ele alınmakta, çoğu seçmeli ders olarak listelerde kalmaktadır. Genel tabloya bakıldığında 26 bölümden 24’ünde verilen Temel Sanat Eğitimi dersinin öğretim planlarında en yaygın ve en fazla saat işlenen görsel sanatlar eğitimi dersi olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu dersi 18 ayrı bölümde okutulan Desen Çizimi dersi izlemektedir. Daha sonra gelen Moda

Resmi dersi toplam 12 moda ve tekstil tasarımı bölümünde zorunlu olarak okutulmaktadır. Daha sonra 5 bölümde okutulan Tasarıma Giriş ve Teknik Çizim, 4 bölümde verilen Serbest Resimleme ve Teknik Resim / Perspektif, 3 bölümde işlenen Renk, 2 bölümde ele alınan Desen Geliştirme ve 1 bölümde okutulan Artisttik Anatomi ile Moda İçin Çizim ve Sunum Teknikleri dersleri gelmektedir. Genel sıralamadan da çıkarılacağı gibi bu dersler sanki önem sırasına göre dizilmiştir. Temel Sanat Eğitimi tasarım eğitiminin temel taşıdır ve mutlaka moda ve tekstil tasarımı bölümlerinde okutulmalıdır. Desen Çizimi de hayallerini ve fikirlerini resimle anlatacak bir bölüm için eğitimin en zaruri derslerinden birisidir. Moda Resmi dersi de moda eğitimiyle birlikte mutlaka alınması gereken bir derstir. Serbest Resimleme dersi fikirlerini kağıda resmeden öğrenciye büyük fayda sağlarken; Teknik Çizim ve Teknik Resim/Perspektif dersleri özellikle öğrencilerin tasarımlarının üretici kimselere aktarılmasında orantısal, temiz, açık, net ve kurallı yapılarıyla kolaylık sağlamaktadırlar. Desen Geliştirme dersi ise özellikle tekstil tasarımı yapacak adaylar için zaruri bir koşuldur. Tasarıma Giriş dersi, Temel Sanat Eğitimi dersi içerisinde; Renk dersi, Temel Sanat Eğitimi dersi ve Moda Resmi dersi içerisinde, Artisttik Anatomi ile Moda İçin Çizim ve Sunum Teknikleri dersleri Moda Resmi dersi içerisinde verilebileceği gibi ayrıca detaylı olarak da ele alınabilir.

Tüm bu derslerin önemini vurgu yapar şekilde Erbay “Pek çok görev ve meslekte belli miktarda pratik çizim yapabilme becerisi ifadeye yardımcı olması bakımından bir avantajdır. Bilimde anlatımsal, şematik ve analitik çizimler bilginin birikimi ve iletişimi için çok gereklidir” demiştir (Erbay, 1997: 24). Tasarıma dayanan ve dayanmayan tüm meslek gruplarının pratik çizim kabiliyetinden faydalanabileceği kastedilmiştir. Öyleyse tasarıma dayalı olan moda ve tekstil tasarımı eğitimi hiçbir zaman bu derslerden ayrı düşünülemez.

Temel Sanat Eğitimi

Temel sanat eğitimi dersinin bölümlere göre farklı isimler altında okutulduğu görülmüştür. Temel Tasarım Eğitimi, Sanat ve Tasarım Stüdyosu, Sanat ve Tasarım bu dersin verildiği farklı adlar olarak kullanılırken Temel Sanat Eğitimi İki Boyutlu

Tasarım ve Temel Sanat Eğitimi Üç Boyutlu Tasarım şeklinde iki parçaya bölünerek de işlenmiştir.

Görsel sanatların temel dilini öğretmeyi amaçlayan ders tasarımın da zeminini oluşturmaktadır. Bu dersin verildiği moda ve tekstil tasarımı bölümlerine bakıldığında 26 bölümden 24'ünde bu dersin ilk yılda dört ile otuz iki saat arasında verildiği görülmektedir. Tasarım eğitiminin temelini oluşturduğu için ilk yıl ele alınan bu ders işlenen saat açısından oldukça farklılıklar sergilemektedir. Dokuz Eylül Üniversitesi Moda Giyim Tasarımı Bölümü ile Tekstil Tasarımı Bölümü'nde 32 saat işlenirken Giresun Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde sadece 4 saat, Gazi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde sadece 6 saat işlenmektedir. Aradaki bu büyük farklılık oldukça dikkat çekicidir. Tasarım bölümü adı altında mezun verilecek bir bölümün tasarımın temeli olan temel sanat eğitimine yeterli önemi verememesi büyük eksikliklerdir. Zira moda ve tekstil tasarımında da temel tasarımın ilke ve elemanlarının doğru ve etkili bir biçimde kullanılması esastır. Diğer bölümlere bakıldığında iki dönem boyunca yedi bölümde 12 saat, dört bölümde 14 saat, yedi bölümde 16 saat, bir bölümde de 28 saat verildiği belirlenmektedir. Genel görüntüye bakıldığında moda ve tekstil tasarımı eğitiminde temel sanat eğitimine verilen önem açıktır. Ancak yeterli değildir. Bireyin tasarımda kullanacağı yaratıcı güçlerini ve becerisini ortaya çıkarmayı amaçlayan, görsel algılarını kullanıp, denetleyip tasarımlarına aktarabilmesine olanak veren görsel sanatlar eğitiminin başlangıcı diyebileceğimiz temel sanat eğitimi tüm moda ve tekstil tasarımı eğitim programlarında birinci dönem haftada en az 8 saat, ikinci dönem haftada en az 8 saat olmak üzere toplam en az 16 saat okutulmak zorundadır.

Tasarıma Giriş

Tasarım İlke ve Uygulamaları adı altında da verilmektedir. Tasarımın doğasının ve ilkelerinin aktarıldığı ders bir tasarım öğrencisinin mutlaka bilip faydalanması gereken bilgileri içermektedir. Sanatı, sanatsal olayları ve sanat hareketlerini kavrayan öğrenci bunları tekstil ve moda tasarımı ile ilişkilendirip özgün önermelerde bulunmakta, bu önermeleri hayata geçirmektedir. Temel sanat eğitimi içerisinde de aktarılacak dersin verildiği bölümlere bakıldığında Dokuz

Eylül Üniversitesi Moda Giyim Tasarımı Bölümü, Okan Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü, Yeditepe Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü, Anadolu Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü ve Çukurova Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümlerinde işlendiği görülmektedir.

Desen Çizimi

Figür Çizimi ve Modelden Resim isimleri altında da karşımıza çıkan bu ders tasarım öğrencilerinin özgün tasarımlarını oluşturabilmeleri için gerekli olan resimsel altyapıyı kazandırmaktadır. Erbay “Canlandırabilme ve fikirlerini kağıda dökebilme yeteneğini hem sanatsal, hem de bilimsel mesleklerdeki kişilerin eğitimsel başarılarına katkıda bulunmaktadır” diyerek oluşturulan bu resimsel altyapının önemine değinmiştir (Erbay, 1997: 11). Görsel algıyı geliştiren ve insan anatomisini anlamaya dayalı olan bu ders tasarım öğrencilerini özgün stilize figürlerini çizebilmeleri için çok önemli bir dayanak oluşturmaktadır. Vücut yapısını ve duruşunu bu dersle kavrayan öğrenci çizim becerileri kazanarak çizdiği figürleri hayal ettiği şekilde stilize edebilmekte, bu figürleri kullanarak tasarımlarını yansıtabilmektedir. Yani bu ders moda illüstrasyonunun ilk koşuludur. Yurt dışındaki moda tasarımı eğitimi veren kurumlarda da desen ve modelden çizimler yapılmakta, moda silüetleri figürle yapılan çalışmalardan elde edilmektedir. Türkiye’deki mevcut duruma bakıldığında 26 moda ve tekstil tasarımı bölümünden sadece 18’inde değişen haftalık ders saatleri ile ayrı bir ders olarak ele alındığı, birkaç üniversitede de temel sanat eğitimi içerisinde verildiği belirlenmiştir.

Görsel algılamanın ve figürel çizimin altyapısını oluşturan bu dersin eğitimin ilk yılında en az haftada 4 saat özellikle bütün moda eğitimi veren bölümlerce işlenmesi gerekmektedir.

Serbest Resimleme

Çizim Anlatım ve Görsel Araştırma Çizimleri adları altında da karşımıza çıkan ders farklı nesnelerin model olarak kullanıldığı serbest çizim ve renklendirme çalışmalarını içermektedir. Ayrı işlendiğinde daha detaylı ve faydalı olacağı düşünülen bu dersin uygulamaları bazı bölümlerce Temel Sanat Eğitimi dersi

içerisinde de alınmaktadır. Temel Sanat Eğitimi dersine gerekli ve yeterli süre verildiği takdirde bu dersi de içine alacak şekilde işlenebilir. Mevcut duruma bakıldığında Beykent Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, İstanbul Bilgi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü, Marmara Üniversitesi Tekstil Bölümü ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümlerinde uygulamaya dayalı olarak verildiği ortaya koyulmaktadır.

Desen Geliştirme

Bitkisel canlı objelerin araştırma çizimleriyle tanımlanmasının ardından stilize edilerek motif haline getirildiği; bunların farklı düzenleme ve tasarımlarından elde edilen değişik kompozisyonlarının kumaş ve yüzey düzenlemelerinde desen olarak kullanıldığı bu ders başka tasarım derslerinin içerisinde beraber olarak da işlenmektedir. Ancak özellikle tekstil tasarımdaki önemi düşünüldüğünde ders programlarında ayrı bir ders olarak detaylı bir şekilde zaman ayrılması gerekmektedir. Ders programlarına bakıldığında sadece İstanbul Aydın Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü ile Çukurova Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümlerinde ayrı birer ders olarak verildiği tespit edilmektedir.

Teknik Resim/Perspektif

Öğrencilere tasarladıkları ürünleri iki veya üç boyutlu olarak çizebilme, perspektif kurallarını uygulama yetisi kazandıran bu dersin Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü, Işık Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü, Süleyman Demirel Üniversitesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü ile Giresun Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümlerinde haftada ortalama 3 veya 4 saat verildiği gözlenmektedir. 26 bölümden sadece dört bölümde işleniyor olması bu dersinde yeterince öneminin anlaşılmadığını göstermektedir.

Teknik Çizim

Diğer tasarım derslerinin içerisinde de yer aldığı görülen bu ders tasarlanan ürünlerin daha iyi anlaşılması için ölçü ve orana sadık kalınarak yapılan tüm teknik detayları anlaşılır bir şekilde içeren çizim çeşididir. Tasarımları üretecek kişilerin

teknik çizimi ellerine aldıklarında tüm detaylarıyla tasarımcıya danışmaya gerek kalmaksızın anlayabilmeleri gerekmektedir. Tasarımların ticari ürüne dönüştürülmesinin gerektiği tekstil ve moda sektöründe anlaşılır teknik ürün çizimleri yapabilmek önemli bir meziyettir. Bu dersi veren bölümler incelendiğinde sadece 5 üniversitenin moda ve tekstil bölümlerinde veriliyor olması bu derse de gereken önemin verilmediğini göstermektedir. Beykent Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Dokuz Eylül Üniversitesi Moda Giyim Tasarımı Bölümü, İstanbul Aydın Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü, Yeditepe Üniversitesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü ve Gazi Üniversitesi Tekstil Tasarımı ve Üretimi Bölümlerinin bu dersi ders planlarına yerleştirildikleri görülmektedir.

Renk

Tamamen renk bilgisinin verildiği ve uygulamalarının yapıldığı dersin İstanbul Teknik Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü, Okan Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü ve Giresun Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümlerinde ayrı bir ders olarak verildiği belirlenmektedir. Yapılan araştırmalarda tüketicilerin ilk tepkisini renge verdiği ortaya konulmuştur (Jones, 2009: 112). Moda ve tekstil tasarımcısı renk kontrastları ve uyumlarını, renk kombinasyonlarını, renklerin algısal etkisini, psikolojik etkilerini, renk ve form ilişkisini vb. iyi bilmeli, yılın renk modasını hangi mevsim hangi renkleri kullanması gerektiğini, giysi türüne ve hedef kitlesine göre renk seçimini ve daha pek çok renkle ilgili detayı bilmek zorundadır. Tasarım dersleri ile beraber verilebilecek renk bilgisi ve uygulamaları ayrı bir ders olarak da tercih edilebilmektedir.

Artistik Anatomi

Sadece Atılım Üniversitesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümünde verilen ders de insan vücudunun anatomik yapısının anlaşılmasının ardından figürler stilize edilerek hareketli moda figürleri elde edilmektedir. Moda resmi açısından önem taşıyan bu ders moda resmi içerisinde dersin başlangıcında, desen dersi içerisinde dersin sonunda veya ayrıca işlenebilir.

Moda Resmi

Moda Grafîgi veya Moda İllüstrasyonu ismiyle de karşımıza çıkan Moda Resmi zihinde tasarlanan giysinin anlatılması için en etkili derstir. Hiçbir sözel veya yazısal anlatım biçimi resmin anlatma gücüne erişemez. Moda Resmi ile hayal edilen giysi görselleştirilirken, giysinin hangi özelliklerinin vurgulanıp hangi özelliklerinin hafifletileceği, kumaşın vücutta sarılımı ve dökümü hangi malzeme ve aksesuarlarla zenginleştirileceği, renginin, dokusunun nasıl olacağı izleyiciyi etkileyecek çarpıcılıkta sunulmaktadır. Moda resmi yapabilmek için gelişmiş bir çizgi, gelişmiş bir renk zevki, yaratıcı zeka ve çağdaş düşünce yapısına sahip olmamız gerekmektedir (Pektaş, 1994: 8).

Yapılan araştırmada 26 moda ve tekstil tasarımı bölümlerinden 12'sinde bu dersin zorunlu olarak işlendiği belirlenmiştir. Diğer bölümlerde seçmeli olarak alınmasının sebebi çoğunda son sınıfa gelen öğrencinin baskı, dokuma, örme, giyim sanat dallarından birisini tercih etmesi olabilir. Giyim dışında tercih yapan öğrencilere bu dersi verme gereği duymamış olabilirler. Ancak moda eğitimi alan her öğrencinin zorunlu olarak alması gereken temel derslerden birisidir.

Moda İçin Çizim ve Sunum Teknikleri

Serbest çizim tekniklerinin aktarıldığı derste karışık sunum ve renklendirme çalışmalarıyla kavramsal ve sunuma yönelik çizimler yapılmaktadır. Sadece İzmir Ekonomi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümünde verilen ders içeriği moda resmi dersiyle birlikte verilebilir.

Elde edilen bu sonuç "Türkiye'de moda ve tekstil tasarımı eğitiminde yer alan zorunlu, sanatsal uygulamalı bilgiye dayalı görsel sanatlar eğitimi dersleri yeterli değildir" ve "Türkiye'de moda ve tekstil tasarımı eğitiminde yer alan zorunlu, sanatsal uygulamalı bilgiye dayalı görsel sanatlar eğitimi dersleri haftalık işlenen ders saati bakımından yeterli değildir" denencelerini desteklemektedir.

BÖLÜM VII

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sanayileşmenin hızla ilerlediği ülkemizde tekstil ve moda sektörü en önde gelen alanlardandır. Son 30 yılda ülke için önemli bir gelir ve istihdam kaynağı olan sektör üretim gücünü arttırarak global pazardaki yerini almıştır. Gelişmekte olan ülkeler arasında sayılan Türkiye için bilgi ve teknoloji çağına geçmeden önce yetiştirdiği kalifiye eleman ve biriktirdiği sermaye ile ülke ekonomisinde çok önemli bir yere sahiptir. Ancak bugün tekstil ve moda sektörü duraklama hatta gerileme dönemine girmiştir.

Ülkemizin artan refah seviyesiyle gelişmekte olan ülkeler arasından sıyrılıp gelişmiş ülkeler kategorisine girmesinin zamanı gelmiştir. Kotaların kalktığı sınır aşırı ve deniz aşırı ülkelerle ticaretim yapıldığı günümüzde, daha ucuz işçilik ve daha ucuz maliyet gerektiren tekstil sektöründe rekabet edebilmenin şartları da değişmiştir. Ülkemizde izlenen para politikaları da bu sektöre ekstra zorluklar getirmiştir. Yıllardan beri kendisini tekstil sektöründe kanıtlamış, gelişmiş ülkelerin fason üreticiliğini yapan Türkiye artık kendi markalarını yaratarak, perakendeciliği geliştirip, işçiliğin ve maliyetlerin düşük olduğu ülkelerde üretim yaptırmak zorundadır.

Gürsoy “Özgün bir tasarım olmadan bir markanın yürümesi ya da bir ürünün benimsenmesi mümkün değildir” demektedir (Gürsoy, 2010: 405). Markalaşma sürecinde dikkat çekilen nokta “özgün bir tasarım” yapabilmektir. Peki, bu özgün tasarımlar nasıl yapılabilir? Bir kere özgün olabilmek için özgür düşünmek gerekmektedir. Tasarım olabilmesi içinse estetik şekilde düzenlenmelidir. Biz bu özgür düşünce yapısını ve estetik biçim verebilme yetisini nasıl kazanırız? Elbette ki bunun açık ve net bir cevabı vardır. Görsel sanat eğitimi temelli endüstriye yönelik tasarım eğitimi ile.

Günümüz tekstil ve moda sektörünün en önemli sorununa çözüm getirebilmek ve bu sektörü ayakta tutabilmek için markalaşma sürecine yönelik ve bu süreçteki en önemli adımlardan birisi olan tasarım sorunu çözülmek zorundadır. Nitelikli bir

tasarımcının yetişebilmesi için tasarımcının eğitimine odaklanmak gerekmektedir. Bu amaçla yapılan araştırmada tekstil ve moda tasarımcısı yetiştiren lisans düzeyinde eğitim veren bölümlerin dersleri incelenerek, özgün ve estetik tasarımlar yapılabilmesi için gerekli olan görsel sanatlar eğitimi derslerine ne kadar yer verildiği araştırılmıştır.

Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde; Türkiye’de lisans düzeyinde 2011/2012 öğretim yılında 24 üniversitenin 26 ayrı bölümünde moda ve tekstil tasarımı eğitimi verildiği tespit edilmiştir. Bu sayı hemen hemen yeterli görülmektedir. Ancak yeni bölümler açılmaz anlamına gelmemektedir. Moda ve tekstil tasarımı eğitimi verilen bu bölümlere öğrenciler çoğunlukla özel yetenek sınavı ile kabul edilmektedir. Tasarım ağırlıklı eğitimde bu olması gereken ve beklenen bir sonuçtur. Bu bölümlerin çoğunun moda ve tekstilin merkezi olan İstanbul’da yer aldığı belirlenmiştir.

Moda ve tekstil tasarımı eğitimi genellikle güzel sanatlar fakültesi bünyesinde moda ve tekstil tasarım eğitimi bir arada olmak üzere verilmektedir. Sadece moda tasarımı veya sadece tekstil tasarımı eğitimi veren bölümler daha azınlıktadır. Bu bölümlerden İTÜ’nün SUNY ile işbirliği çerçevesinde İstanbul’da başlayan eğitimin New York’ta tamamlanması farklılığı ile dikkat çekmektedir.

Moda ve tekstil tasarımı eğitimi bölümlerinin çoğunda öğrenci son yıl kendi isteğine göre baskı, dokuma veya örme gibi tekstil alanlarından birisinde veya kadın, erkek, iç giyim gibi giyim alanlarından birisinde uzmanlaşmaktadır. Bölümlerin tamamında sektör eğitimine yönelik staj çalışması zorunluluğu bulunmaktadır.

Bu bölümlerde zorunlu olarak okutulan teorik bilgiye dayalı görsel sanatlar eğitimi derslerine bakıldığında Sanat Tarihi, Çağdaş Sanat Tarihi, Estetik ve Sanat Felsefesi ile Uygarlık Tarihi derslerinin daha çok eğitim programlarına girebildiği, diğer derslerinse çok azının zorunlu olarak programlarda yer alıp çoğunun seçmeli ders olarak verildiği, birçoğunun ise hiç yer almadığı ortaya çıkmıştır.

Halbuki yapılacak tasarımlara önemli teorik dayanak oluşturan bu dersler tasarımcı adayının entelektüel yönünü geliştirerek yaptığı çalışmalara temel zemin

oluşturmaktadır. Erbay “Bireyin bir değer yaratabilmesi için daha önce yapılan değerlerden haberdar olması gereklidir” şeklinde teorik çerçeveyi oluşturacak bu derslerin önemine kısaca değinmiştir (Erbay, 1997: 30).

Çalışmada ele alınan teorik bilgiye dayalı görsel sanat eğitimi derslerinden içerisinde Batı ve Türk Sanatı bulunmak üzere ayrıntılı Sanat Tarihi, 20. yy. sanat hareketlerini içermek üzere Çağdaş Sanat Tarihi, Estetik ve Sanat Felsefesi derslerinin mutlaka moda ve tekstil tasarımı eğitimi programlarının tamamına girmesi gerekmektedir.

Yine bu bölümlerde zorunlu olarak okutulan uygulamaya dayalı görsel sanat eğitimi derslerine bakıldığında Temel Sanat Eğitimi, Desen Çizimi, Moda Resmi derslerinin öne çıktığı görülmektedir. Diğer derslerin pek azı müfredatlara girebilirken çoğu seçmeli olarak alınmış veya hiç alınmamıştır.

Bauhaus okulunun kurulmasından sonra bu eğitim akımının etkisiyle Türkiye’de de açılmış olan endüstriye yönelik sanat ve tasarım eğitimi okulları sonradan değişikliğe uğrayıp genellikle tamamen sanata yönelik eğitim vermeye devam etmişlerse de bünyelerinde ki tekstil tasarımı bölümlerini korumuşlardır. Ancak son yıllarda hızla açılan birçoğu vakıf üniversitesine bağlı bölümlerle, devlet üniversitesine bağlı bölümler genellikle görsel sanat eğitimi yeterli düzeyde vermeden endüstriye yönelik tasarım eğitimine geçmiş bazıları ise sadece üretim sürecine odaklı olarak kalmıştır.

Oysaki tekstil ve moda tasarımı için de geçerli olan temel tasarım elemanlarını tanımadan, prensiplerini bilmeden bunlarla yaşantılar kazanıp yaratıcı ve estetik beğeni kazanılmadan tasarım olmaz. Desen Çizimi olmadan vücut anatomisi tanınmadan vücudun hareket kabiliyeti bilinmeden stilize moda çizimleri çizilemez. Tasarımın omurgası olan Temel Sanat Eğitimi verilmeden tekstil deseni tasarlanamaz. Renk bilgisi olmadan hiçbir şekilde giyim ve tekstil tasarımı yapılamaz. Teknik Resim/Perspektif ve Serbest Resimleme uygulamaları olmadan resimsel alt yapı kazanılamaz. Teknik Çizim bilinmeden endüstriye yönelik üretim

için oluşturulan tasarımlar üreticiye anlatılamaz. Moda Resmi olmadan moda tasarım eğitimi olmaz.

Araştırmada ele alınan uygulamaya dayalı görsel sanat eğitimi derslerinden ağırlıklı olarak Temel Sanat Eğitimi, Desen Çizimi, Teknik Çizim ve Moda Resmi dersleri tüm moda ve tekstil tasarımı eğitim programlarına yerleştirilmelidir. Kısaca görsel sanatlar eğitimi dersleri olmadan yenilikçi, sorgulayıcı, estetik, yaratıcı, sezgisel düşünce gücü ve tasarım olmaz.

Elde edilen bu sonuçlar ışığında;

- Moda ve tekstil tasarımı eğitimi programları görsel sanatlar eğitimi temelinde endüstriye dönük olarak tekrar geliştirilip yapılandırılmalıdır.
- Teorik ve uygulamaya dayalı estetik bilgi ve beceri eğitimi veren görsel sanatlar eğitimi dersleri mevcut eğitim programlarında daha çok yer almalıdır.
- Program geliştirme sürecinde yurt dışında moda ve tekstil tasarımı eğitimi veren kurumların yapısı ve eğitim sistemleri incelenerek katkı sağlanabilir.
- Dünyaca ünlü modacıların eğitimleri ve ünlü moda evlerinin çalışma sistemleri incelenerek programa katkı sağlanabilir.
- Moda ve tekstil tasarımı endüstrisi ile iş birliği yapılarak eğitim ihtiyacı belirlenebilir.

KAYNAKÇA

- Alpan, Zeki (2003). Örtünmeden Giyinmeye: Terzilik ve Modanın Dünü, Bugünü ve Yarını. 19 Haziran 2003. İstanbul: İTO Yayınevi, 43-53.
- Anadolu Üniversitesi. https://www.anadolu.edu.tr/akademik/yo_endsan/modatasarimi_bolumu/, Erişim Tarihi: 08.06.2011.
- Anadolu Üniversitesi. https://www.anadolu.edu.tr/ogrenci_isleri/catalog/endyo.pdf, Erişim Tarihi: 08.06.2011.
- Arslan, Aypek Asuman ve Eyiol, Pınar (2007). Bauhaus Okulu'nun Endüstri Tasarımına Katkıları ve Ülkemizdeki Yansımaları. Mesleki Eğitim Fakültesi Dergisi, 2/2, 292-300.
- Artut, Kazım (2006). Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Atılım Üniversitesi. <http://mod.atilim.edu.tr/about.php?icerik=169>, Erişim Tarihi: 08.06.2011.
- Atılım Üniversitesi. <http://mod.atilim.edu.tr/about.php?icerik=161>, Erişim Tarihi: 08.06.2011.
- Atılım Üniversitesi. http://mod.atilim.edu.tr/undergrad_courses.php, Erişim Tarihi: 10.06.2011.
- Barbarosoğlu, Fatma K. (2009). Moda ve Zihniyet (4. Baskı). İstanbul: İz Yayıncılık.
- Beykent Üniversitesi. http://yeni.beykent.edu.tr/WebProjects/Web/GuzelSanatlar_Detay.php?CategoryId=52, Erişim Tarihi: 08.06.2011.
- Beykent Üniversitesi. http://www.beykent.edu.tr/WebProjects/Web/GuzelSanatlar_Detay.php?CategoryId=56, Erişim Tarihi: 08.06.2011.
- Çağdaş, Miyase (2002). Kadın Giyiminde Kapanma Payı ve Yaka Çizim Teknikleri (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Çakar, Gülşen E., Kişoğlu, Sevil ve Bayraktar, Fatma (2003). Temel Tasarım Bilgisi (1. Baskı). İstanbul: Ya-pa Yayıncılık.

Çanakkale 18 Mart Üniversitesi. <http://gsf.comu.edu.tr/pages/bolumler/pages/tekstil/>, Erişim Tarihi: 12.06.2011.

Çatbaş Uğur (2003). Örtünmeden Giyinmeye: Terzilik ve Modanın Dünü, Bugünü ve Yarını. 19 Haziran 2003. İstanbul: İTO Yayınevi, 7-8.

Çukurova Üniversitesi. <http://www.cukurova.edu.tr/fakulteler/gsf/tekstil.asp>, Erişim Tarihi: 08.06.2011.

Dokuz Eylül Üniversitesi. http://web.deu.edu.tr/etn/htm/tr_01b.htm, Erişim Tarihi: 08.06.2011.

Dokuz Eylül Üniversitesi. http://web.deu.edu.tr/etn/htm/tr_03_03_02.htm, Erişim Tarihi: 07.05.2011.

Dokuz Eylül Üniversitesi. <http://web.deu.edu.tr/gsf/index.php/tekstil-ve-moda-tasarm-boeluemue>, Erişim Tarihi: 10.05.2012.

Erbay, Mutlu (1997). Plastik Sanatlar Eğitiminin Gelişimi (1. Baskı). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Gazi Üniversitesi. <http://www.stf.gazi.edu.tr/bolumler/Tekstil/misyon.php>, Erişim Tarihi: 08.06.2011.

Gazi Üniversitesi. http://www.stf.gazi.edu.tr/bolumler/Tekstil/genel_bilgi.php, Erişim Tarihi: 08.06.2011.

Gazi Üniversitesi. <http://www.stf.gazi.edu.tr/bolumler/Moda/misyon.php>, Erişim Tarihi: 08.06.2011.

Gazi Üniversitesi. http://www.stf.gazi.edu.tr/bolumler/Moda/genel_bilgi.php, Erişim Tarihi: 08.06.2011.

Giresun Üniversitesi. http://sebinubyo.giresun.edu.tr/fileadmin/user_upload/bolum_bilgi_formu/blm_bilgi_formu_moda.pdf, Erişim Tarihi: 15.10.2011.

Giresun Üniversitesi. <http://sebinubyo.giresun.edu.tr/index.php?id=268>, Erişim Tarihi: 15.10.2011.

Gökay, Melek (2004). Modanın Görsel Kültür ve Eğitimindeki Yeri. Eğitim ve Bilim, V29, N133, 39-46.

Gökay, Melek (2009). Görsel Sanatlar Eğitimi. (Ali Osman Alakuş, Levent Mercin). Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Eğitimi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 13-18.

Görmüş, Alper (1999). Mithat (1. Baskı). İstanbul: Tanıtımevi Ltd. Şti.

Gürsoy, A. Tahir (2010). Giyim Kültürü ve Moda (1. Baskı). İstanbul: Türkiye Tekstil Sanayi İşverenleri Sendikası Yayını.

Haliç Üniversitesi. <http://www.halic.edu.tr/gsf/tekstil-moda.genel>, Erişim Tarihi: 15.10.2011.

Haliç Üniversitesi. <http://www.halic.edu.tr/gsf/tekstil-moda.icerik>, Erişim Tarihi: 15.10.2011.

Işık Üniversitesi. http://www.isikun.edu.tr/akademik/detay_guzelsanatlar_moda.aspx?SectionID=PajLVllbIEQ6jUzffMP5rQ%3d%3d&ContentId=vluPfBUgUIuXyY4PysG92g%3d%3d, Erişim Tarihi: 15.10.2011.

Işık Üniversitesi. http://www.isikun.edu.tr/images/akademik/gsf/moda/22092011_MTT_DERS%20%C4%B0%C3%87ER%C4%B0KLER%C4%B0%20TAMAMI_2011-2012%20%281%29.pdf, Erişim Tarihi: 15.10.2011.

İçbilen, Gönül (Ekim 1990). Giyim Hazırlama Sanatı Üzerine, Tekstil ve Makine, 23/4, 275-277.

İstanbul Arel Üniversitesi. http://www.arel.edu.tr/arel/akademik/fakulteler/guzel_sanatlar/moda_tekstil/ders_icerikleri.html, Erişim Tarihi: 15.10.2011.

İstanbul Arel Üniversitesi. http://www.arel.edu.tr/arel/akademik/fakulteler/guzel_sanatlar/moda_tekstil/index.html, Erişim Tarihi: 15.10.2011.

İstanbul Aydın Üniversitesi. http://www.aydin.edu.tr/fakulteler/guzel_sanatlar/icerik/moda/2009_2010_dersicerik_moda_tr.pdf, Erişim Tarihi: 15.10.2011.

İstanbul Aydın Üniversitesi. http://www.aydin.edu.tr/fakulteler/guzel_sanatlar/?id=2, Erişim Tarihi: 15.10.2011.

İstanbul Bilgi Üniversitesi. [http://www.bilgi.edu.tr/tr/programlar-ve-okullar/yuksekokul/uygulamali-bilimler-yuksekokulu/moda-tasarimi/sayfa/program-hakkin da/](http://www.bilgi.edu.tr/tr/programlar-ve-okullar/yuksekokul/uygulamali-bilimler-yuksekokulu/moda-tasarimi/sayfa/program-hakkin-da/), Erişim Tarihi: 08.06.2011.

İstanbul Bilgi Üniversitesi. http://www.bilgi.edu.tr/site_media/uploads/files/2012/04/11/bilgi-fashion-design-brochure.pdf Erişim Tarihi: 07.05.2012.

İstanbul Bilgi Üniversitesi. <http://www.bilgi.edu.tr/tr/programlar-veokullar/yuksekokul/uygulamali-bilimleryuksekokulu/modatasarimi/sayfa/dersler/#incoming-course-description>, Erişim Tarihi: 15.10.2011.

İstanbul Gelişim Üniversitesi. http://www.gelisim.edu.tr/sayfa/guzel-sanatlar-fakultesi_5551.html, Erişim Tarihi: 15.10.2011.

İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi. [http://www.kemerburgaz.edu.tr//akademik-birimler/gzlsntlrsrimdetay.aspx?SectionID=NsktY0HFXcW0cx3VYQmxRQ%3d%3d &ContentID= BKtq%2bAwTvkYGVca6U%2b%2bW0A%3d%3d](http://www.kemerburgaz.edu.tr//akademik-birimler/gzlsntlrsrimdetay.aspx?SectionID=NsktY0HFXcW0cx3VYQmxRQ%3d%3d&ContentID=BKtq%2bAwTvkYGVca6U%2b%2bW0A%3d%3d), Erişim Tarihi: 15.10.2011.

İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi. [http://www.kemerburgaz.edu.tr/akademik-birimler/gzl-sntlr-tsrin-detay.aspx?SectionID=kdo7mpUwIthALZOaPx2xdQ%3d%3d&ContentID= iFsr2NZV8%2fxo5GIFLT%2fFJQ%3d%3d](http://www.kemerburgaz.edu.tr/akademik-birimler/gzl-sntlr-tsrin-detay.aspx?SectionID=kdo7mpUwIthALZOaPx2xdQ%3d%3d&ContentID=iFsr2NZV8%2fxo5GIFLT%2fFJQ%3d%3d), Erişim Tarihi: 15.10.2011.

İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi. http://www.kemerburgaz.edu.tr/akademik-birimler/gzl-sntlr-tstrim_detay.aspx?SectionID=81aVfOfE%2fuQ8DE7X7VK%2b1g%3d%3d&ContentID=kYbOp%2bK%2f%2fnB8LAbz2wLjJg%3d%3d, Erişim Tarihi: 15.10.2011.

İstanbul Teknik Üniversitesi. <http://www.tekstil.itu.edu.tr/?moda-tasarimi>, Erişim Tarihi: 17.11.2011.

İstanbul Teknik Üniversitesi. <http://www.tekstil.itu.edu.tr/?moda-tasarimi/genel>, Erişim Tarihi: 17.11.2011.

İstanbul Ticaret Üniversitesi. http://www.iticu.edu.tr/muhendislik/Bolumler/Moda-Tekstil/default_MODAtekstil.htm, Erişim Tarihi: 17.11.2011.

İstanbul Ticaret Üniversitesi. <http://www.iticu.edu.tr/Akademik/Fakulteler/Muhendislik-ve-Tasarim/Bolumler/Moda-ve-Tekstil-Tasarimi/Lisans-Ogrencilerimiz/Pages/Ders-Listesi.aspx>, Erişim Tarihi: 17.11.2011.

İşbilen, Ayşe (2002). Türkiye’de Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme. Türkiye’de Sanat Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme: Gazi Üniversitesi’nin Eğitiminde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu. 2002. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları, 137-147.

İzmir Ekonomi Üniversitesi. <http://ects.ieu.edu.tr/akademik.php?lang=tr&sid=course§ion=mt.fadf.ieu.edu.tr>, Erişim Tarihi: 17.11.2011.

İzmir Ekonomi Üniversitesi. <http://mt.fadf.ieu.edu.tr/>, Erişim Tarihi: 17.11.2011.

Jones, Sue Jenkyn (2009). Moda Tasarımı (Hüseyin Kılıç). İstanbul: Güncel Yayıncılık.

Koç, Fatma, Göklüberk Özlü, Pınar ve Koca, Emine (2007). Moda Tasarım Eğitiminde Farklı Yaklaşımlar. Mesleki Eğitim Fakültesi Dergisi, 2/2, 230-249.

Koçak, Çiğdem ve Paksoy, Halime (Temmuz 2004). Giysi Tasarımında Ergonomi, Desen ve Renk, Konfeksiyon&Teknik, 105-109.

Kongar, Emre (2003). Örtünmeden Giyinmeye: Terzilik ve Modanın Dünü, Bugünü ve Yarını. 19 Haziran 2003. İstanbul: İTO Yayınevi, 25-35.

Marmara Üniversitesi. http://gsf.marmara.edu.tr/iysdosya/tanitim/tekstil_bolumu_tr.pdf, Erişim Tarihi: 20.07.2011.

Mersin Üniversitesi. <http://www.mersin.edu.tr/bolumlerimiz.php?fid=4&sid=4195>, Erişim Tarihi: 20.07.2011.

Mersin Üniversitesi. http://oibs.mersin.edu.tr/oibs/_modul/_www_bologna/?id=/programme&sid=general&program=236&yil=1, Erişim Tarihi: 20.07.2011.

Mersin Üniversitesi. http://oibs.mersin.edu.tr/oibs/_modul/_www_bologna/?id=/course&program=236&yil=1&sb_id=21093, Erişim Tarihi: 20.07.2011.

Mersin Üniversitesi. http://oibs.mersin.edu.tr/oibs/_modul/_www_bologna/?id=/course&program=236&yil=1&sb_id=10106, Erişim Tarihi: 20.07.2011.

Mersin Üniversitesi. http://oibs.mersin.edu.tr/oibs/_modul/_www_bologna/?id=/course&program=236&yil=2&sb_id=9790, Erişim Tarihi: 20.07.2011.

Mersin Üniversitesi. http://oibs.mersin.edu.tr/oibs/_modul/_www_bologna/?id=/course&program=236&yil=2&sb_id=6447, Erişim Tarihi: 20.07.2011.

Mersin Üniversitesi. http://oibs.mersin.edu.tr/oibs/_modul/_www_bologna/?id=/course&program=236&yil=3&sb_id=5940, Erişim Tarihi: 20.07.2011.

Mersin Üniversitesi. http://oibs.mersin.edu.tr/oibs/_modul/_www_bologna/?id=/course&program=236&yil=4&sb_id=6327, Erişim Tarihi: 20.07.2011.

Mersin Üniversitesi. http://oibs.mersin.edu.tr/oibs/_modul/_www_bologna/?id=/course&program=236&yil=4&sb_id=15993, Erişim Tarihi: 20.07.2011.

Mimar Sinan Üniversitesi. <http://www.msgsu.edu.tr/msu/pages/78.aspx>, Erişim Tarihi: 14.09.2011.

Mimar Sinan Üniversitesi. <http://www.msgsu.edu.tr/msu/pages/193.aspx>, Erişim Tarihi: 14.09.2011.

Mimar Sinan Üniversitesi. <http://www.msgsu.edu.tr/msu/pages/194.aspx>, Erişim Tarihi: 14.09.2011.

Nuova Accademia de Belle Arti Milano. <http://www.italian-design-academy.com/site/en/home/programs/ba-programs/fashion-design/program.html>, Erişim Tarihi: 26.06.2012.

Okan Üniversitesi. <http://gsf.okan.edu.tr/sayfa/moda-tasarim-bolum-hakkinda>, Erişim Tarihi: 14.09.2011.

Okan Üniversitesi. <http://gsf.okan.edu.tr/sayfa/moda-tasarim-bolumu-ders-icerik>, Erişim Tarihi: 14.09.2011.

Okan Üniversitesi. <http://gsf.okan.edu.tr/sayfa/moda-ve-tekstil-tasarim-bolumu-kariyer-olanaklari>, Erişim Tarihi: 14.09.2011.

Özsoy, Vedat (2007). Görsel Sanatlar Eğitimi (2. Baskı). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Parsons The New School for Design, <http://www.newschool.edu/parsons/bfa-fashion-design-curriculum/>, Erişim Tarihi: 26.06.2012.

Pektaş, Hafize (1994). Moda Resmi Ders Notları. Konya: Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesini Yaşatma ve Geliştirme Vakfı Yayını.

Pektaş, Hafize (2006). Moda ve Postmodernizm. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Pektaş, Hafize (2009). Tarihsel Süreçte ve Bugün Giyinme Süslenme Alışkanlıklarında Ergonomi Açısından Aykırı Örnekler. 15. Ulusal Ergonomi Kongresi Bildiriler Kitabı. 22-24 Ekim 2009. Konya: Selçuk Üniversitesi Basımevi, 202-226.

- Saldıray, Beyhan ve Saldıray, Sümer. <http://www.isikun.edu.tr/images/akademik/gsf/CV/bsaldiray/b.saldiray.html>, Erişim Tarihi: 06.09.2011.
- Süleyman Demirel Üniversitesi. <http://gsf.sdu.edu.tr/index.php?dosya=tekstil&tur=02>, Erişim Tarihi: 01.10.2011.
- Tansoy, Yüksel, Vural, Tuba ve Ağaç, Saliha (Ocak 1994). Özgün Giysi Tasarımında Temel İşlemler ve Örnek Bir Çalışma, *Tekstil ve Konfeksiyon*, 72-81.
- Tansuğ, Sezer (2008). *Çağdaş Türk Sanatı* (8. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ünver, Erdem (2002). *Sanat Eğitimi* (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Üstün, Gülçin (2007). Ankara'daki Hazır Giyim İşletmelerinin Tasarım Birimlerinin ve Tasarımcı Profillerinin İncelenmesi. *Mesleki Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2/2, 264-278.
- Tunalı, İsmail (2009). *Tasarım Felsefesi* (3. Baskı). İstanbul: Yem Yayıncılık.
- TDK (Türk Dil Kurumu). <http://tdkterim.gov.tr/bts/>, Erişim Tarihi: 26.04.2011.
- Yeditepe Üniversitesi. <http://www.yeditepe.edu.tr/bolumler/moda-tekstil-tasarimi>, Erişim Tarihi: 14.09.2011.
- Yeditepe Üniversitesi. <http://www.yeditepe.edu.tr/bolumler/moda-tekstiltasarimi/ders-aciklamalari>, Erişim Tarihi: 14.09.2011.
- Yolcu, Enver (2009). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Wikipedia. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Dokuma>, Erişim Tarihi: 03.06.2011.
- Ziss, Avner (2009). *Estetik* (Yakup Şahan). İstanbul: Yorum Sanat Yayınevi.